

HANDLINGSPROGRAM 2020 - 2023

ØKONOMIPLAN | BUDSJETT 2020 | KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL

HOLMESTRAND KOMMUNE

VEDTATT:
KOMMUNESTYRE 11.12.2019

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Kommunedirektørens forord	5
2	Innledning til vedtatt budsjettdokument	7
3	Budsjettvedtak	8
3.1	Driftsbudsjettet	8
3.2	Investeringsbudsjettet	8
3.3	Låneopptak	8
3.4	Øvrige vedtak i driftsbudsjettet	10
3.5	Handlingsprogram 2020-2023 og budsjett 2020	10
3.6	1A Bevilgningsoversikt – drift	12
3.7	1B Bevilgninger - drift	14
3.8	2A Økonomisk oversikt - investering	14
3.9	2B Bevilgningsoversikt - investering	15
3.10	Tilskudd til andres investeringer	15
3.11	Investeringer i aksjer og eiendeler	15
3.12	Utlån	15
3.13	Økonomisk oversikt drift	16
4	Overordnede mål og strategier	17
4.1	Kommunens planarbeid	17
4.2	Mål og indikatorer	18
5	Organisasjon og medarbeidere	20
5.1	Politisk struktur	20
5.2	Administrativ struktur	20
5.3	HMS og arbeidsgiverpolitikk	21
6	Befolkningsutvikling	23
6.1	Befolkningsutvikling i perioden 2020-2030	23
7	Forutsetninger og økonomiske rammer	26
7.1	Det økonomiske handlingsrommet	26
7.2	Føringer fra statsbudsjettet	28
8	Budsjett på 1-2-3	30
9	Hovedtallene i budsjettforslaget	32
9.1	Driftsbudsjettet	32
9.2	Disponering av driftsrammen	33
9.3	Sentrale inntekter	34
9.4	Sentrale utgifter	35
9.5	Finansinntekter og -utgifter	36
9.6	Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	37

10	Økonomisk utvikling i planperioden	38
10.1	Den økonomiske utviklingen	38
10.2	Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter.....	38
10.3	Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter	39
10.4	Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	40
10.5	Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	41
11	Investeringer i økonomiplanen	43
11.1	Investeringsbehov og planer for kommunen	43
11.2	Investeringer.....	44
11.3	Selvkostinvesteringer	45
11.4	Beskrivelse investeringer	45
11.5	Beskrivelse selvkostinvesteringer	51
11.6	Oversikt Investering og finansiering	51
12	Hvordan lese tallene.....	52
12.1	Driftsbudsjettet	52
12.2	Investeringsbudsjettet.....	52
13	Strategi og samfunnsutvikling	54
13.1	Kostra-analyse	55
13.2	Utfordringer og strategi.....	55
13.3	Mål.....	55
13.4	Driftsbudsjett.....	56
13.5	Investeringsbudsjett	58
14	Oppvekst.....	59
14.1	Kostra-analyse	61
14.2	Utfordringer og strategi.....	61
14.3	Mål.....	62
14.4	Driftsbudsjett.....	63
14.5	Investeringsbudsjett	67
15	Helse og velferd.....	68
15.1	Kostra-analyse	68
15.2	Utfordringer og strategi.....	69
15.3	Mål.....	73
15.4	Driftsbudsjett.....	73
15.5	Investeringsbudsjett	75
16	Teknisk.....	77
16.1	Kostra-analyse	78
16.2	Utfordringer og strategi.....	78
16.3	Mål.....	79

16.4	Driftsbudsjett	79
16.5	Investeringsbudsjett	81
17	Gebyrer, satser og brukerbetalinger 2020	83
17.1	Barnehage	83
17.2	Skolefritidsordningen	84
17.3	Helse-, sosial- og omsorgstjenester	86
17.4	Kultur	87
17.5	Gebyrregulativ tekniske tjenester	92
18	Vedlegg - Årets spillemiddelsøknader	108
19	Vedlegg forskriftskjemaer	110
19.1	1A Bevilgningsoversikt – drift	110
19.2	1B Bevilgninger – drift	110
19.3	2A Økonomisk oversikt - investering	111
19.4	2B Bevilgningsoversikt - investering	111
19.5	Økonomisk oversikt drift (skjema 3)	112

1 Kommunedirektørens forord

Det er med både alvor og spenning jeg legger frem dette budsjettet. Det er det første budsjettet i den nye kommunen, som består av tidligere Hof, Sande og Holmestrand. Det er kjent for de fleste at vi er den eneste kommunesammenslåingen, i alle fall hittil, som har gjort sammenslåingen i to omganger – Hof og Holmestrand i 2018, og nå Sande og Holmestrand fra 2020.

Det har vært en lang, og innimellom en litt kronglete vei frem til dette punktet. Mange ansatte har stått på i lang tid, og til tross for at noen etter så mange års sammenhengende reformarbeid kjenner på at man er litt sliten, er det god stemning blant de ansatte. Vi ser nå frem til at sammenslåingen skal bli et faktum om ganske få uker.

Som kommunedirektør og øverste leder er det likevel ikke en udelt positiv opplevelse å legge frem dette budsjettet. Det skal ikke legges skjul på at det nok har vært det vanskeligste budsjettet å saldere i alle mine år innenfor kommunal sektor – både i denne kommunen og i min forrige kommune. Det økonomiske handlingsrommet er lite, og investeringsprogrammet ekspansivt – to forhold det kan være vanskelig å forene.

Administrasjonen har i fellesskap likevel kommet frem til løsninger som vi faglig sett mener er gode – med en kombinasjon av effektiviseringer i driften, fremdrift i investeringsprosjektene, og finansiering av disse.

Det er kommet en ny kommunelov som tydeliggjør kommunedirektørens og kommunestyrets ansvar når det gjelder blant annet økonomi. Økonomireglene i dagens lov er i hovedsak videreført, men ny lov har to viktige endringer: 1) målet om langsiktig økonomiforvaltning og 2) tidlige inngrep for å kunne rette opp økonomiske ubalanser.

I ny kommunelov er det innført en ny og generell plikt til å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Kommunestyret skal ta i bruk finansielle måltall for å sikre bevissthet og åpenhet om kommunens reelle økonomiske situasjon. Det er allerede vedtatt tre økonomiske handlingsregler for den nye kommunen, som omhandler gjeld, fond og netto driftsresultat.

Jeg anbefaler i mitt forslag til budsjett for de neste fire årene at det innføres også en handlingsregel knyttet til finansiering av investeringer, på lik linje med de tre øvrige handlingsreglene som er vedtatt. Denne nye foreslåtte handlingsregelen innebærer at alle prosjekter skal finansieres med 50 pst egenkapital. For å fremskaffe denne egenkapitalen vil jeg så raskt som mulig sette i gang et prosjekt med formål å vurdere hvilke objekter den nye kommunen ikke har behov for i sin tjenesteproduksjon, og dermed legge til rette for at de folkevalgte kan ta stilling til hvilke bygg og tomter som kan selges for å realisere nye og nødvendige prosjekter.

På denne måten mener jeg at vi kan gjennomføre de fleste allerede vedtatte prosjektene. I noen av prosjektene har vi foreslått å endre noe på oppstartstidspunkt – dette er for å ivareta en forsvarlig finansiering, og slik redusere risikoen.

Det er også foreslått en del innsparinger og effektiviseringer. Dette er både knyttet til kommunesammenslåingen, og til øvrige innsparinger. Det er også foreslått at arbeidet med å se på strukturendringer innenfor både oppvekst og helse og velferd settes i gang. I tillegg er det lagt inn innsparing knyttet til energi- og arealeffektivisering i administrative bygg.

På den annen side er det mange nye behov som ventes å oppstå i de neste årene – innenfor pleie- og omsorgstjenestene, men kanskje enda mer tydelig innenfor skole- og

barnehageområdet. Den nye kommunen vil være i sterk vekst, og det er behov for nye skoler og barnehager – både i forhold til økt barne- og elevtall, men også i forhold til at vi har bygg som det ikke lenger er lønnsomt å vedlikeholde, og hvor det er behov for å bygge nytt. Dette var det i stor grad også tatt hensyn til i de to vedtatte økonomiplanene for perioden 2019-2022, og budsjettet legger til rette for at disse i stor grad kan gjennomføres i perioden.

Jeg gleder meg til å ta fatt på jobben som den første kommunedirektøren i den nye kommunen – et mål vi har jobbet mot i lang tid. Vi skal stå på for å gi innbyggerne så gode

tjenester som mulig, i et godt arbeidsmiljø for våre ca. 2000 ansatte.

Hans Erik Utne
Kommunedirektør

2 Innledning til vedtatt budsjettdokument

Handlingsprogram, budsjett og økonomiplan ble behandlet i kommunestyret 11. desember 2019, sak KS 064/19.

Kommunestyrets vedtak er innarbeidet i vedtatt budsjettdokument, og kan leses av kapittel 3 vedrørende budsjettvedtak.

Dokumentet er i hovedsak utarbeidet på bakgrunn av kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan, og analyser samt økonomiske oversikter innad i budsjettdokumentet baserer seg på det budsjettforslaget som ble lagt frem høsten 2019.

Alle tabeller er oppdatert med tallgrunnlag fra vedtatt budsjett. Dette innebærer at drifts- og investeringstabeller per programområde er oppdaterte i henhold til vedtak, men at det ikke er gjort endringer i teksten.

Kapittel om økonomisk utvikling i planperioden er oppdatert med nye grafer og tabeller i henhold til kommunestyrets vedtak. Dette kapittelet viser hvordan budsjettvedtaket slår ut i forhold til vedtatte handlingsregler. Handlingsregel nr. 4, som omhandler finansiering av investeringsprosjekter, ble ikke vedtatt. Dokumentet er ikke korrigert for vurderinger som knytter seg til denne handlingsregelen, og må leses som kommunedirektørens forslag.

Det ble i forbindelse med budsjettbehandlingen vedtatt flere verbalvedtak. Kommunedirektøren vil i 2020 komme tilbake til disse i forbindelse med tertialrapportering.

3 Budsjettvedtak

3.1 Driftsbudsjettet

1. Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utliknes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter.
2. Marginavsetning i skatteregnskapet fastsettes til 10 % fra 1.1.2020.
3. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til Budsjettskjema – 1A og 1B på programområdenivå, og kommunedirektøren gis med dette fullmakt til å disponere kommunens netto driftsmidler innen de ulike virksomheter og programområder.
4. Kommunedirektøren får fullmakt til å flytte budsjettmidler mellom programområder der dette skjer som følge av organisatoriske endringer, og ikke som følge av omprioriteringer.
5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele lønnsreserven til virksomhetene.
6. Ordførerens lønn fastsettes i henhold til reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår.

3.2 Investeringsbudsjettet

1. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til Budsjettskjema 2B på programområdenivå.
2. Finansiering av investeringer vedtas i henhold til Budsjettskjema 2A.
3. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere «Sekkepost teknisk» fritt mellom programområder og prosjekter.
4. Ubrukte investeringsbevilgninger i 2019 rebudsjetteres i budsjett i 2020, i de tilfeller der prosjektet ikke er avsluttet i 2019. Finansiering av disse prosjektene blir behandlet i 1. tertialrapport 2020.

3.3 Låneopptak

1. Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2020 på 127 mill. kroner for å finansiere nye netto bevilgninger til investeringer. Beløpet inkluderer ikke startlån til videreformidling.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp likviditetslån i 2020 innenfor en kredittramme begrenset oppad til 50 mill. kroner.
3. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på inntil 70 mill. kroner i 2020, i form av lån fra Husbanken i forbindelse med innvilgelse av startlån.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår innenfor angitte lånerammer.

Til driftsbudsjett, pkt 3: Driftsbudsjett vedtas i hht til Budsjettskjema 1A og 1B på programområdenivå og med følgende endringer:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Eidsfoss barnehage	1 250	3 000	3 400	4 000
Barnetrygd sosialhjelp	2 000	2 000	2 000	2 000
Leirskole lokal variant	250	250	250	250
Tilskudd publikumsaktivitet	50	50	50	50
Tilskudd til arbeid i rådene	30	30	30	30
Turistinformasjon Eidsfoss	150	150	150	150
Alternative opplæringsarenaer	1 000			
sentrumsskolen	-15 000			
fond				
finans	-1 071	171	3 730	2 892
<i>endring tilskudd private bhg</i>	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Engangsstøtte i 2020 til hver av de 14 private barnehagene	1 400			
Frokost ungdomsskolene	30	30	30	30
Redusert bruk av fond, nullstilling budsjett sentrumsskolen				
Rammekutt, udefinert		-3 381	-7 340	-7 102
Bruk av fond	12 211			
SUM	0	0	0	0

Til investeringsbudsjett, pkt 1

Tiltak	2020	2021	2022	2023	Sum totalt
sentrumsskolene	20 000	106 600		-20 000	106 600
grøntanlegg framand	-1 100				-1 100
backe gabrielsens plass		-5 000	-5 000		-10 000
sjøskogen/ kleivan				-72 635	-72 635
utsette botnehall	-59 992		59 992		0
utsette gullhaug bhg					0
inventar utstyr Hof flerbrukshus	-1 500				-1 500
rehabilitering nærmiljøanlegg/ skole	500				500
riving og rehab. Dammer					0
SUM	-42 092	101 600	54 992	-92 635	21 865

Til låneopptak, pkt 1: Nytt tillegg: Kommunedirektøren gis fullmakt til å redusere låneopptaket neste år i tråd med vedtatte endringer i driftsbudsjett, pkt 3.

3.4 Øvrige vedtak i driftsbudsjettet

3.4.1 Gebyrer, satser og brukerbetalinger

Gebyrer, satser og brukerbetalinger vedtas i henhold til vedlegg som omhandler priser.

Satser for 2020 til private barnehager i Sande korrigeres i samsvar med ny beregning, og settes til kr 193.749 for små barn, og kr 91.549 for store barn. Kapitalsats kommer i tillegg til disse satsene.

3.4.2 Spillemiddelsøknad for 2020

Søknad om spillemidler for 2020, samt prioritering av prosjekter, vedtas i henhold til vedlegg som omhandler spillemidler for 2020.

3.4.3 Rapportering

Rapporteringsfrekvens settes til to ganger per år (tertialrapportering). Punktet innarbeides i økonomireglement for Holmestrand kommune.

3.5 Handlingsprogram 2020-2023 og budsjett 2020

Budsjettet vedtas for øvrig med de endringer kommunestyret vedtar til kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2020-2023.

Handlingsregel nr 4 vedtas ikke. Det forventes at realisering av eiendommer gjennomføres uendret og med samme fremdrift.

3.5.1 Tekstforslag (verbalvedtak)

8.1: Administrasjonen legger frem en plan til politisk behandling innen utgangen av første halvår 2020 for hvordan elever som i dag har behov for alternative opplæringsarenaer skal ivaretas ved kommunens egen virksomhet.

8.2: Adm bes utarbeide en helhetlig kapasitets- og investeringsplan for skoleutbyggingen i kommunen. En bygging av flerbrukshall på Botne skole må øke skolekapasiteten.

8.3: Det bes om at det legges ved en uttømmende liste over innmeldte behov fra virksomhetene som ikke er innarbeidet i administrasjonens forslag til budsjett og handlingsplan til neste års fremlegg.

8.4: Adm bes lage en oversikt over åpningstid og etterspørsel for helsestasjon for ungdom, samt hvordan tilbudet gjøres kjent for brukergruppa.

8.5: Adm. bes ha dialog med privat utbygger av Wingejordet ang behov for økt kapasitet innen eldreomsorg/helsetjenester/dagsentertjenester

8.6: Adm bes søke eksterne midler for backline-utstyr til bandøvingsrom på Biorama

8.7: Adm bes legge frem en sak til behandling om kommunens praksis for tildeling av parkeringsbevis for forflytningshemmede og sentralt lovverk rundt dette i løpet av 1.kvartal 2020.

8.8: Adm bes vurdere hvorvidt det skal kjøpes vektertjenester til biblioteket i Hstr eller om det kan ansettes miljøarbeider knyttet til fritidsklubb som kan ivareta funksjonen og gi et bedre tilbud til ungdommene.

8.9: Kommunedirektøren bes synliggjøre kommunens driftstilskudd til de tre frivilligsentralene i kommende budsjetter.

8.10: Kommunen skal i alle tjenester til innbyggerne bidra til reel brukermedvirkning.

8.11: Holmestrand skoler skal sertifiseres som dysleksivennlig skoler

8.12: Kommune sørger for at det gjennomføres tiltak som fanger opp granulat på alle sinekunstgressbaner

8.13: Ved utskifting av kunstgress skal kommunen påse, og føre kontroll med at dette håndteres på en miljøvennlig måte ved resirkulering

8.14: Det lages en helhetlig karlegging og plan for sikker skolevei

8.15: Det igangsettes en gjennomgang av kommunens rutiner for innkjøp, og en gjennomgang avkommunale institusjoners med tanke på matsvinn

8.16: Det tas imitativ til dialog med ASKO om mulige hydrogenstasjoner i Hanekleiva

8.17: Kommunen starter arbeidet med å innføre en kommunal miljøpris

8.18: Kommunen utreder muligheten for å opprette Fontenehus i samarbeid med staten

8.19: For å redusere det totale matsvinn i kommunene tar kommunen initiativ til å lage avtaler med matvarekjedene, om å gi bort mat som har gått ut pådato/kort dato. Dette kan da gå til institusjoner eller andre med behov

8.20: Fritidskortet er en stor satsning fra regjeringen, og Budfir er i ferd med å lyse ut midler til kommuner som vil være pilot med fritidskort i perioden 2020-2021. Holmestrand søker om å bli pilotkommune så snart det åpnes for dette (medio desember) på søknadssiden hos Budfir. (www.budfir.no/Familie/fritidskortet/)

8.21: Parkeringsplassen til Sande stasjon er overfylt og mange må parkere andre steder når de skal ut å reise med tog. Administrasjonen bes ta initiativ til å finne tilfredsstillende parkeringsløsninger for de som kommer med bil og skal videre med tog fra Sande stasjon. Dette for både ivareta dagens behov og en forventet vekst i antall togreisende

8.22: «Holmestrand kommunestyre minner Vestfold og Telemark fylkeskommune om eksisterende avtale om ny fylkesvei 900 gjennom Holmestrand sentrum. Et enstemmig fylkesting vedtok i 2013 å stenge Holmestrandstunnelen. Holmestrand har siden da, som eneste by i Vestfold hatt en gjennomgående avlastningsvei for E-18 i sitt bysentrum. Dagens veiløsning er ikke dimensjonert for

eksisterende volum av tung- og persontrafikk, veien er konstatert trafikkfarlig, veien har begrensinger for tunge kjøretøy som hemmer byens industri, og veien har følgelig et akutt behov for fornying. Holmestrand ble lovet ny veiløsning som kompensasjon for stenging av tunnelen. Både innbyggere og politikere har vært tålmodige, kommunen har innbetalt sitt avtalte anleggsbidrag, og kommunestyret imøteser en fullføring av det igangsatte veiprojektet.»

3.5.2 Tilleggsforslag:

I handlingsplanens pkt. 4.2 Styringsmål Holmestrand kommune foreslås følgende nytt kulepunkt under første del Samfunn:

Holmestrand kommune erkjenner at jorda er i en klimakrise som også lokalt krever en aktivklima- og miljøpolitikk og kriseberedskap

I den forutgående tekstdelen foreslås et nytt avsnitt:

Klimautfordringer

FNs klimapanel varslet at verden har 11 år på seg til å forebygge en alvorlig katastrofe for den menneskelige sivilisasjon. Dette krever også lokal handling uten utsettelse. Slike tiltak kan gjennomføres innenfor budsjettets rammer.

Holmestrand kommune legge opp til at all kommunal virksomhet og annen virksomhet som kommunen kan påvirke, blir konsekvent innrettet på utslippsbegrensninger, bevaring av arts mangfold med vekt på vern av pollinerende insekter, vern av viktig skog, matjord og grunnvann.

Alle investeringer og arealdisponeringer må ta hensyn til langsiktige miljøhensyn.

Kommunen må sammen med fylkeskommunen og staten forberede diverse tiltak som kan begrense skader som følge av antatt framtidig høyere havnivå, klimatiske endringer og ekstremvær med følger for infrastruktur, landbruk og eiendommer.

3.6 1A Bevilgningsoversikt – drift

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Rammetilskudd	-697 362	-697 362	-697 362	-697 362
Innteks- og formuesskatt	-703 868	-703 868	-703 868	-703 868
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	-43 028	-43 028	-43 028	-43 028
Sum generelle driftsinntekter	-1 444 258	-1 444 258	-1 444 258	-1 444 258
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 343 525	1 332 336	1 310 474	1 319 738
Avskrivninger	77 433	77 433	77 433	77 433
Sum netto driftsutgifter	1 420 958	1 409 769	1 387 907	1 397 171
Brutto driftsresultat	-23 300	-34 488	-56 350	-47 086

Renteinntekter	-9 903	-9 903	-9 903	-9 903
Utbytter	-108	-108	-108	-108
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-10 100	-10 100	-10 100	-10 100
Renteutgifter	49 866	53 347	57 780	61 029
Avdrag på lån	78 625	82 837	88 247	92 267
Netto finansutgifter	108 380	116 073	125 916	133 185
Motpost avskrivninger	-77 433	-77 433	-77 433	-77 433
Netto driftsresultat	7 647	4 151	-7 868	8 665
Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 759	-3 211	-3 211	-3 211
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-888	-941	11 078	-5 455
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-7 647	-4 151	7 868	-8 665
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

3.7 1B Bevilgninger - drift

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Strategi og samfunnsutvikling	212 694	205 896	201 287	202 075
Oppvekst	586 568	584 738	567 748	567 248
Helse og velferd	484 416	477 706	474 656	474 656
Teknisk	89 996	77 511	69 498	67 674
Felles inntekter og utgifter	-36 866	-16 683	-5 883	4 917
Felles skjema 1A	-270	-270	-270	-270
Sum bevilgninger drift, netto	1 336 539	1 328 898	1 307 036	1 316 300
Herav:				
Netto renteutgifter og -inntekter	3	3	3	3
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 759	-3 211	-3 211	-3 211
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-230	-230	-230	-230
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 343 525	1 332 336	1 310 474	1 319 738

3.8 2A Økonomisk oversikt - investering

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Investeringer i varige driftsmidler	214 603	289 190	336 042	311 550
Tilskudd til andres investeringer	2 500	2 500	2 500	2 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0
Utlån av egne midler	70 000	70 000	70 000	70 000
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	287 103	361 690	408 542	384 050
Kompensasjon for merverdiavgift	-28 661	-47 128	-55 498	-51 240
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-163 543	-112 725	-175 893	-53 300
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-163 494	-245 967	-240 319	-156 917
Sum investeringsinntekter	-355 698	-405 820	-471 710	-261 457
Overføring fra drift	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	68 595	44 130	63 168	-122 593
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	68 595	44 130	63 168	-122 593
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

3.9 2B Bevilgningsoversikt - investering

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Strategi og samfunnsutvikling	47 468	14 500	11 300	11 300	84 568
Oppvekst	65 950	202 600	251 492	231 000	751 042
Helse og velferd	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000
Teknisk	94 685	65 590	66 750	62 750	289 775
Sum 2B	214 603	289 190	336 042	311 550	1 151 385

3.10 Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Overføring andre	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Tilskudd til andres investeringer	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000

3.11 Investeringer i aksjer og eiendeler

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Sum 2B	0	0	0	0	0

3.12 Utlån

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Startlån	70 000	70 000	70 000	70 000	280 000
Utlån av egne midler	70 000	70 000	70 000	70 000	280 000

3.13 Økonomisk oversikt drift

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Rammetilskudd	-697 362	-697 362	-697 362	-697 362
Innteks- og formuesskatt	-703 868	-703 868	-703 868	-703 868
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre skatteinntekter	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-46 267	-46 267	-46 267	-46 267
Overføringer og tilskudd fra andre	-193 446	-193 498	-193 498	-193 498
Brukerbetalinger	-67 692	-68 306	-68 326	-68 326
Salgs- og leieinntekter	-156 746	-164 773	-168 186	-169 910
Sum driftsinntekter	-1 865 380	-1 874 073	-1 877 506	-1 879 230
Lønnsutgifter	885 418	881 080	874 651	875 539
Sosiale utgifter	226 510	246 693	257 493	268 293
Kjøp av varer og tjenester	569 480	551 140	528 340	527 640
Overføringer og tilskudd til andre	83 240	83 240	83 240	83 240
Avskrivninger	77 433	77 433	77 433	77 433
Sum driftsutgifter	1 842 081	1 839 585	1 821 156	1 832 144
Brutto driftsresultat	-23 300	-34 488	-56 350	-47 086
Renteinntekter	-9 903	-9 903	-9 903	-9 903
Utbytter	-108	-108	-108	-108
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-10 100	-10 100	-10 100	-10 100
Renteutgifter	49 866	53 347	57 780	61 029
Avdrag på lån	78 625	82 837	88 247	92 267
Netto finansutgifter	108 380	116 073	125 916	133 185
Motpost avskrivninger	-77 433	-77 433	-77 433	-77 433
Netto driftsresultat	7 647	4 151	-7 868	8 665
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 759	-3 211	-3 211	-3 211
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-888	-941	11 078	-5 455
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-7 647	-4 151	7 868	-8 665
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

4 Overordnede mål og strategier

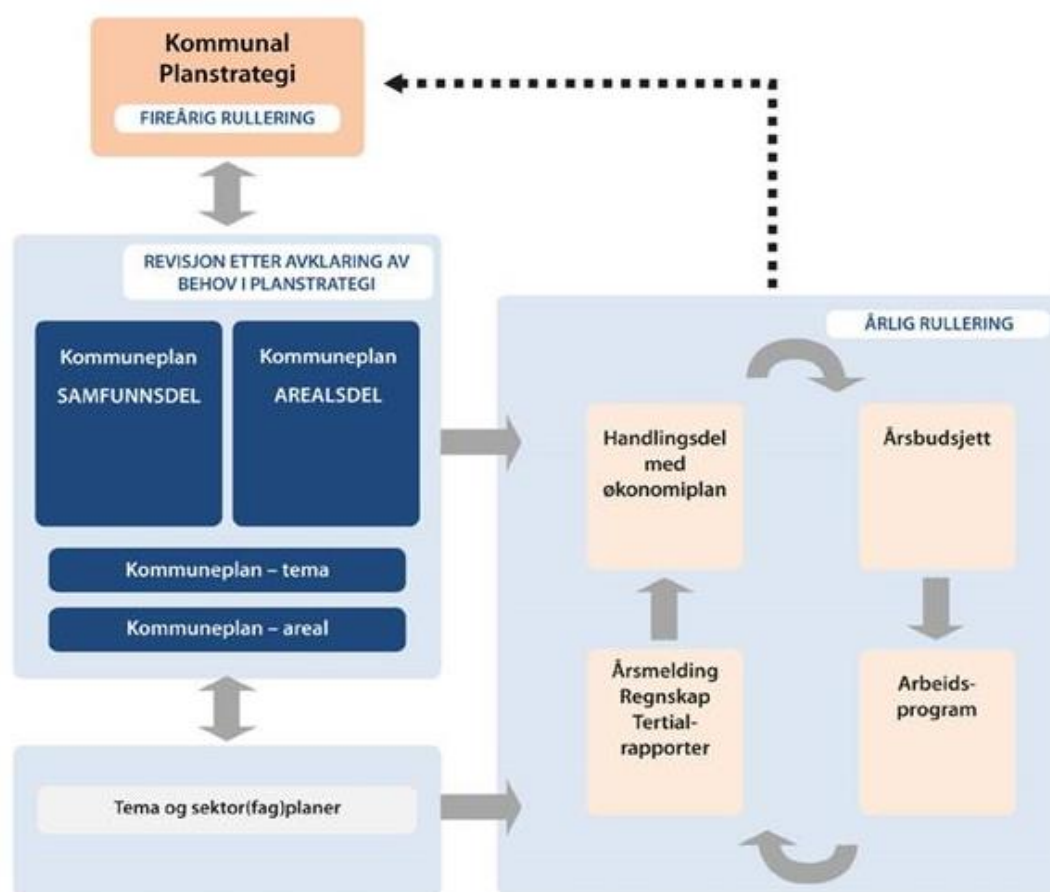
4.1 Kommunens planarbeid

Plan- og bygningslovens §11-1 setter krav om at kommuneplanens samfunnsdel skal ha en handlingsdel, som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år. Handlingsdelen skal revideres årlig. Økonomiplanen etter Kommuneleken §14-3 kan inngå i handlingsprogrammet. En oversikt over sammenhengen i plansystemet er vist i illustrasjonen under (Fig: Sammenhengen i det kommunale plansystemet).

Forslag til handlingsprogram skal gjøres offentlig minst 14 dager før kommunestyrets behandling, jfr. Plan- og bygningslovens §11-4. For den årlige rullering av handlingsprogrammet skal kommunen innhente synspunkter fra berørte organ som har ansvar for gjennomføring av tiltak.

Kommuneplanens handlingsprogram er et viktig strategisk verktøy som brukes til å sikre gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunedirektøren legger med dette dokumentet fram forslag til handlingsprogram, økonomiplan og årsbudsjett i ett og samme dokument.

Figur 1 - Sammenhengen i det kommunale plansystemet

Det foreligger per i dag ingen felles kommuneplan for nye Holmestrand kommune. I løpet av første kvartal 2020, vil kommunens planstrategi og planprogram legges frem til politisk behandling. Ny kommuneplan med visjon, mål og strategier, vil være førende for kommunens fremtidige handlingsprogram.

Inntil det foreligger en ny kommuneplan, er det de eksisterende kommuneplanene som er førende for kommunens planarbeid. I kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2020-2023, er det tatt utgangspunkt i styringsmålene fra kommuneplanens samfunnsdel i Holmestrand, samt overordnede satsningsområder fra samfunnsdelen i Sande. På bakgrunn av dette, er det utarbeidet mål og indikatorer som skal være førende for planperioden. Overordnede mål presenteres under dette kapittelet, mens spesifikke delmål for de ulike programområdene presenteres under de respektive programområdene.

4.2 Mål og indikatorer

Arbeidet med mål og indikatorer er en pågående prosess. De to kommunene hadde litt forskjellig tilnærming til dette området. Det er i påvente av at den nye kommunens visjon og verdier skal utarbeides lagt til grunn 11 overordnede mål, som er satt sammen basert på de to kommunenes eksisterende mål og indikatorer. For fokusområdene *medarbeidere* og *økonomi* er det etablert felles målsettinger som gjelder for hele kommunen, mens mål knyttet til fokusområdene *samfunn* og *brukere* presenteres per programområde.

Noen virksomheter har kommet lenger i utarbeidelsen av mål og indikatorer enn andre, og kommunedirektøren vil fortsette arbeidet utover i 2020 - spesielt med tanke på utarbeidelse av måleindikatorer.

Ny kommunelov setter tydeligere krav til kommuners arbeid med mål i handlingsprogrammet, og planen vil bli oppdatert etter hvert som dette kommer på plass.

De 11 overordnede styringsmålene vises i neste kapittel. Delmål som virksomhetene skal jobbe etter, finnes i webutgaven av handlingsprogrammet, på denne lenken: [Mål og delmål](#)

Klimautfordringer

FNs klimapanel varslet at verden har 11 år på seg til å forebygge en alvorlig katastrofe for den menneskelige sivilisasjon. Dette krever også lokal handling uten utsettelse. Slike tiltak kan gjennomføres innenfor budsjettets rammer.

Holmestrand kommune legger opp til at all kommunal virksomhet og annen virksomhet som kommunen kan påvirke, blir konsekvent innrettet på utslippsbegrensninger, bevaring av arts mangfold med vekt på vern av pollinerende insekter, vern av viktig skog, matjord og grunnvann.

Alle investeringer og arealdisponeringer må ta hensyn til langsiktige miljøhensyn.

Kommunen må sammen med fylkeskommunen og staten forberede diverse tiltak som kan begrense skader som følge av antatt framtidig høyere havnivå, klimatiske endringer og ekstremvær med følger for infrastruktur, landbruk og eiendommer.

Styringsmål Holmestrand kommune

Samfunn

1. Holmestrand kommune legger til rette for en målrettet, positiv by- og regionsutvikling
2. Holmestrand kommune erkjenner at jorda er i en klimakrise som også lokalt krever en aktivklima- og miljøpolitikk og kriseberedskap
3. Holmestrand kommune er et trygt lokalsamfunn
4. Transportsystemet i Holmestrand er miljøvennlig, sikkert og effektivt
5. Holmestrand kommune tilrettelegger for at den enkelte kan ivareta sin helse med utgangspunkt i egne muligheter

Brukere

1. Holmestrand kommune utøver myndighet på en rettferdig, forutsigbar og etterrettelig måte
2. Innbyggerne er tilfredse med de tjenestene og den service kommunen yter

Medarbeidere

1. Holmestrand kommune har den kompetansen som trengs for å løse sine oppgaver profesjonelt og effektivt
2. Ansatte trives, og er stolte av å jobbe i Holmestrand kommune

Økonomi

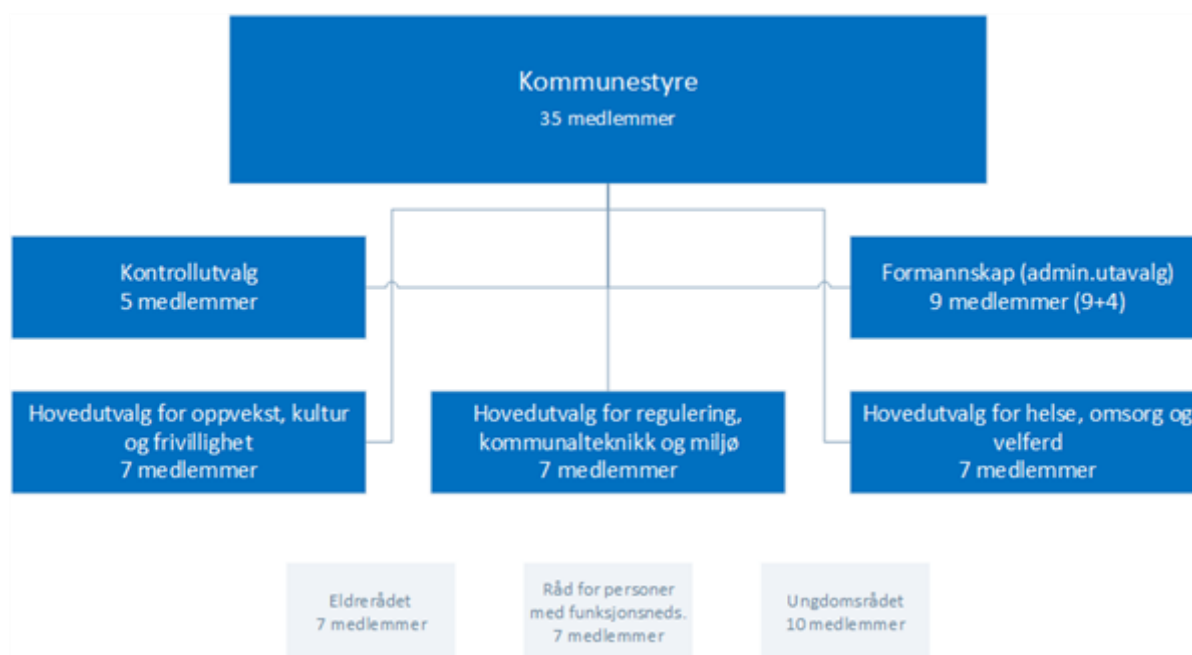
1. Kommunen drives etter gode og effektive prinsipper for økonomistyring
2. Kommunens økonomiske rammer optimaliseres.
3. Tjenesteproduksjonen foregår innenfor de økonomiske rammer som er vedtatt

5 Organisasjon og medarbeidere

5.1 Politisk struktur

Det er en stor reduksjon i antall folkevalgte ved kommunesammenslåingen. Blant annet blir det 29 færre kommunestyrerepresentanter.

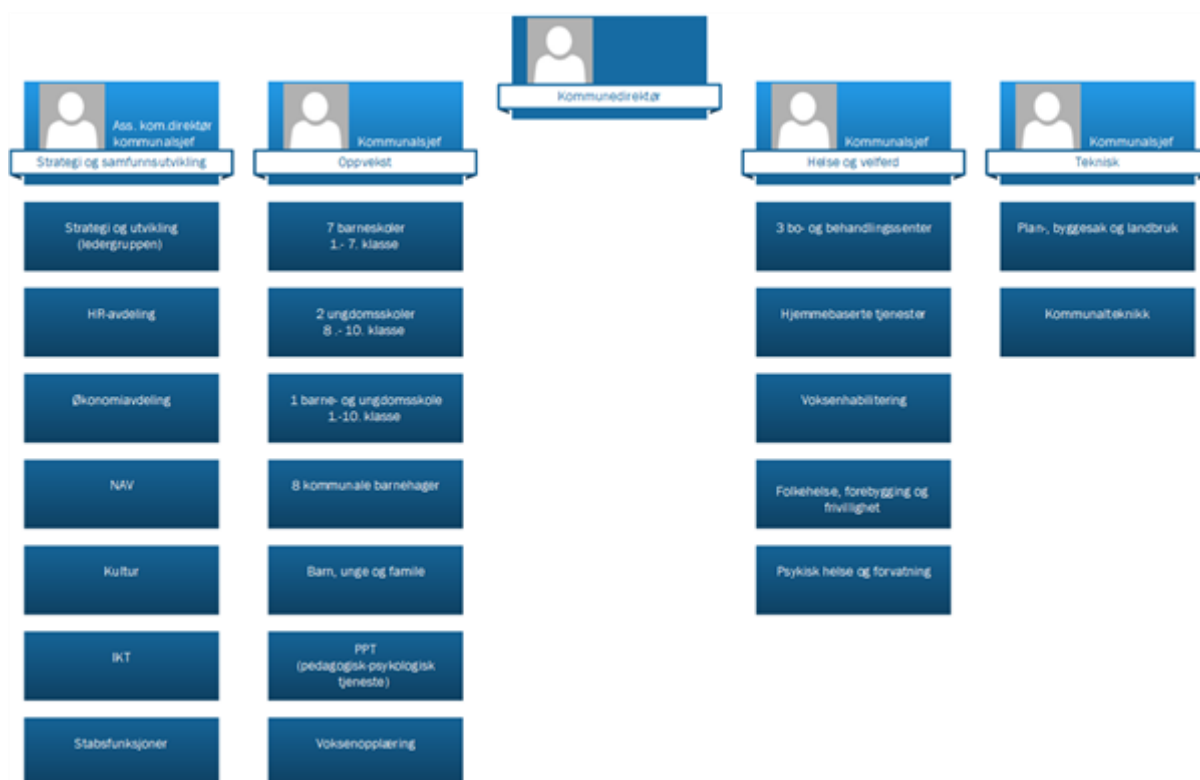
Organisasjonskartet nedenfor viser den politiske strukturen i den nye kommunen.

5.2 Administrativ struktur

Holmestrand kommune er en tonivå-kommune, med et kommunedirektørnivå (tidligere het dette rådmannsnivå) og et virksomhetsledernivå. Kommunedirektørens ledergruppe består av, i tillegg til kommunedirektøren selv, fire kommunalsjefer, hvorav en også fungerer som assisterende kommunedirektør.

Figuren nedenfor viser det administrative organisasjonskartet med virkning fra 1.1.2020.

De enkelte virksomhetene vises i programområdekaptlene.

5.3 HMS og arbeidsgiverpolitikk

5.3.1 Arbeidsgiverpolitikk

Kommunens målsetning er å utvikle en god organisasjon som tiltrekker seg kompetente medarbeidere, fremmer nærvær og godt arbeidsmiljø, samt utvikle god ledelse, godt medarbeiderskap og den gode organisasjonen til beste for innbyggerne.

Samspeilet mellom menneskene i en organisasjon har en dominerende innflytelse på utviklingen av medarbeider- og brukertilfredshet. En grunnleggende forutsetning for at det skal være mulig å skape en forventet brukertilfredshet er at menneskene i organisasjonen trives, utvikler seg og føler seg verdsatt. Kommunens ledelse skal preges av mestringsorientert ledelse, og skal implementeres i ledelse- og organisasjonsutvikling i Holmestrand kommune.

Bruk av teknologi og digitale løsninger gir oss muligheter til å løse oppgaver med nye og mer effektive metoder. Økt og bedre bruk av teknologi er avgjørende for å innovere i og effektivisere tjenesteleveransene til Holmestrand kommune. Økt automatisering, robotisering og kunstig intelligens vil være viktige satsningsområder for å effektivisere driften. Dette vil kreve ny og oppdatert kompetanse for å realisere mulighetene som allerede i dag er tilgjengelige i digitale tjenester. For å realisere gevinster når nye digitale løsninger benyttes er det avgjørende at gamle prosesser som krever manuell og fysisk behandling fjernes og ressurser omdisponeres.

I løpet av første halvår 2020 vil Holmestrand kommune få på plass fremtidens arbeidsgiverpolitikk. Arbeidsgiverpolitikken må bidra til en omstillingsdyktig og fremoverlent kommune. Det må være tydelig

for ledere, medarbeidere og politikere hvilke handlinger, holdninger og verdier arbeidsgiver praktiserer og står for i forhold til medarbeiderne.

Medarbeiderne er Holmestrand kommunes viktigste ressurs, stikkord for satsingen er positivitet, innovasjon og samhold. Vi vil blant annet arrangere årlig medarbeidersamling/festival. Målet er å skape stolthet og begeistring over å jobbe i Holmestrand kommune.

Kommunen vil utvikle og implementere et introduksjonsprogram for nyansatte. I tillegg til informasjon om egen arbeidsplass skal man bli introdusert for kommunen som helhet. Det vil legges et løp med felles kvartalsvise samlinger det første året man arbeider i kommunen. KS-læring tas i bruk for digital læringsarena.

5.3.2 Helsefremmende arbeidsmiljø

Det overordnede HMS-målet til Holmestrand kommune er å ha helsefremmende arbeidsplasser der ansatte opplever mestring og meningsfullhet i arbeidshverdagen. Gjennom ledernes systematisk HMS-arbeid, arbeid for et inkluderende arbeidsliv og partssamarbeid fokuseres det på å sikre helsefremmende arbeidsplasser og et forsvarlig arbeidsmiljø for alle ansatte.

5.3.3 Medarbeiderundersøkelser

Alle ansatte i Holmestrand kommune skal delta på medarbeiderundersøkelsen, 10-faktor, annet hvert år. Ledelsen har ansvar for at resultatene fra undersøkelsen gjennomgås med de ansatte, og at det i etterkant fokuseres på noen forbedringsområder for å fremme en god og attraktiv arbeidsplass. I 2020 skal undersøkelsen gjennomføres igjen for alle ansatte i kommunen.

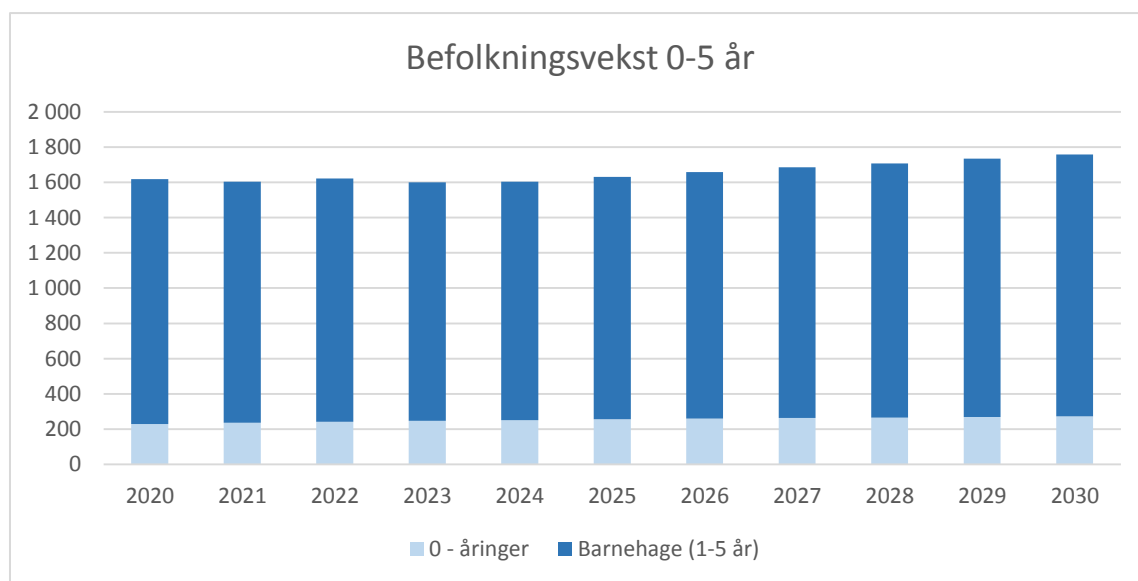
6 Befolkningsutvikling

6.1 Befolkningsutvikling i perioden 2020-2030

Prognosen fra SSB viser at nye Holmestrand vil ha en sterk vekst, ikke minst gjelder dette i de eldste aldersgruppene. I planperioden viser prognosen en vekst på 1.159, mens 10-årsveksten viser en total økning på over 3.500 innbyggere.

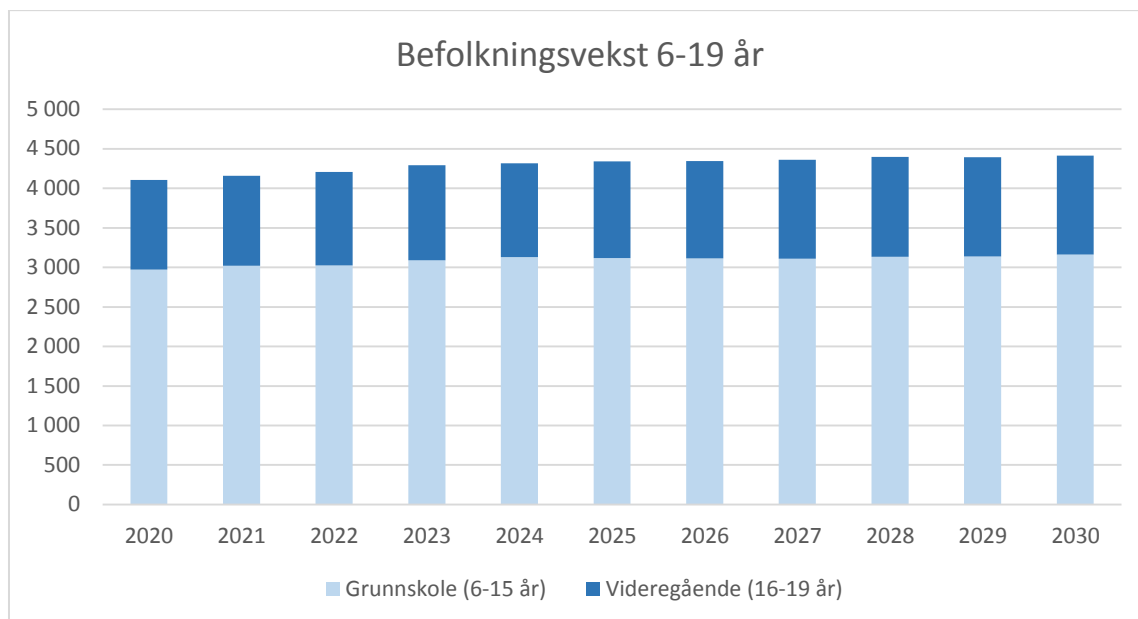
Befolkningsvekst	2020	2021	2022	2023	2030	Endring 20-23	% endring 4 år	Endring 20-30	% endring 10 år
0 – åringer	229	236	241	247	272	18	8 %	43	19 %
Barnehage (1-5 år)	1 390	1 368	1 381	1 354	1 486	-36	-3 %	96	7 %
Grunnskole (6-15 år)	2 972	3 022	3 024	3 089	3 163	117	4 %	191	6 %
Videregående (16-19 år)	1 135	1 135	1 182	1 201	1 249	66	6 %	114	10 %
Voksne (20-66 år)	14 950	15 197	15 382	15 536	16 680	586	4 %	1 730	12 %
Eldre (67-79 år)	3 109	3 180	3 298	3 382	3 691	273	9 %	582	19 %
Eldre (80-89 år)	849	901	930	987	1 585	138	16 %	736	87 %
Eldre (90 år og eldre)	200	201	197	197	254	-3	-2 %	54	27 %
Total	24 834	25 240	25 635	25 993	28 380	1 159	5 %	3 546	14 %

Grafene nedenfor viser utviklingen i den kommende tiårsperioden, oppdelt i hovedgrupper.

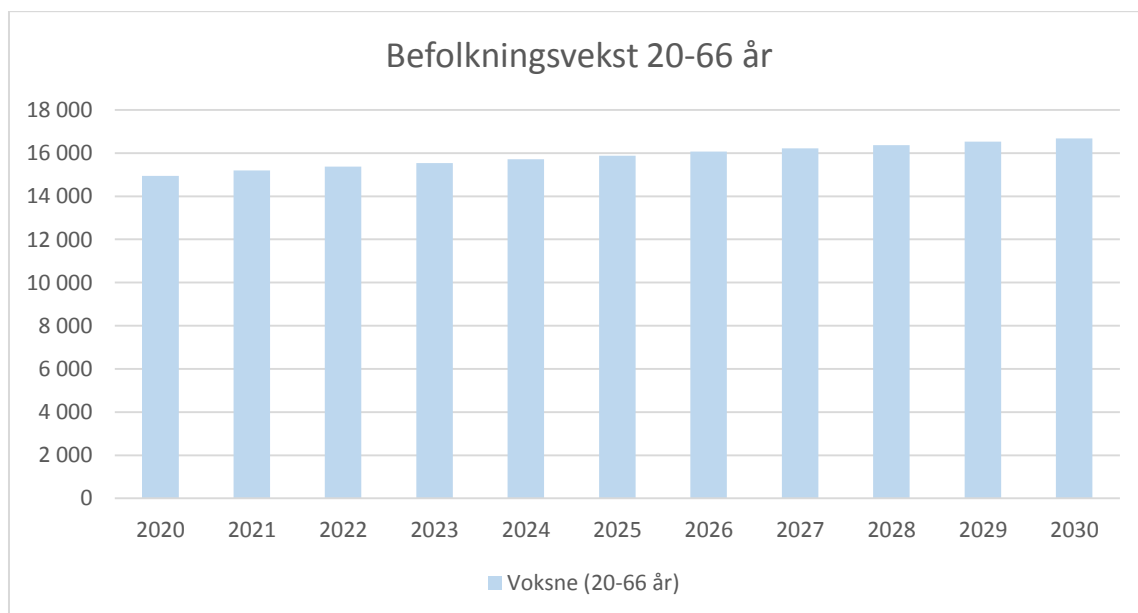
Prognosen viser at antall barnehagebarn i alderen 1-5 år vokser med 96 de neste ti årene. Dette tilsvarer en 8-avdelingers barnehage. I planperioden 2020-2023 er en nedgang i antall barnehagebarn på 36, så veksten kommer først om noen år, ifølge prognosen fra SSB.

Når det gjelder utviklingen i antall elev, vises dette i grafen nedenfor.

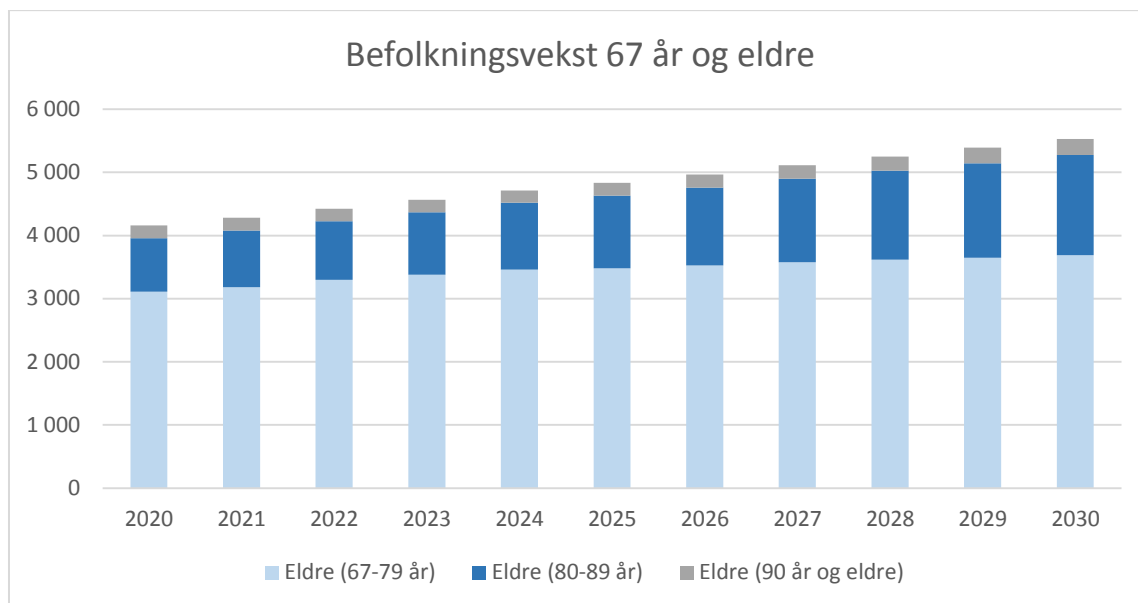
Antall elev i grunnskolen (6-15 år), øker med 191 i den nye kommunen de neste ti årene, mens antall elever i videregående øker med 114. I planperioden er elevtallsveksten i grunnskolen på 117.

De innbyggerne som normalt krever minst tjenester fra kommunen, er i aldersgruppen 20-66 år. Grafen nedenfor viser utviklingen i denne aldersgruppen.

Det er en økning i denne aldergruppen i perioden 2020-2030 på 1.730 personer. I planperioden er veksten på 586 ifølge prognosen fra SSB.

Grafen nedenfor viser utviklingen i de eldste aldersgruppene, fordelt på tre undergrupper.

Det er først og fremst i aldersgruppen 80-89 år økningen kommer, med en økning på 736 personer, noe som tilsvarer nesten 87 pst.

7 Forutsetninger og økonomiske rammer

7.1 Det økonomiske handlingsrommet

Kommunen har et stramt driftsbudsjett, med lite handlingsrom til å foreta større reduksjoner innenfor den enkelte virksomhet. Begge de opprinnelige kommunene har i stor grad en effektiv drift, etter mange år med stram økonomi.

Sande kommune gjennomførte for noen få år siden en betydelig omstilling (*Et samfunn i utvikling*), der man rasjonaliserte driften betraktelig. Som en konsekvens av omstillingsprosjektet innførte kommunen samtidig eiendomsskatt som skulle være med på å finansiere investeringsbehovet som fulgte av en hurtig befolkningsvekst.

I politisk plattform for nye Holmestrand er det nedfelt at den nye kommunen ikke skal ha eiendomsskatt, noe som også ble bekreftet i et vedtak i fellesnemnda for kommunesammenslåingen. Samtidig er investeringsprogrammet som er lagt i de to gamle kommunene opprettholdt, med noen få foreslåtte endringer når det gjelder oppstartstidspunkt.

Dette medfører at det nå er et sterkt behov for å redusere kommunens driftskostnader, og i forbindelse med de senere års økonomiplaner i de to kommunene er det lagt inn effektiviseringsgevinster og rasjonaliseringstiltak for å møte dette behovet. I Sandes økonomiplan for 2018-2021 begynte arbeidet med å finne inndekking for utfasing av eiendomsskatt, og i budsjettet for 2019 er hele eiendomsskatten forutsatt avsatt til disposisjonsfond.

I Holmestrand ble eiendomsskatten fjernet fra 2018 ved sammenslåingen med Hof kommune. I både Sande og Holmestrand er det i handlingsprogrammene for 2019-2022 allerede innarbeidet en del innsparingstiltak som følge av kommunesammenslåingen, blant annet har vertskommuneløsninger og administrative samarbeidsløsninger med felles ledelsesfunksjoner i de to kommunene allerede gitt gode synergieffekter.

Kommunen står som nevnt ovenfor et stort investeringsbehov de kommende årene. Forslag til handlingsprogram 2020-2023 bygger i stor grad på eksisterende handlingsprogram og budsjetter, men søker samtidig å begrense risikoen i forhold til kommunens driftsbalanse, ved at det foreslås å innføre en ny handlingsregel knyttet til finansiering av investeringsprosjekter.

Gjennomgang av den nye kommunens økonomiske situasjon sammen med Fylkesmannen, har vist at kommunens driftsbalanse er for svak sett i forhold til nasjonale føringer og måltall. Fellesnemnda behandlet i mai 2018 en sak om den nye kommunens økonomiske situasjon (FN 036/18), der det ble skissert tre mulige løsninger for å bedre kommunens driftsbalanse:

1. Øke driftsinntektene
2. Redusere driftsutgiftene
3. Redusere investeringsvolumet

I forbindelse med etablering av ny kommunelov og tilhørende nye økonomiforskrifter, skal alle kommuner vedta lokale måltall for økonomistyring. Nye Holmestrand kommune har i den forbindelse føringer for økonomistyringen i forhold til måltall på gjeld, disposisjonsfond og netto driftsresultat.

Netto driftsresultat er ifølge forslaget svært svakt, og skulle etter målsettingen om 1,75 pst. av brutto driftsinntekter ha lagt på om lag 32 mill. kroner årlig. Med et budsjettert netto driftsresultat på negativt 19,9 mill. kroner tilsvarer dette et forbedringsbehov på nær 52 mill. kroner i 2020 for å nå målsettingen. Det er verdt å merke seg at 15 mill. kroner av det negative netto driftsresultatet på 19,9 mill. kroner i 2020 skyldes driftskonsekvenser ved den foreslåtte forskyvningen av sentrumsskolene i Sande med ett år.

Netto lånegjeld er videre langt over anbefalt nivå, og skulle etter målsettingen om et øvre tak på 75 pst. av driftsinntektene vært redusert med 576 mill. kroner i 2023 sett i forhold til det gjeldsnivået kommunen får med dette investeringsforslaget.

Målsettingen om en beholdning på minst 5 pst. av driftsinntektene i disposisjonsfond er den eneste handlingsregelen som oppfylles i planperioden, og den nye kommunen har gode reserver. Dette innebærer derfor at kommunen har anledning til å ha noe høyere gjeld enn hva som ellers ville ha vært tilfellet. Likevel viser de tre nøkkeltallene for planperioden sett under ett en svært krevende økonomisk situasjon, med lite handlingsrom og behov for ytterligere reduksjoner.

Det er i 2018 og 2019 tatt ut effekter tilknyttet kommunereform med til sammen 21,7 mill. kroner, hvorav 2,2 mill. kroner i Sande og 19,5 mill. kroner i Holmestrand. I tillegg ligger det i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2020-2023 innsparinger på 65,5 mill. kroner, hvorav 29 mill. kroner er knyttet til strukturtiltak.

7.1.1 Innsparinger i planperioden

Det er lagt inn til dels betydelige innsparinger i planperioden.

Fra gjeldende økonomiplaner er det lagt inn videreføring av innsparingstiltak regnet fra 2019-nivå med 23,43 mill. kroner i 2020, stigende til 32,21 mill. kroner i 2023. Dette er både reduksjon i administrative stillinger, stillinger som utgår som følge av redusert antall ledere, effekter av å jobbe på en annerledes måte, samt reelle kutt i tjenestetilbud. Flere av kuttene som er innarbeidet har kommet som følge av funn i tjenesteanalysene som ble gjennomført i 2018. Der satte man sammen team innenfor respektive fagområder både for å analysere kostnadsdriverne i de ulike kommunene, samt finne nye løsninger for hvordan kommunen kan drive mer kostnadseffektivt og rasjonelt.

Det er samtidig lagt inn nye innsparingstiltak på 4,87 mill. kroner i 2020, økende til 32,17 mill. kroner i 2023. Kommunedirektøren foreslår ytterligere innskjerping på administrative ressurser, og har lagt inn en innsparing på 2,27 mill. kroner knyttet til dette. Det er også lagt inn en innsparing på 0,5 mill. kroner knyttet til reduserte kostnader for kontroll og revisjon, i tråd med budsjettforslaget fra kontrollutvalget for 2020. I tillegg er det lagt inn en reduksjon i kjøp av eksterne plasser innenfor helse og velferd på 1,5 mill. kroner årlig.

Det har vært relativt store administrative prosesser knyttet til innsparinger og effektiviseringsprosesser som følge av sammenslåingen, og man har etter kommunedirektørens skjønn i stor grad hentet ut de lavhengende fruktene ved sammenslåing i eksisterende handlingsprogram for perioden 2019-2022. I tillegg er det foreslått omorganiseringer som også gir effekter overfor brukere av kommunale tjenester. Særlig fokus har det vært på å finne løsninger for hvordan den nye kommunen skal driftes, samt hvilke tjenester, og på hvilket nivå, disse skal gis.

Kommunen vil i kommende år møte enda større effektiviseringsbehov, og det vil antakelig være behov for ytterligere nedskjæringer. For å gjennomføre dette vil det være helt nødvendig å se på strukturelle tiltak som kan gi større økonomisk handlingsrom.

I kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2020-2023, er endret barnehagestruktur lagt inn ved at man foreslår å legge ned Eidsfoss barnehage allerede fra august 2020.

Utover disse innsparingene anbefaler kommunedirektøren at det i 2020 og 2021 avsettes midler til utredning av strukturtiltak innenfor oppvekst og helse og velferd. Effekten er satt til totalt 20 mill. kroner utover i planperioden. Innenfor teknisk settes det av midler til utredning av tiltak innenfor areal- og energieffektivisering, som forventes å gi en effekt på 5 mill. kroner i 2023.

7.2 Føringer fra statsbudsjettet

Veksten i frie inntekter fra 2019 til 2020 er på 0,3 pst. (oppgavekorrigert), regnet fra anslag på regnskap i RNB 2019 i Prop. 1s (2019-2020). Anslaget for 2019 inneholder en oppjustering av skatteinntektene som kommunene ikke får beholde kommende år. Veksten i frie inntekter regnet fra anslag på regnskap 2019 er derfor lavere enn veksten beregnet fra nivået som ble anslått i RNB.

Deflatoren er satt til 3,1 pst, hvorav lønnsvekst er på 3,6 pst (utgjør 2/3 av deflatoren) og prisvekst 2,1 pst. (1/3 av deflatoren).

Veksten i frie inntekter skal i tillegg til oppgavekorrigeringer dekke endringer i demografi, oppgavejusteringer, vekst i pensjonskostnadene, samt overheng fra lønnsoppgjøret 2019 (helårsvirkningen). Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren, men må dekkes av veksten i frie inntekter:

- Rentekostnader
- Demografikostnader
- Pensjonskostnader utover det som følger av lønnsutviklingen

I statsbudsjettet gis det føringer for kommunene i forhold til disponeringen av de frie inntektene kommunen mottar gjennom rammetilskuddet. Disse føringene refereres gjerne til som *oppgavekorrigeringer* i rammetilskuddet. I kommunedirektørens forslag til handlingsprogram er tiltak som følge av oppgavekorrigeringer lagt inn med teksten "statsbudsjett" for å synliggjøre disse særskilt.

Oppgavekorrigeringer kan både være pålagt for kommunen å følge, eksempelvis gjennom lov eller forskrift, eller det kan være opp til kommunens lokale selvstyre å definere hvorvidt man skal prioritere dem. For enkelte av tiltakene er effekten av føringer i statsbudsjettet allerede tatt hensyn til, slik at man i tidligere vedtatte økonomiplaner allerede har lagt inn tilsvarende tiltak. For andre tiltak er kostnaden for Holmestrand kommune en helt annen enn den som blir kompensert gjennom rammetilskuddet, slik at endringen er underfinansiert fra statens side.

For å synliggjøre dette, er tiltakene som er lagt inn under "statsbudsjett" i størst mulig grad lagt inn med den summen som kommunen er kompensert for gjennom rammetilskuddet, mens den resterende summen er skilt ut i eget tiltak. Den resterende summen tilsvarer således kommunens egenfinansiering av det enkelte tiltak. Unntak fra dette gjelder tiltak hvor kommunen i sin helhet selv må beregne en

konsekvens av statsbudsjettet, f.eks. ved endret innslagspunkt for toppfinansieringsordningen for særlig ressurskrevende tjenester, eller justering for bortfall av tilskudd som innlemmes i rammetilskuddet.

8 Budsjett på 1-2-3

- Kommunens frie inntekter anslås i planperioden til ca. 1,44 milliarder kroner årlig
- Holmestrand kommune mottar i 2020 et veksttilskudd på 1,7 mill. kroner samt kompensasjon for tidligere veksttilskudd i Sande kommune på 2,1 mill. kroner som er inkludert i de frie inntektene
- Brutto driftsinntekter i 2020 er 1,87 milliarder kroner
- Samlet investeringsramme (ekskludert startlån) i planperioden er på nær 1,14 milliarder kroner. Av disse finansieres 509,21 mill. kroner ved lån. Dette tilsvarer 44,69 pst. av finansieringsbehovet. Bruk av lån finner sted alle årene, og kommunens lånegjeld vil med dette forslaget øke med 170,57 mill. kroner i planperioden. Øvrig finansiering følger av investeringsoversikten innarbeidet i kommunaldirektørens budsjettforslag.
- Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter øker fra 99,9 pst. i utgangen av 2020 til 105,7 pst. i utgangen av 2023. Til sammenligning viser tall fra KOSTRA 2018 et gjennomsnittlig nivå på dette nøkkeltallet på 89,8 pst. for KOSTRA gruppe 13. I KST sak *Rammer økonomiplan 2019-2022* vedtok begge kommunestyrene i Sande og Holmestrand en handlingsregel på netto lånegjeld som tilsier at man skal nå Riksrevisjonens anbefaling om å holde dette nøkkeltallet under 75 pst. av driftsinntektene innen 5 år. I dette handlingsprogrammet vil denne målsettingen ikke nås.
- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er kun positivt i 2022 og er langt ifra på et tilfredsstillende nivå. Mens det anbefalte nivået for en bærekraftig økonomi på landsbasis er satt til 1,75 pst, representerer kommunedirektørens budsjettforslag et nivå på dette nøkkeltallet som i 2020 er på -0,9 pst. Handlingsregel vedtatt i begge kommunestyre i 2018 tilsier imidlertid at kommunens netto driftsresultat bør ligge på 1,75 pst, og at kommunen skal jobbe mot å nå dette målet.
- Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter er godt over måltallet på 5 pst. i hele planperioden.
- Det er i 2020 budsjettet med netto finansutgifter på 96,06 mill. kroner, hvorav renteinntekter og utbytte utgjør 24,61 mill. kroner. Netto finansutgifter stiger til 116,91 mill. kroner i slutten av planperioden, og må sees i sammenheng med forslag til investeringsprogram.
- I 2024 stiger netto finansutgifter med ytterligere 7,93 mill. kroner som ikke er innarbeidet i denne planperioden
- Det legges til grunn en flytende rente på kommunens gjeld på 2,59 pst, med en gradvis nedtrapping til 2,50 pst. i slutten av planperioden
- Gebyrer og betalingssatser foreslås i hovedsak endret med deflatoren på 3,1 pst.

- Det gjøres endringer i gebyrer og avgifter innenfor VAR området i tråd med selvkostprinsippet, der det også er forutsatt at for høyt innkrevde gebyrer fra tidligere år tilfaller innbyggerne i tråd med generasjonsprinsippet. Det vises til egen oversikt over årsgebyrer for 2020.
- For områder hvor det gjelder statlige maksimalsatser er disse lagt til grunn.

9 Hovedtallene i budsjettforslaget

9.1 Driftsbudsjettet

Kommunedirektørens forslag til driftsbudsjett i den kommende fireårsperioden baserer seg på vedtatt handlingsprogram 2019-2022 i de to gamle kommunene, forslag til statsbudsjett, herunder beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1S 2019-2020 (Grønt hefte), samt lokale forutsetninger om utfasing av eiendomsskatt fra 2020.

I forbindelse med utarbeidelse av økonomiplanene for 2019-2022, ble det lagt inn en del innsparinger knyttet til kommunereformen. Kommunedirektøren har i forbindelse med etablering av den nye kommunens første budsjett hatt en totalgjennomgang av samtlige tiltak sett i lys av den organisering som har funnet sted, samt hvor langt man har kommet i de ulike prosessene knyttet til å bygge en ny kommune.

Nye Holmestrand kommune skal levere tjenester til innbyggerne som henger sammen med de økonomiske rammebetingelsene kommunen står ovenfor, og det er viktig at alle innsparinger som legges inn kan realiseres og at effekten kan tas ut med samme fremdrift som tiltakene er lagt inn med. Investeringsprogrammet som er lagt til grunn legger beslag på en stadig økende andel av kommunens driftsmidler. For å begrense påvirkningen på kommunens driftsbudsjett, foreslår kommunedirektøren å innføre en handlingsregel knyttet til egenkapitalfinansiering av investeringsprosjekter. Handlingsregelen ligger til grunn for de rente- og avdragsberegninger som er gjort i budsjettforslaget, og har i planperioden friggitt 53,5 mill. kroner i finanskostnader.

I tillegg står kommunen ovenfor et underliggende press i tjenestene. Det innebærer at kommunen har behov for å tilføre midler til nye tiltak, samtidig som de økonomiske rammebetingelsene krever at man effektiviserer og rasjonaliserer driftsbudsjettet.

Dette er krevende å gjennomføre, og det er lagt inn innsparingstiltak som følge av kommunereform med tilsammen 28,3 mill. kroner i 2020 som øker til 65,5 mill. kroner i 2023.

Budsjettforslaget er meget stramt, og kommunedirektøren har ikke funnet rom for å gjennomføre innsparinger for å frigjøre midler til avsetting til egenkapital eller fremtidige behov. Dette gjør at handlingsregelen om 1,75 pst. netto driftsresultat sett i forhold til kommunens brutto driftsinntekter ikke nås i planperioden. For å oppnå kravet om 1,75 pst. netto driftsresultat, vil dette innebære behov for ytterligere nedskjæringer med 33,0 mill. kroner årlig.

9.2 Disponering av driftsrammen

9.2.1 Driftsbudsjettet - forslag til rammendringer fordelt på endringskategorier

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Opprinnelig budsjett	1 260 879	1 260 879	1 260 879	1 260 879
Tekniske justeringer	77 329	77 329	77 329	77 329
Budsjettendringer inneværende år	0	0	0	0
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	3 336	-1 589	-2 289	-1 739
Tidligere vedtatt innsparing kommunereform	-23 432	-27 216	-32 106	-32 206
Konsekvensjusteringer	57 232	48 524	42 934	43 384
Konsekvensjustert ramme	1 318 112	1 309 403	1 303 813	1 304 263
Tiltak som følge av befolkningsendring	4 460	6 010	6 560	6 560
Innsparingstiltak kommunereform	-4 870	-14 020	-32 670	-33 270
Nye tiltak	67 112	44 629	39 216	36 992
Politiske vedtak	-11 140	-171	-3 730	-2 892
Nye tiltak og realendringer	55 562	36 448	9 376	7 390
Ramme 2020-2023	1 373 674	1 345 851	1 313 189	1 311 653

Følgende modell er lagt til grunn ved utarbeidelse av driftsrammene for 2020-2023:

- Revidert budsjett 2019 per april i de to respektive kommunene er slått sammen og lagt inn i forhold til nye programområder per 01.01.2020. Alle endringer etter dette vises i forhold til basisår 2019.
- Konsekvensjustert budsjett, som er en videreføring av tidligere politiske vedtak samt tekniske justeringer, består av følgende forhold:
 - Det er lagt inn en teknisk justering av kommunal deflator (lønns- og prisvekst) som følge av forslag til statsbudsjett, til sammen 8,4 mill. kroner
 - Det er lagt inn teknisk justering i forhold til overheng fra lønnsoppgjøret 2019 på 29,8 mill. kroner
 - Teknisk justering av endring i pensjonskostnader er lagt inn med 39,1 mill. kroner. Justeringen har en motpost under sentrale poster da økningen i pensjonsutgift på virksomhetene gir et positivt premieavvik i 2020.
 - Budsjettjusteringer inneværende år består av flytting av poster mellom virksomheter som følge av omorganisering mv.
 - Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan er videreføringer av endringer fra de to gamle økonomiplanene fra Sande og Holmestrand 2019-2022. Endringene vises i forhold til 2019-nivå.
 - Tidligere vedtatte innsparinger vedrørende kommunereformen er lagt inn med 23,4 mill. kroner i 2020, og øker til 32,2 mill. kroner i 2023.
- Nye tiltak og realendringer inneholder følgende forhold:
 - Det er lagt inn et demografiltak på barnehage med 4,5 mill. kroner i 2020 som øker til 6,6 mill. kroner de andre årene i planperioden
 - Nye innsparingstiltak tilknyttet kommunereform er lagt inn med 4,9 mill. kroner i 2020 og øker til 33,3 mill. kroner i 2023.

- Det er lagt inn nye tiltak i 2020 på 67,1 mill. kroner. Nye tiltak i 2023 er til sammenligning lagt inn med 36,9 mill. kroner, slik at det er lagt inn færre økninger utover i planperioden.

Det har vært et viktig premiss at de innsparingene som legges inn i handlingsprogrammet faktisk kan realiseres, og det har derfor vært helt nødvendig å gå gjennom alle innsparinger som var lagt inn i økonomiplanene for 2019-2022 på nytt. Det er også lagt inn en egen endringskategori på disse tiltakstypene, slik at man kan måle hvorvidt effekten er tatt ut i etterkant.

Detaljert oversikt over samtlige driftstiltak med forklaring finnes i webutgaven til kommunens økonomiplan 2020-2023. Tiltakene er også oppsummert i tabellarisk oversikt på det enkelte programområdets kapittel.

9.3 Sentrale inntekter

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Skatt på inntekt og formue	-703 868	-703 868	-703 868	-703 868
Ordinært rammetilskudd	-697 362	-697 362	-697 362	-697 362
Andre statlige overføringer	-43 028	-43 028	-43 028	-43 028
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger	0	0	0	0
Andre fellesinntekter	-13 385	-13 385	-13 385	-13 385
Sum sentrale inntekter	-1 457 643	-1 457 643	-1 457 643	-1 457 643

9.3.1 Frie inntekter

Kommunens frie inntekter består av skatt på inntekt og formue og rammetilskudd. Eventuell eiendomsskatt inngår ikke i frie inntekter, men regnes inn under sentrale inntekter. Samlet sett utgjør skatt og rammetilskudd ca. 76 pst. av kommunesektorens samlede inntekter. Disse inntektene kan kommunen disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk.

I handlingsprogram 2020-2023 og budsjett 2020 har kommunedirektøren lagt til grunn frie inntekter på 2020-nivå. Inntektene ligger i faste 2020-kroner i hele perioden.

Kommunens beregning av skatt og rammetilskudd er basert på prognosemodellen fra KS, samt vurderinger basert på befolkningsutvikling og skatteinntekter for de to opprinnelige kommunene. I tillegg er føringer fra politisk plattform om at det ikke skal være eiendomsskatt i den nye kommunen tatt hensyn til. Reduksjon i skatteinntekter i forhold til 2019-nivå i Sande kommune er dermed innarbeidet med 26 mill. kroner. Frie inntekter for Holmestrand kommune er i 2020 beregnet til 1,44 milliarder kroner. I tillegg ligger andre fellesinntekter på 13,39 mill. kroner under sentrale inntekter. Dette er inntekter som kommunen mottar som følge av videreutlån til andre mv. og gjelder eksempelvis refusjon for lånekostnader knyttet til Heis i fjell, Holmestrandhallen, småbåthavn mv. samt mottatte avdrag på utlån til kirken og golfklubben i Sande.

Rammetilskuddet står for om lag 49 pst. av de frie inntektene, mens skatteinntektene står for 48 pst. av de frie inntektene i økonomiplanperioden. Holmestrand kommunes skatteinntekter er i 2020 beregnet til rundt 88,2 pst. av landsgjennomsnittet, og ligger gjennom inntektsutjevningen an til å få kompensert 60 pst. av differansen opp til landsgjennomsnittet. Som en svært skattesvak kommune mottar Holmestrand kommune en tilleggskompensasjon på 35 pst. mellom eget skattenivå og 90 pst. av

landsgjennomsnittet. Totalt er inntektsutjevningen på 51,76 mill. kroner i 2020. Etter utjevningen ligger kommunen an til å ha et skattenivå på 94,7 pst. av landsgjennomsnittet.

Sande kommune har hatt en gjennomsnittlig befolkningsvekst som har vært høyere enn veksten på landsbasis, og har av den grunn mottatt veksttilskudd. Den nye kommunen er også beregnet til å vokse hurtigere enn landsgjennomsnittet, men ikke i tilsvarende hastighet som for gamle Sande kommune. For den nye kommunen samlet sett innebærer dette at veksttilskuddet reduseres. I 2020 mottar kommunen dermed en særlig kompensasjon for redusert veksttilskudd på 2,091 mill. kroner. Kompensasjonen reduseres til 1,045 mill. kroner i 2021 og fases deretter ut fra 2022. Den nye kommunen vil fortsatt motta veksttilskudd, også etter utfasing av kompensasjonen. Dette vil være på ca. 1,8 mill. kroner i 2020.

9.4 Sentrale utgifter

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Felles skjema 1B - pensjon	-53 750	-33 567	-22 767	-11 967
Felles skjema 1B - ufordelt	30 000	30 000	30 000	30 000
Sum sentrale utgifter	-23 750	-3 567	7 233	18 033

9.4.1 Pensjon

Til grunn for kommunens beregnede pensjonskostnader i 2020 ligger beregninger foretatt av aktuar i oktober 2019. I begge pensjonsordningene som kommunen er omfattet av, KLP og SPK, varsles det om høyere pensjonspremier i 2020 enn kommunene har hatt i 2019 uten at pensjonskostnaden økes. Dette betyr at den likviditetsmessige utgiften øker, mens den teoretisk beregnede kostnaden ikke øker.

Effekten blir at positivt premieavvik økes betraktelig i 2020, og at kommunen deretter må fordele denne kostnaden over påfølgende 7 år (kommunens amortiseringstid for premieavvik). Programområdene har dermed fått økte kostnader til pensjon med 39,1 mill. kroner, mens det på sentralt ansvar fører et positivt netto premieavvik på 53,7 mill. kroner i 2020. Deretter reduseres det positive netto premieavviket gradvis med 1/7 utover planperioden, i tråd med at amortiseringskostnaden føres i kommuneregnskapet.

Inntektsføring av positivt premieavvik bør settes av til fond i sin helhet, slik at dette fondet kan benyttes når kommunen i de påfølgende sju årene må dekke en tilsvarende utgift. Det ligger til grunn en beregnet positiv effekt for kommunen knyttet til premieavvik i rammetilskuddet i 2020. Dette betyr at kommunen ikke har økonomiske forutsetninger til å kunne sette av positivt premieavvik til disposisjonsfond for pensjon, men må regne driftskonsekvensen av premieavvik inn i budsjettet for det enkelte år i planperioden.

9.4.2 Lønnsreserve

Det er satt av 30 mill. kroner i lønnsreserve for 2020. I statsbudsjettet er lønnsoppgjøret beregnet til 3,6 pst, noe lønnsreserven tar hensyn til. Programområdene er i budsjettet for 2020 kompensert for virkningen av lønnsoppgjøret i 2019, dvs. at overhenget (helårsvirkningen) fra 2019 til 2020 allerede er fordelt ut i rammene.

9.5 Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Renteinntekter	-9 903	-9 903	-9 903	-9 903
Gevinst finansielle instrumenter	-10 400	-10 400	-10 400	-10 400
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	49 863	53 344	57 777	61 026
Tap finansielle instrumenter	300	300	300	300
Avdrag på lån	78 625	82 837	88 247	92 267
Utbytte og eieruttak	-108	-108	-108	-108
Netto finansinntekter/finansutgifter	108 376	116 069	125 912	133 181
Finansutgifter i tjenestekområdene	3	3	3	3
Totale finansutgifter	108 379	116 072	125 915	133 184

Netto finansutgifter viser samlede inntekter og utgifter knyttet til rente i ordinær bank, rente på plasseringer i finansmarkedet samt eventuelt utbytte.

Det ligger til grunn en forutsetning i budsjettet om at det ikke skal betales høyere avdrag enn minimumsavdraget. Kommunen må dermed betale minst like stor andel av gjelden som kapitalslitet på kommunens varige driftsmidler tilsier.

Det er lagt inn forutsetning om en flytende rente på nye låneopptak med 2,59 pst. i 2020, 2,58 pst. i 2021, 2,54 pst. i 2022 og 2,50 pst. i 2023. I tillegg er deler av renteporteføljen sikret ved at det er tatt opp lån med fastrente (Holmestrand) samt inngått rentebytteavtaler (Sande) i henhold til kommunens finansstrategi.

Kommunens finanskostnader stiger betraktelig i planperioden, og er knyttet til et svært ekspansivt investeringsprogram. I 2024 vil kommunens finanskostnader stige med ytterligere 7,93 mill. kroner som følge av ferdigstilling av sentrumsskolene i Sande, jfr. den fremdriftsplanen som er lagt til grunn i dette handlingsprogrammet.

Avkastning knyttet til kommunens langsiktige finansportefølje er satt til 10,1 mill. kroner. Regelverket knyttet til føring av avkastning på langsiktig portefølje tilsier at måneder med gevinst og måneder med tap skal synliggjøres i kommunens regnskap på egne konti. Postene må derfor leses i sammenheng. Avkastning er satt på tilsvarende nivå som i gamle Holmestrand kommune, og tar ikke hensyn til økt likviditet som følge av sammenslåing av finansportefølje med Sande kommune.

Kommunedirektøren anbefaler i handlingsprogrammets investeringsdel å innføre en ny handlingsregel som krever at alle investeringer skal ha en egenkapitaldekning på 50 pst. av prosjektets brutto verdi. Kommunedirektøren foreslår ikke at eksisterende investeringsfond skal benyttes til denne egenfinansieringen. Det er viktig å merke seg at hvis kommunestyret ønsker å gjøre det, vil det få konsekvenser for avkastningen fra plasserte midler, da deler av disse i så fall må realiseres.

9.6 Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Til ubundne avsetninger	3 431	0	11 308	0
Til bundne avsetninger	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-4 089	-711	0	-5 225
Netto avsetninger	-658	-711	11 308	-5 225
Netto avsetninger i tjenesteområdene	-6 989	-3 441	-3 441	-3 441
Totale avsetninger	-7 647	-4 151	7 868	-8 665

Det disponeres 16,3 mill. kroner av generelt disposisjonsfond i 2020, hvorav 15 mill. kroner er tilknyttet driftskonsekvenser av å forskyve investeringsprosjekt for sentrumsskolene i Sande med ett år.

I tillegg disponeres 1,0 mill. kroner av reformmidlene for kommunesammenslåing til rekrutteringstiltak for sykepleiere i 2020. Rammen til HR-avdelingen er økt tilsvarende for gjennomføring av tiltaket. Det ligger også inne en videreføring av bruk av disposisjonsfond fra fjorårets økonomiplan i Sande, der det skal benyttes 0,3 mill. kroner i 2020 og 0,2 mill. kroner i 2021 tilknyttet engangskostnader for scanning av historiske baser av kommunens arkivsystem.

Det er lagt inn en generell bruk av disposisjonsfond på 0,5 mill. kroner i 2021, samt 5,2 mill. kroner i 2023.

Avsetning på tilsammen 14,7 mill. kroner i planperioden anbefales satt av til kommunes disposisjonsfond for pensjon. Anbefalingen henger sammen med varslet økning i positivt premieavvik i 2020, noe som gjør at amortiseringskostnaden knyttet til kommunens pensjonsforpliktelser vil øke de kommende årene.

Ved utgangen av 2020 er prognosen at Holmestrand kommune vil ha et balanseført positivt premieavvik på 116,0 mill. kroner. Til sammenligning har kommunen et disposisjonsfond tilknyttet pensjon på 90,0 mill. kroner. Etter anbefalte avsetninger vil fondet være på 104,7 mill. kroner.

Det budsjetteres med til sammen 17,3 mill. kroner i netto bruk av fond i programområdene, hvor nær sagt all bruk er knyttet til tidligere avsatte midler på bundne fond. Dette er midler som er satt av til konkrete formål, og som nå planlegges brukt i tråd med formålet de ble avsatt for. Størsteparten av bruken ligger innenfor selvkostområder som er gebyrfinansiert, og der eventuell bruk av fond vil redusere gebyrene sett i forhold til hva de ellers ville ha vært dersom man ikke hadde hatt selvkostfond. Sett under ett, budsjetteres det med en netto disponering av fond på 24,8 mill. kroner. Sett i forhold til målet om netto driftsresultat på 1,75 pst, burde det vært budsjettert med en samlet netto avsetning på drøyt 130 mill. kroner i planperioden.

KS-064/19 Tabellen over er oppdatert i henhold til kommunestyrevedtak. Bruk av 15 mill. kroner tilhørende forskyving av Sentrumsskolene er reversert.

10 Økonomisk utvikling i planperioden

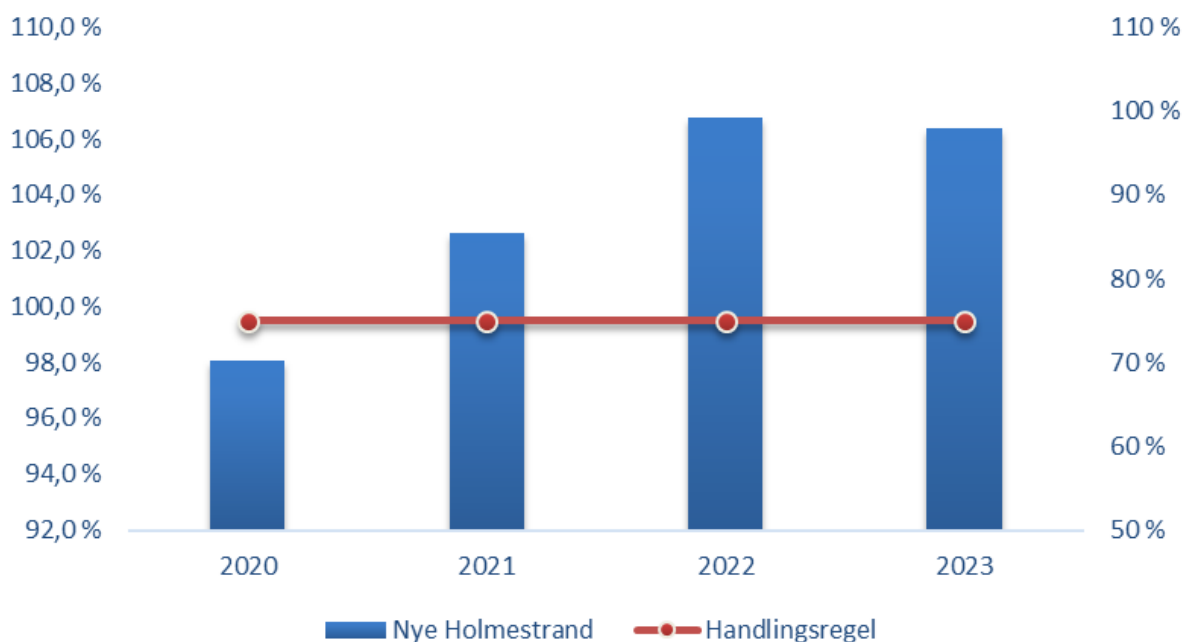
10.1 Den økonomiske utviklingen

Den økonomiske utviklingen går dessverre ikke riktig vei, sett i forhold til de to kommunenes resultater de siste årene. Gjeldsgraden øker, netto driftsresultat forverres og kommunen tærer på oppsparte midler. Renter og avdrag øker såpass mye i planperioden, med det investeringsprogrammet kommunen legger opp til, at det må settes i gang et større omstillingsarbeid. Det er fremdeles et historisk lavt rentenivå. Det må derfor påregnes at virkningen av investeringsprogrammet på sikt vil kunne være høyere enn det legges opp til per i dag, da rentenivået antas å ville øke etter hvert.

Rentenivå innarbeidet i handlingsprogrammet er imidlertid gjort på bakgrunn av det fremtidsbildet Norges bank har i forhold til fremtidig rentebane, og er lagt inn i tråd med de budsjettrentene som Kommunalbanken anbefaler norske kommuner å ta høyde for i kommende fireårsperiode.

For å kunne håndtere det betydelige investeringsprogrammet som kommunen har behov for, mener kommunedirektøren det er nødvendig å etablere en handlingsregel i forhold til egenkapitalfinansiering av investeringsprosjektene. Kommunedirektøren anser det som nødvendig å begrense driftseffekten av investeringsprosjektene så mye som mulig, slik at rente- og avdragsutgifter ikke tar en uforholdsmessig stor del av kommunens driftsbudsjett.

10.2 Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

	2020	2021	2022	2023
Nye Holmestrand	98,1 %	102,6 %	106,8 %	106,4 %

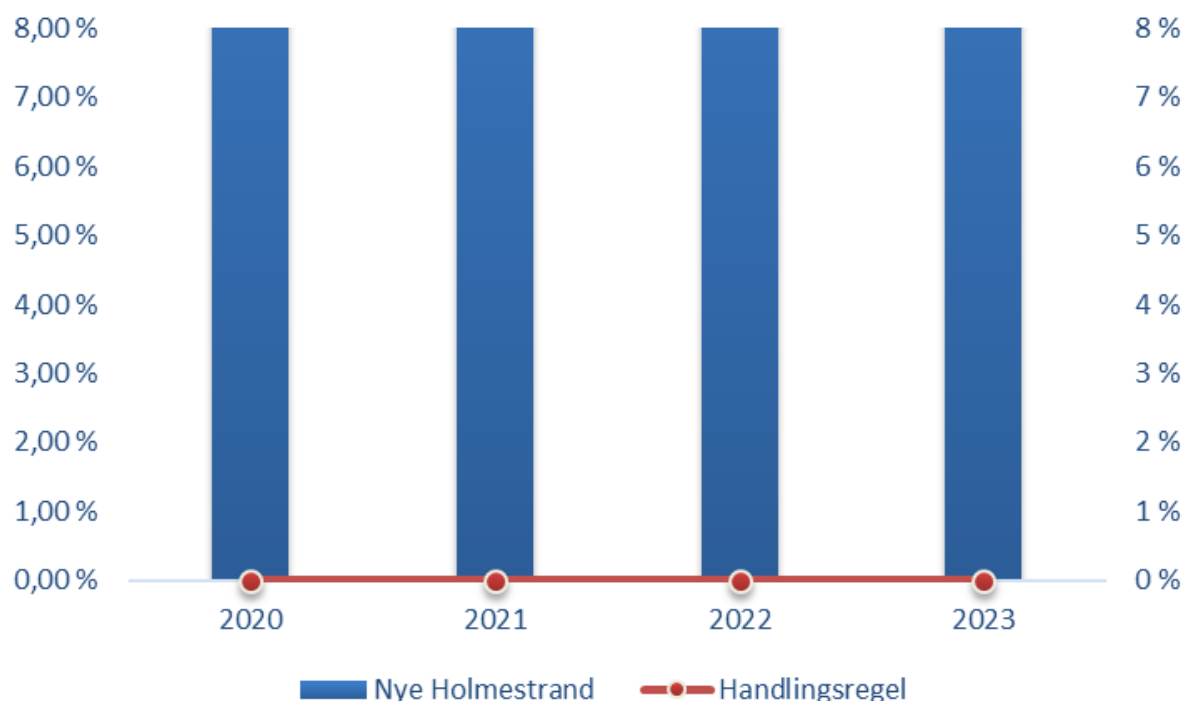
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter gir uttrykk for kommunens gjeldsbelastning, og er et av de mest brukte nøkkeltallene i forhold til kommuneøkonomi. Nøkkeltallet sier både noe om kommunens soliditet og finansierungsstruktur. I handlingsregel nr. 1 er det vedtatt at netto lånegjeld skal være under 75 pst. av brutto driftsinntekter.

Netto lånegjeld er her definert etter kriteriene i KOSTRA, dvs. langsiktig gjeld korrigert for pensjon, utlån og ubrukte lånemidler.

Nøkkeltallet viser forholdet mellom netto lånegjeld og driftsinntekter ekskl. finansinntekter, og er et nøkkeltall for kommunens økonomiske handlefrihet. Per 31.12.18 var nøkkeltallet for nye Holmestrand (Sande og Holmestrand samlet) på 87,5 pst. Grafen viser at utviklingen i netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter stiger fra 99,9 pst. ved utgangen av 2020 til 105,7 pst. ved utgangen av 2023 i det forslaget som nå foreligger fra kommunedirektøren, noe som vil medføre et betydelig press på kommunens økonomi. Dersom trenden fortsetter vil kommunens økonomiske handlefrihet bli vesentlig redusert i de kommende årene.

Utviklingen i netto lånegjeld vil bli vesentlig høyere dersom foreslått handlingsregel nr. 4, som omhandler egenfinansiering av prosjekter, ikke blir innført, og setter dermed kommunens økonomi under enda større press. Utviklingen er ikke i tråd med vedtatte handlingsregler. Dette henger sammen med at investeringsbudsjettet er på et høyt nivå, sett i forhold til kommunens økonomiske rammebetingelser.

10.3 Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter

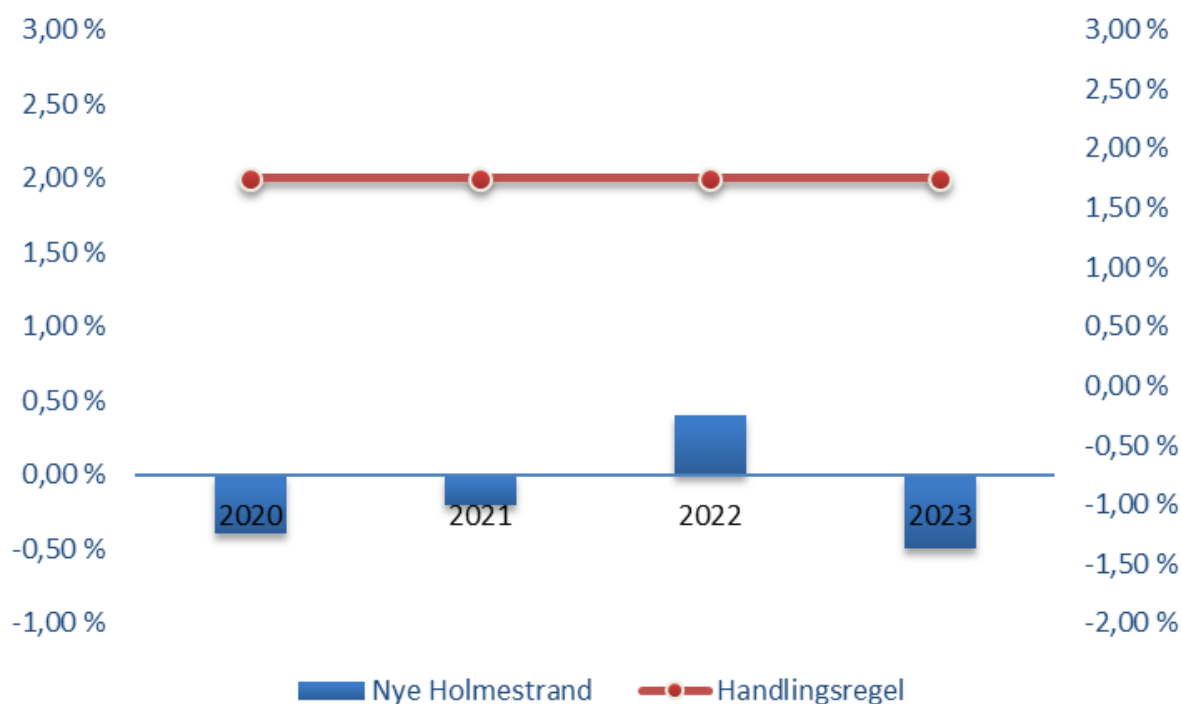

	2020	2021	2022	2023
Nye Holmestrand	15,6 %	15,4 %	16,0 %	15,7 %

Andelen brutto driftsinntekter som går med til å finansiere netto finanskostnader stiger utover planperioden, og er mer enn doblet siden 2015 (i sum for de to opprinnelige kommunene). Ved utgangen av planperioden vil kommunen bruke 6,9 pst. av inntektene til å dekke netto finanskostnader. I nominelle kroner innebærer dette en økning i netto finanskostnader på 20,8 mill. kroner i planperioden.

Det er ikke etablert noen egen handlingsregel i forhold til netto finanskostnader for nye Holmestrand kommune, men nøkkeltallet er nært koblet til netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter.

10.4 Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

	2020	2021	2022	2023
Nye Holmestrand	-0,4 %	-0,2 %	0,4 %	-0,5 %

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter, forholdet mellom likvide midler og lånegjeld, og frie midler (disposisjonsfond og ubundne investeringsfond) er viktige nøkkeltall ved vurdering av kommunens økonomiske situasjon og handlefrihet. Netto driftsresultat skal bidra til å bygge opp reserver, blant annet til uforutsette utgifter og finansiering av investeringer. I følge Teknisk beregningsutvalg bør dette nøkkeltallet over tid ligge rundt 1,75 % av brutto driftsinntekter. Dette er også i samsvar med riksrevisjonens anbefalinger, samt vedtatte handlingsregler for nye Holmestrand kommune.

Over tid er det nødvendig å møte anbefalingen om et netto driftsresultat på 1,75 pst, slik at kommunen har mulighet til å bygge opp reserver som trengs for å imøtekomme forventet befolkningsvekst, ivareta svingninger i pensjon og uforutsette hendelser på en optimal måte, samtidig som man sikrer en bærekraftig økonomi.

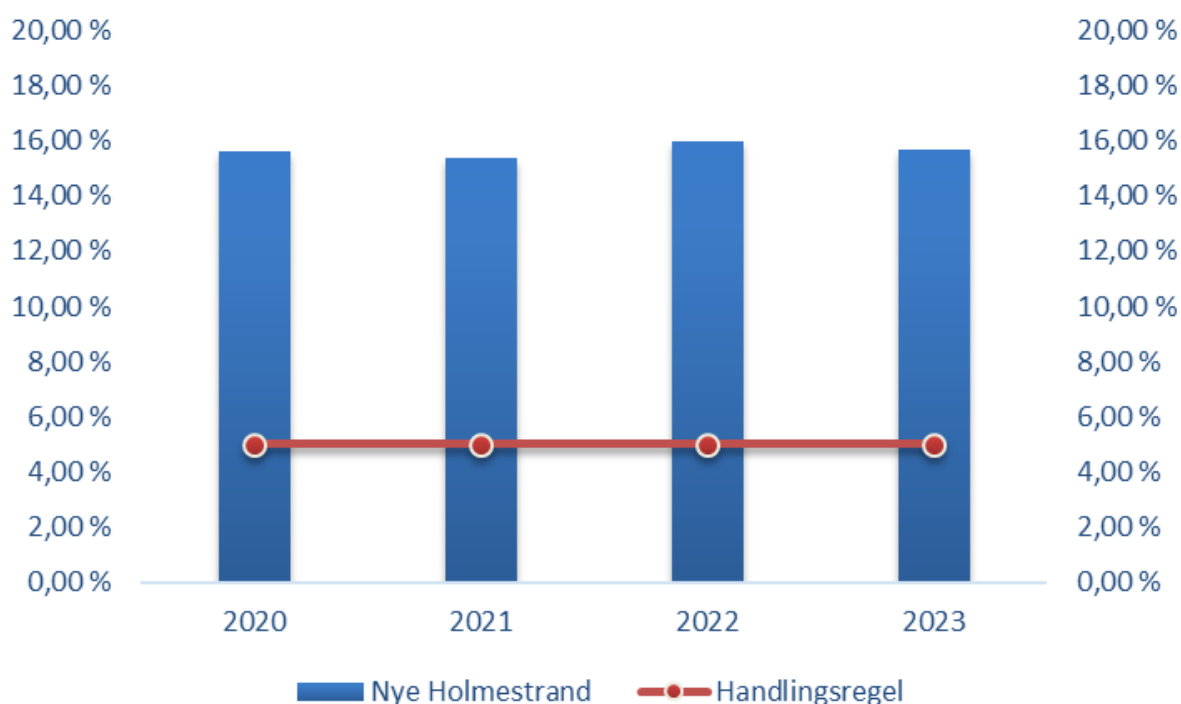
Netto driftsresultat er dårlig i hele planperioden, og ligger under anbefalt nivå. Dette medfører at kommunen tærer på oppspart kapital og svekker kommunens reserver.

Netto driftsresultat i kroner bør, for å tilfredsstille kravet om 1,75 pst, ligge på rundt 32 mill. kroner årlig.

Det er viktig å huske at inntekter er negative tall i kommuneregnskap- og budsjetter, og netto driftsresultat bør derfor et negativt tall (som innebærer at inntektene er større enn utgiftene). I sum i fireårsperioden burde netto driftsresultat vært på -128 mill. kroner. I budsjettet er derimot summen over 4 år på +24,8 mill. kroner (altså er utgiftene samlet i disse fire årene større enn inntektene). Tabellen nedenfor viser netto driftsresultat i kroner per år i planperioden.

Netto driftsresultat	2020	2021	2022	2023
Netto driftsresultat i kr	19 858	4 151	-7 868	8 665

10.5 Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

	2020	2021	2022	2023
Nye Holmestrand	15,6 %	15,4 %	16,0 %	15,7 %

Disposisjonsfond er oppsparte driftsmidler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren sier noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift. Riksrevisjonens anbefaling er at nøkkeltallet bør utgjøre minst 5 pst. av driftsinntektene

for å sikre en bærekraftig økonomi. Dette er også i samsvar med vedtatte handlingsregler for måltallet i Sande og Holmestrand kommuner, vist med den røde linjen i grafen ovenfor.

Grafen viser at kommunen overstiger kravet til 5 pst. med god margin i hele fireårsperioden. For at kommunens disposisjonsfond skal tilsvare målsettingen om minst å utgjøre 5 pst. av driftsinntektene må beholdningen til sammenligning ligge på 94 mill. kroner målt i forhold til forventet inntektsnivå i 2023.

Oppbygging av disposisjonsfond ut over anbefalt nivå på 5 pst. er nødvendig grunnet det store investeringsbehovet som forventes i kommende planperiode.

11 Investeringer i økonomiplanen

11.1 Investeringsbehov og planer for kommunen

Kommunedirektørens forslag til investeringsprogram for perioden 2020-2023 bygger på handlingsprogram/økonomiplaner 2019-2022, samt endring av økonomiske rammebetingelser som følge av utfasing av eiendomsskatt og dermed også redusert betjeningsevne i kommunens driftsbudsjett.

Det er i handlingsprogrammet for kommende planperiode skjøvet på noen av de større investeringsprosjektene. Forskyvningene henger sammen med risikobetraktninger sett både i forhold til gjennomføringsevne og kapasitet, og ikke minst risiko i forhold til finansieringsevne.

I kommunedirektørens forslag til investeringsprogram 2020-2023 er det innarbeidet en investeringsramme på 1,14 milliarder kroner, hvorav 44,77 pst. er finansiert ved bruk av lån. Det er i planprogrammet lagt opp til låneopptak mot slutten av året, slik at avdragene belaster driftsregnskapet fullt ut først fra og med året etter at investeringen er gjennomført og at renteberegningene er gjort i forhold til årets gjennomsnittlige gjeldsnivå. Dette betyr at finansutgiftene som vil belaste kommunens driftsbudsjett fra 2024 ikke ligger innarbeidet i det forslaget som nå legges frem, men vil måtte håndteres i forbindelse med rullering av kommende økonomiplaner. Totalt dreier dette seg om anslagsvis 7,93 mill. kroner gitt en rentesats på 2,5 pst.

For å kunne håndtere låneopptak knyttet til det samlede investeringsbehovet i kommunen foreslår kommunedirektøren å innføre en handlingsregel for finansiering av investeringsprosjekter. Den foreslåtte handlingsregelen innebærer at alle prosjekter skal være finansiert med 50 pst. egenkapital før kommunen kan igangsette selve byggefasen i prosjektet.

Holmestrand kommune har ved inngangen til 2020 ca. 170 mill. kroner på investeringsfond som kan inngå som egenkapitalfinansiering i investeringsregnskapet. Det er verdt å merke seg at disse midlene er plassert i langsiktige finansielle aktiva, og gir løpende avkastning kommunen per i dag benytter i driftsregnskapet. På grunn av dette anbefaler kommunedirektøren at disse midlene ikke benyttes til å dekke egenkapitaldelen i investeringsprogrammet, og dette er heller ikke innarbeidet i budsjettforslaget som finansiering.

Om kommunestyret likevel skulle ønske å benytte dette fondet kan det gjøre det mulig å sette i gang enkelte investeringsprosjekter tidligere enn ellers. For å kunne håndtere det investeringsvolumet det er lagt opp til i de to opprinnelige kommunene bør finansiering sikres *før* prosjektene startes opp. I investeringsbudsjettet er det derfor lagt inn en forutsetning om at det samtlige år i planperioden selges anleggsmidler tilsvarende 50 pst. av investeringsbehovet påfølgende år, og at disse da samtidig settes av til ubundet investeringsfond for så å kunne brukes som egenkapitalfinansiering året etter. I 2020 ligger det imidlertid inne en forutsetning om salg av anleggsmidler tilsvarende 50 pst. egenkapitalfinansiering i 2020 samt 50 pst. for 2021. Dette for å unngå å budsjettere med bruk av det eksisterende ubundne investeringsfondet, og dermed midler plassert i langsiktig finansportefølje. Egenkapitalfinansieringen for 2020 isolert sett tilsvarer om lag 95 mill. kroner.

Kommunedirektøren vil snarest sette inn ekstra ressurser som skal fokusere på å fremskaffe objekter kommunen ikke selv har behov for, og legge dette frem for politisk behandling. Dette for å søke å opprettholde prosjektenes opprinnelige fremdriftsplan så langt det er mulig.

Fremdriften til investeringsprosjektene er med den nye foreslåtte handlingsregelen direkte koblet til salg av anleggsmidler, slik at en eventuell forskyvning i salg av anleggsmidler vil ha direkte påvirkning på mulig fremdrift for investeringsprosjektene dersom handlingsregelen innføres. Dette gjelder forskyvning begge veier.

Det er verdt å merke seg at for de prosjektene som har ubrukte bevilgninger i 2019 (f.eks. som følge av forsinkelse), vil disse bli overført til 2020. Disse overførte bevilgningene kommer i tillegg til det beløpet som er lagt inn i årene 2020-2023.

11.2 Investeringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
	2020	2021	2022	2023	2020-23
Investeringsprosjekter					
Strategi og samfunnsutvikling					
Flersenterbygg Hof, inkludert uteområde	35 868	3 000	0	0	38 868
IKT og digitalisering	9 100	10 600	10 600	10 600	40 900
Inventar og utstyr flersenterbygg Hof	1 500	0	0	0	1 500
Nytt felles biblioteksystem, meråpent bibliotek Sande	300	100	100	100	600
Tilskudd kirken	2 800	2 900	2 700	2 700	11 100
Tiltak friluftspan Sande	400	400	400	400	1 600
Sum Strategi og samfunnsutvikling	49 968	17 000	13 800	13 800	94 568
Oppvekst					
Barnehage Gullhaug	2 500	10 000	47 500	0	60 000
Flerbrukshall Botne	0	0	59 992	0	59 992
Galleberg skole - rehabilitering	1 000	0	0	0	1 000
Inventar og utstyr Gausetangen barnehage	950	0	0	0	950
Inventar skoler	500	500	500	500	2 000
Lekeapparater barnehagene	500	500	500	500	2 000
Ny Kleiverud skole	25 000	85 000	30 000	0	140 000
Rehabilitering nærmiljøanlegg skole	500	0	0	0	500
Sentrumsskolene i Sande	35 000	106 600	113 000	230 000	484 600
Sum Oppvekst	65 950	202 600	251 492	231 000	751 042
Helse og velferd					
Utskifting utstyr helse og velferd	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Velferdsteknologi	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Sum Helse og velferd	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000
Teknisk					
ENØK tiltak kommunale bygg	1 000	500	500	500	2 500
Forsterking / fastdekke grusveier	875	940	0	0	1 815
Klasse 1-bil med tipp	500	0	0	0	500
Offentlige pålegg - brann- og miljørettet helsevern	500	500	500	500	2 000
Overvann vei/kommunale eiendommer	800	800	800	0	2 400
Rehabilitering av nærmiljøanlegg	500	500	500	500	2 000
Riving og rehabilitering av dammer	4 300	0	0	0	4 300
Sande kommuneskog	250	250	250	250	1 000
Sande sentrum - strakstiltak	0	300	0	0	300
Sandetun uteområde/terrasser	300	300	0	0	600
Sekkepost teknisk	9 280	6 100	5 100	5 100	25 580
Trafikksikkerhet	2 500	2 500	1 000	1 000	7 000
Traktorgraver	2 500	0	0	0	2 500
Utskifting maskiner og utstyr renhold	350	0	0	0	350
Utstyr kommunelokalet i Sande	250	0	0	0	250

Vaskerobot	380	0	0	0	380
Sum Teknisk	24 285	12 690	8 650	7 850	53 475
Sum	146 703	238 790	280 442	259 150	925 085

11.3 Selvkostinvesteringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2020	2021	2022	2023	2020-23
Teknisk					
Investeringer VAR - vann og avløp	70 400	52 900	58 100	54 900	236 300
Sum Teknisk	70 400	52 900	58 100	54 900	236 300
Sum	70 400	52 900	58 100	54 900	236 300

11.4 Beskrivelse investeringer

Alle beskrivelser av investeringsprosjekter i dette kapitlet knytter seg til kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2020-2023.

11.4.1 Strategi og samfunnsutvikling

Flersenterbygg Hof, inkludert uteområde

Investeringsprosjekt for Flersenterbygg Hof har en total kostnadsramme på 47,1 mill. kroner inkludert uteområde og inventar. 7 mill. kroner var bevilget i 2019, og ubrukt bevilgning overføres til 2020. Prosjektet ferdigstilles ultimo 2020 / primo 2021.

IKT og digitalisering

Investeringsmidler til oppfølging av IKT-plan ligger inne i handlingsprogrammet med en årlig investeringssum på 10,6 mill. kroner fra 2021. I 2020 ligger det inne 9,1 mill. kroner.

Satsningen *Digitalisering i skolen* videreføres i Holmestrand kommune. I overkant av halvparten av investeringsbevilgningen kanaliseres til skolesektoren. Øvrige midler er til kontinuerlig utskifting av infrastruktur, forbedring av datalinjer og utstyr.

Inventar og utstyr flersenterbygg Hof

Inventar og utstyr til flersenterbygg Hof innarbeides med 3,0 mill. kroner i 2020. Prosjektet settes opp som et delprosjekt under hovedprosjektet *flersenterbygg Hof*.

Nytt felles biblioteksystem, meråpent bibliotek Sande

Investering knyttet til oppgradering biblioteksystem og meråpent.

Tilskudd kirken

Investeringsstilskudd til kirken med totalt 11,1 mill. kroner er innarbeidet i investeringsbudsjettet i planperioden.

Tiltak friluftspland Sande

Tiltak friluftspland Sande gjelder merking og vedlikehold av turløyper.

11.4.2 Oppvekst

Barnehage Gullhaug

I dagens Holmestrand kommune er det planlagt å bygge ny barnehage på Gullhaug. Barnehagen vil bli utvidet fra dagens 4 avdelinger til 6-8 avdelinger. Dette vil sikre god barnehagekapasitet i et område med etablering av nye boliger og forventet befolkningsvekst. Arbeidet med ny barnehage på Gullhaug igangsettes i 2020, og skal stå ferdig i 2022. Fredly barnehage (privat) har i dag en 2 avdelingers barnehage på Gullhaug, og planlegger utvidelse til 4 avdelinger. Kommunen er i dialog med ansatte og eiere av Fredly barnehage.

Flerbrukshall Botne

Hallen erstatter gymsal ved Botne skole. Prosjektet realiseres i løpet av 2020.

Galleberg skole - rehabilitering

Diverse rehabilitering av bygningsmassen.

Inventar og utstyr Gausetangen barnehage

Investeringer knyttet til planlagt utvidelse med to avdelinger i 2020.

Inventar skoler

Løpende investeringer ved skolene som ikke kan håndteres over virksomhetens budsjett. Fordeles årlig til skolene etter prioritert liste.

Lekeapparater barnehagene

Løpende investeringer til fastmonterte lekeapparater (ute) som ikke kan håndteres over virksomhetens budsjett. Fordeles årlig til barnehager etter prioritert liste.

Ny Kleiverud skole

Det ble høsten 2018 vedtatt å bygge en ny skole på Kleiverud. Skolen er planlagt som en 1,5-parallell med inntil 200 elevplasser. Mulighetsstudien utarbeidet av Asplan Viak i 2018 viser en forventet elevtallsøkning fra dagens 160 til 187 elever i 2040. Det er usikkerhet knyttet til slike befolkningsprognoser, men det er sannsynlig at Kleiverud skole vil forbli en 1,5-parallell i hele perioden. Det vil si at det blir deling på enkelte trinn. I dag er det deling på to trinn.

Høsten 2019 er det utarbeidet et konsept for den nye skolen. Kalkyler viser at prosjektet vil overskride investeringsrammen på 100 mill. kroner. En kalkyle basert på referanseprosjekter i Norge viser at bygget vil ha en kostnad på 126 mill. kroner. Dette er entreprisekostnader, og øvrige kostnader er ikke medregnet. Med noe usikkerhet kan vi anslå at samlede kostnader vil bli om lag 150 mill. kroner.

Kommunedirektøren vurderer at bygging av en ny Kleiverud skole bør ses i sammenheng med barneskolestrukturen i Holmestrand. Det er i tidligere planer lagt til grunn at det skal være tre barneskoler sentralt i Holmestrand; Ekeberg, Kleiverud og Botne. Mulighetsstudien fra 2018 viser at elevtallsøkningen i større grad gjør seg gjeldende for Ekeberg og Botne skole. Det er særlig Ekeberg som får en stor elevtallsøkning i perioden fram til 2040. Det er per i dag ikke nok klasserom i bygningsmassen, og det vurderes utvidelse med bruk av midlertidige brakker høsten 2020. Det vil også være behov for utvidelse av Botne skole. Mulighetsstudien fra 2018 skisserte hvordan en flytting av Kleiverud skole kunne ta opp noe av elevtallsutviklingen ved Ekeberg og Botne skoler.

Å drifte små skoler er kostnadskrevende. Kommunen bruker ca. 20 000 kroner mer per elev per år på Kleiverud skole sammenlignet med Ekeberg og Botne skoler. Ved å bygge nytt vil årlige drifts- og vedlikeholdskostnader ved Kleiverud reduseres noe, men kostnad per elev vil fortsatt være vesentlig høyere enn skolene det sammenlignes med. Videre vil en skole med dagens elevtall være sårbar i

forhold til bredden i kompetanse blant lærere. Større skoler gir mer faglig bredde og bedre rammebetingelser til å møte elever med ulike behov i hverdagen.

Ved å bygge en ny skole på Kleiverud vil Holmestrand kommune i liten grad løse kommende utfordringer med elevtallsøkning i Botne og Ekeberg skolekretser. Kommunedirektøren vurderer likevel at behovet for nytt skolebygg på Kleiverud veier tyngst, og at det er avgjørende at dette behovet løses i første rekke. Kommunedirektøren vil videre utarbeide planer for utvidelse av Botne og Ekeberg skoler. Inntil videre er det ikke funnet rom for dette i budsjettet.

Sentrumsskolene i Sande

Kommunestyret i Sande kommune vedtok 7. mai 2019;

Revidert prosjektramme på 518 mill. kroner inkl. mva godkjennes og legges til grunn for samspillsfasen. Endelig godkjenning av prosjektramme og finansiering av prosjektet innarbeides i nye Holmestrand kommunes økonomiplan for 2020-2023.

Prosjektet er i en samspillsfase og forprosjektet ferdigstilles i juni 2020. Planlagt byggestart er januar 2021, og at skolen skal tas i bruk i august 2023. **Det presiseres at dette er gjeldende framdriftsplan, før eventuelle konsekvenser av at det foreslås å innføre en ny handlingsregel knyttet til egenfinansiering av investeringsprosjekter.**

Sammenlignet med referanseprosjekter er entreprisekostnadene lave, prosjektet er dimensjonert i henhold til samlet behov ved dagens to skoler og det er et arealeffektivt bygg som vil gi gode muligheter for variert undervisning i trinnlokaler og fellesareal. I en alternativ analyse der investeringssum og LCC kostnader (summen av årlige FDV-kostnader i byggets levetid) ble hensyntatt, kom sentrumsskolealternativet best ut, med om lag like kostnader som alternativet i Skafjellåsen. Det skal bemerkes at det forelå langt mer usikkerhet knyttet til beregningen av Skafjellalternativet, da det ikke forelå faktiske entreprisekostnader på tidspunktet.

Sentrumsskoleprosjektet har en del forhold som medfører at en eventuell utsettelse vil ha økonomiske konsekvenser og mulige kontraktmessige utfordringer. Når det gjelder de kontraktmessige utfordringene handler det om hvorvidt utsettelsen medfører at entreprenør og øvrige kontraktsparter vurderer at utsettelsen gir uforholdsmessige negative økonomiske konsekvenser, og om en utsettelse medfører at kommunen mister verdifull kompetanse og ressurspersoner i prosjektet.

De økonomiske forholdene er analysert og handler om disse forholdene:

- økonomiske konsekvenser ved utsettelse av makeskifteavtalen
- økte finanskostnader ved binding av lånefinansiert kapital
- prisstigning
- økte (FDV) vedlikeholdskostnader

Analysen viser at kommunens kostnad ved å utsette Sentrumsskolen med et år kan ha en kostnad på om lag 15 mill. kroner. Dette vil å så fall være en driftsutgift.

Kommunedirektøren anbefaler likevel at prosjektet utsettes et år, for å gi administrasjonen tid til å bygge opp nok egenkapital til å fylle det anbefalte egenkapitalkravet på 50 pst. Det er satt av 15 mill. kroner i driftsbudsjettet, som foreslås dekket av disposisjonsfond, for å dekke kostnaden ved forskyvningen. Kommunedirektøren mener det vil være en for stor risiko knyttet til finansieringen dersom prosjektet settes i gang, uten at egenkapitalen er på plass.

Det er videre innarbeidet en prisøkning i investeringsprosjektet på 15 mill. kroner.
Investeringsprosjektet er dermed kostnadsberegnet til 533 mill. kroner.

11.4.3 Helse og velferd

Utsifting utstyr helse og velferd

Det legges inn en løpende bevilgning på 3,0 mill. kroner årlig til utskifting av utstyr innenfor programområdet Helse og velferd samlet.

Velferdsteknologi

Som del av Opptappingsplanen for habilitering og rehabilitering 2018 - 2020 og Nasjonalt program for innføring av velferdsteknologi har Sande og Holmestrand kommuner en felles satsning på implementering av velferdsteknologi i årene 2018 - 2020. Investeringen er foreslått som et løpende prosjekt med en årlig bevilgning på 3,5 mill. kroner. I 2020 skal midlene anvendes til gjennomføring av satsningen i virksomhetene i Helse og velferd i Holmestrand kommune. Investeringen omfatter opplæring, innføring av nye arbeidsmåter og rutiner samt anskaffelser av ulike velferdsteknologisk utstyr.

11.4.4 Teknisk

ENØK tiltak kommunale bygg

Til oppfølging av ENØK-tiltak føres opp et årlig anslagsbeløp på 0,5 mill. kr i samsvar med tidligere handlingsprogram i Sande kommune.

Forsterking / fastdekke grusveier

Det føres opp i alt 1,82 mill. kroner til forsterking/fastdekke av kommunale grusveier i henhold til hovedplan for samferdsel. Hovedplanen må revideres og ny prioriteringsliste utarbeides i 2020.

Klasse 1-bil med tipp

Anskaffe en liten lastebil med tipp for å effektivisere innsamling av søppel fra Skjærgårdstjenesten, friområder og turveien.

Offentlige pålegg - brann- og miljørettet helsevern

Etter tilsyn blir kommunen jevnlig gitt ulike offentlige pålegg, spesielt fra miljørettet helsevern og brannvesenet. Pålegg medfører ofte tiltak som er større enn det ordinære vedlikeholdsbudsjettet kan dekke. Det føres opp en årlig anslagsbevilgning på 0,5 mill. kr for å imøtekomme offentlige pålegg.

Overvann vei/kommunale eiendommer

Det føres opp en årlig anslagsbevilgning til overvannshåndtering i forbindelse med veier og kommunale bygg. Ekstremnedbør de siste årene har forårsaket skader. For å forebygge skader i etablerte områder må det iverksettes tiltak. Normalt skjer dette i tilknytning til VA-anlegg, uten at VA-avgiftene dekker alle kostnader. For nye prosjekter gis det pålegg til utbyggere om overvannstiltak.

Rehabilitering av nærmiljøanlegg

Flere av dagens lekeapparater på skoler, barnehager og andre kommunale lekeplasser fjernes pga. dårlig forfatning. Det er innenfor ordinær budsjetttramme ikke midler for å erstatte disse i samme takt som de fjernes. Det er satt opp 0,5 mill. kroner hvert år i planperioden.

Riving og rehabilitering av dammer

I samsvar med kommunestyrets vedtak i KST-43/16 er det iverksatt konsesjonssøknad til NVE om riving av Mølledammen. For kommunens øvrige to dammer (Stor Øyvann og Kalmovann) må det også påregnes fremtidige kostnader til rehabilitering

Sande kommuneskog

Til investering i kommuneskogen er ført opp et årlig anslagsbeløp på netto 0,25 mill. kr i samsvar med vedtatt handlingsprogram, som inkluderer refusjoner og bruk av fond. Kommunedirektøren har fullmakt til å justere aktivitetsnivået slik at budsjettert driftsresultat (drift og investering) oppnås.

Sande sentrum - strakstiltak

Slutføring av prosjektmidler fra handlingsprogram i Sande, hvor det var satt av 0,3 mill. kroner i 2021. Som et resultat av prosjektet «Tettere byer med høyere kvalitet» vedtok kommunestyret i Sande en byromsplan og gjennomføringsstrategi for sentrum. I samarbeid med prosjektet «Stolt av Sande» er det anbefalt at det de første årene bevilges mindre beløp til strakstiltak.

Sandetun uteområde/terrasser

Det er behov for omfattende rehabilitering av uteområder og terrasser ved Sandetun.

Sekkepost teknisk

Bevilgningen står til kommunedirektørens disposisjon for uforutsette og påkrevde investeringsbehov som oppstår i løpet av budsjettåret, oppfølging av økonomiske forpliktelser i utbyggingsavtaler godkjent av kommunestyret og evt. overskridelser eller tilleggsbehov i pågående prosjekter som vil bli rapportert i sluttrapporten. Ordningen er en videreføring fra Holmestrand.

I påvente av en vedlikeholdsplan for kommunale bygg vil bevilgningen for 2020 prioriteres for påkrevd forbedring av inneklima, der tiltaket kan klassifiseres som investering.

Trafikksikkerhet

Det er ført opp et anslagsbeløp på i alt 7,0 mill. kroner i perioden. Kommunen søker årlig om tilskudd til trafikksikkerhetstiltak og bevilgningen skal dekke kommunens egenandeler i de ulike prosjektene.

Traktorgraver

Påkrevd utskifting av traktorgraver.

Utskifting maskiner og utstyr renhold

Utskifting av gammelt og defekt utstyr. Nødvendig for å kunne gjennomføre effektiviseringstiltak.

Utstyr kommunelokalet i Sande

Oppgradering av lyd og lys i kommunelokalet, samt innmeldt ønske om nytt flygel.

Vaskerobot

Utskifting av eksisterende defekt vaskerobot på Selvik skole.

11.5 Beskrivelse selvkostinvesteringer

Investeringer VAR - avløp

Investeringer VAR - avløp innarbeides med 126,8 mill. kroner i planperioden. Investeringsprosjektet omfatter videreføringer av tiltak fra både Holmestrand og Sande, samt nye tiltak for den nye kommunen fra 01.01.2020.

Investeringer VAR - vann

Investeringer VAR - vann innarbeides med 109,5 mill. kroner i planperioden. Investeringsprosjektet omfatter videreføringer av tiltak fra Holmestrand og Sande samt nye tiltak for den nye kommunen fra 01.01.2020.

11.6 Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Investeringer	217 103	291 690	338 542	314 050
Utlån Husbanken	70 000	70 000	70 000	70 000
Avsetning ubundet investeringsfond	68 595	112 725	175 893	53 300
Sum finansieringsbehov	355 698	474 415	584 435	437 350
Låneopptak	-93 494	-175 967	-170 319	-86 917
Innlån Husbanken	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Bruk av investeringsfond	0	-68 595	-112 725	-175 893
Mva kompensasjon	-28 661	-47 128	-55 498	-51 240
Salg av anleggsmidler	-163 543	-112 725	-175 893	-53 300
Sum finansiering	-355 698	-474 415	-584 435	-437 350
Sum finansieringsbehov	355 698	474 415	584 435	437 350
Sum finansiering	-355 698	-474 415	-584 435	-437 350
Udekket finansiering	0	0	0	0

12 Hvordan lese tallene

På denne siden kan du få noen tips til hvordan de enkelte tallene og tabellene skal forstås.

Vedtaksnivå er foreslått til å være på programområdenivå. Dette er i 2019-budsjettet forskjellig i Sande og Holmestrand kommuner. I Sande er vedtaksnivået på virksomhet, mens det i Holmestrand er på programområde. Videre er det foreslått at kommunedirektøren kan flytte budsjettmidler mellom programområdene, i de tilfeller hvor det følger av omorganisering. Reelle omdisponeringer mellom programområdene må til politisk behandling.

Netto rammer per virksomhet er likevel vist, og dette ligger under kapittelet «**Fordeling per virksomhet**», som finnes på det enkelte programområde.

12.1 Driftsbudsjettet

Alle løpende inntekter og utgifter skal dekkes av driftsbudsjettet. Det er ikke anledning for kommunen å ta opp lån for å dekke driftsutgifter. De fleste utgifter gir kommunen momskompensasjon, som innebærer at kommunen får tilbakebetalt merverdiutgiftene.

Tabellene i handlingsprogrammet viser beløp per år i planperioden 2020-2023. Vanligvis ville man i en økonomiplan/handlingsprogram også vise budsjett inneværende år (2019) og regnskap for fjoråret (2018), men siden Holmestrand kommune er en ny kommune fra 2020 finnes det per definisjon ikke historiske data for kommunen.

Alle årene i driftstabellene er sammenlignet med inneværende år, altså 2019. Dersom et programområde har fått en budsjettøkning som vist i tabellen betyr det ikke at det kommer **ytterligere** 1 mill. kroner hvert år, men at det hvert år er lagt inn 1 mill. kroner *sammenlignet med 2019*. Så dersom det for eksempel varig skal ansettes to årsverk som hver har 0,5 mill. kroner i lønn, må dette legges inn slik det fremkommer i tabellen.

Driftstiltak, tall i 1000 kr	2020	2021	2022	2023
Budsjettøkning tiltak Y	1 000	1 000	1 000	1 000

Tallene er i all hovedsak vist i 1000 kroner, og alle budsjettendringer utover det som følger av pris- og lønnsvekst er eksplisitt vist i de relevante tabellene under hvert programområde (under overskriften «**Driftsbudsjett med endringer**»). *Det er ikke gjort endringer i det enkelte programområdes budsjett, som ikke fremkommer som egne tiltak i disse tabellene.*

12.2 Investeringsbudsjettet

Til forskjell for i driftsbudsjettet, kan investeringer lånefinansieres. Også i investeringsregnskapet får kommunen momskompensasjon.

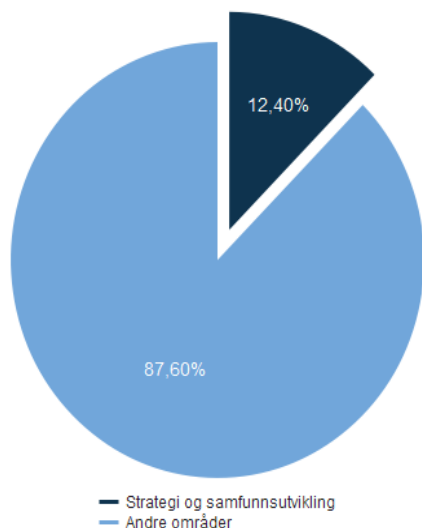
Tabellene må for investeringer leses på en litt annen måte enn driftstabellene. Her må beløpene i alle årene legges sammen. Dersom man har et investeringsprosjekt med de samme tallene som i driftstabellen (se nedenfor), innebærer det at det er en investering som totalt koster 4 mill. kroner.

Investeringstiltak, tall i 1000 kr	2020	2021	2022	2023
Bevilgning prosjekt Z	1 000	1 000	1 000	1 000

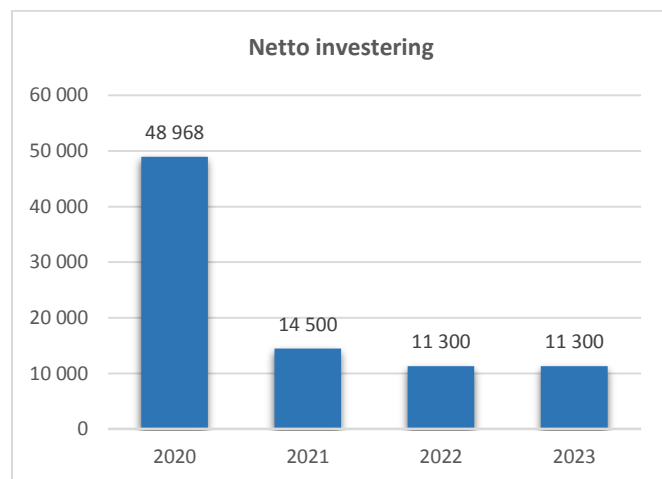
Det er også verdt å merke seg at de summene som står på de enkelte prosjektene har tatt høyde for at noen av investeringene har ubrukt bevilgning i 2019, som foreslås overført til 2020. Disse eventuelle ubrukte bevilgningene i 2019 kommer i tillegg til den bevilgningen som fremkommer i årene 2020-2023.

13 Strategi og samfunnsutvikling

Strategi og samfunnsutvikling - Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Beløp i 1000 kr

Brutto investeringer per år

Strategi og samfunnsutvikling - organisering

Strategi og samfunnsutvikling består av flere programområder og sektorer i de to «gamle» kommunene. Fra Holmestrand er de tidligere programområdene Strategi og utvikling, og Økonomi og fellestjenester, slått sammen med sektoren Sentrale funksjoner fra Sande kommune.

I tillegg er NAV flyttet fra Helse og velferd og Kultur flyttet fra Oppvekst og kultur, til programområdet Strategi og samfunnsutvikling. Disse to virksomhetene jobber, i likhet med de mer tradisjonelle stab- og støttefunksjonene, på tvers av flere programområder, virksomheter og tjenester.

Programområdet omfatter blant annet følgende virksomheter og tjenester:

- Strategi og utvikling, som hovedsakelig består av kommunedirektørens ledergruppe, samt overføringer til kirken.
- HR-avdelingen, herunder dokumentsenter
- Økonomiavdelingen, herunder budsjett, lønn og regnskap
- NAV
- Kultur
- IKT, herunder IKT-rådgivere og fagarbeidere innenfor skole og helse, samt koordinator mot Jarlsberg IKT (felles IKT-driftsselskap med Tønsberg og Færder kommuner)
- Stabsfunksjoner, herunder offentlige anskaffelser, internkontroll, kommunikasjon, innbyggjerservice, næringssjef, beredskapskoordinator, politisk sekretariat og oppfølging av folkevalgte

Det er innenfor dette programområdet samlet en del tjenester som hovedsakelig består av overføringer til eksterne enheter og virksomheter. Disse budsjettpostene kan ikke direkte leses ut av de tabellene som vanligvis presenteres i denne økonomiplanen. Tabellen nedenfor viser netto driftsutgifter for disse tjenestene.

Tjeneste - tall i 1000 kr	2020	2021	2022	2023
Politisk styring	2 610	2 610	2 610	2 610
Kontroll og revisjon	1 878	1 878	1 878	1 878
Den norske kirke	16 234	16 234	16 234	16 234
Tilskudd til tyros- og livssynssamfunn	1 132	1 132	1 132	1 132

13.1 Kostra-analyse

	Nye Holmestrand 2017	Nye Holmestrand 2018	Kostragruppe 13
Prioritet			
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb (B) *) **)	376	266	295
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) *) **)	2 848	2 666	2 815
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B) *)	1 767	1 658	2 260
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner (B) *)	746	641	533

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

13.2 Utfordringer og strategi

Virksomhetene innenfor Strategi og samfunnsutvikling har de siste par årene vært i kontinuerlig omstilling, grunnet kommunereformen. Mye av de såkalt lavhengende fruktene som ved kommunesammenslåing gjerne først er gjenstand for gevinstrealisering ligger innenfor administrasjon, stab og støtte. Det ble allerede ved den forrige sammenslåingen mellom Hof og Holmestrand i 2018 tatt ut en del synergier - både gjennom innsparinger/effektiviseringer i virksomhetene, og gjennom ren nedbemanning som følge av at det ble færre kommunalsjefer, samt en rådmann og en ordfører mindre.

Også i den kommende perioden er det lagt inn tilsvarende innsparinger, og allerede i 2020 er det lagt inn en økonomisk gevinstrealisering på knapt 18,2 mill. kroner - mye av dette knyttet til de samme forholdene som ved forrige sammenslåing. Dette inkluderer også noe innsparing på NAV og kultur.

Strategien for programområdet er å bygge en moderne og fremtidsrettet tjeneste for innbyggerne, og samtidig legge til rette for en effektiv og god intern støtte for ansatte og ledere i øvrige virksomheter i kommunen. Et av de første tiltakene i denne strategien er innføring av en chatbot, som kan svare på spørsmål alle dager, hele døgnet. Denne er planlagt å være i drift fra 1.1.2020.

13.3 Mål

Det henvises til webutgaven av handlingsprogrammet for delmål innenfor programområdet:

<https://pub.framsikt.net/2020/nyeholmestrand/bm-2020-%C3%B8kplan2020-2023/#/budsa/orgstructuremain/10>

13.4 Driftsbudsjett

13.4.1 Fordeling per virksomhet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Strategi og utvikling	34 300	34 300	34 300	34 300
HR avdeling	17 677	15 849	15 849	15 849
Økonomiavdeling	20 536	18 974	18 974	18 974
IKT	23 231	23 231	23 231	23 231
Fellestjenester	16 708	16 681	16 031	16 581
NAV	65 516	65 516	65 516	65 516
Kultur	29 150	29 150	29 150	29 150
Stab strategi og samfunnsutvikling	5 576	2 195	-1 764	-1 526
Sum	212 694	205 896	201 287	202 075

13.4.2 Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Opprinnelig budsjett	213 558	213 558	213 558	213 558
Sum Tekniske justeringer	7 301	7 301	7 301	7 301
Sum Budsjettendringer inneværende år	6 337	6 337	6 337	6 337
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Ekstrahjelp scanning eiendomsarkiv	-423	-600	-600	-600
Engangstilskudd lag og foreninger	-100	-100	-100	-100
Engangstilskudd museer	-200	-200	-200	-200
Justering for valgutgifter	-850	-200	-750	-200
Samlokalisering dokumentresenteret - frikjøp av lederressurs	100	-200	-200	-200
Uttrekk historiske baser Dokumentresenteret	0	-200	-300	-300
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-1 473	-1 500	-2 150	-1 600
Tidligere vedtatt innsparing kommunereform				
29 kommunestyrerepresentanter fra 2020	-1 239	-1 239	-1 239	-1 239
Barnetrygd som inntekt ved utmåling av økonomisk sosialhjelp	-873	-873	-873	-873
Driftsutgifter eiendomsskatt	-1 161	-1 161	-1 161	-1 161
Innsparing IKT (fra DIKT til JIKT)	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Innsparing ledelse kultur	-911	-911	-911	-911
Innsparing årsverk strategi og samfunnsutvikling, tidl. vedtatt	-993	-1 821	-1 821	-1 821
KST - rammekutt sentrale funksjoner	-100	-100	-100	-100
Reduksjon 1 ordfører	-1 412	-1 412	-1 412	-1 412
Reduksjon 1 rådmann fra 2020	-1 561	-1 561	-1 561	-1 561
Reduksjon 3 kommunalsjefer fra 2020	-3 460	-3 460	-3 460	-3 460
Reduksjon årsverk lønn	-488	-650	-650	-650
Stillingsressurs Startlån for egne innbyggere	-200	-200	-200	-200
Sum Tidligere vedtatt innsparing kommunereform	-15 398	-16 388	-16 388	-16 388
Konsekvensjusteringer	-3 233	-4 250	-4 900	-4 350
Konsekvensjustert ramme	210 326	209 309	208 659	209 209
Innsparingstiltak kommunereform				
Budsjett for kontroll og revisjon ny kommune	-500	-500	-500	-500
Innsparing årsverk strategi og samfunnsutvikling	-2 270	-2 270	-2 270	-2 270
Sum Innsparingstiltak kommunereform	-2 770	-2 770	-2 770	-2 770
Nye tiltak				
Alle skal med	100	100	100	100

Boligkontoret - overflytting til kommunalteknikk	-650	-650	-650	-650
Bruk av engangsmidler - rekruttering sykepleiere	1 000	0	0	0
Introduksjonsstønad tilpasning til ny kommune	-1 012	-1 012	-1 012	-1 012
Lisensutgifter	100	100	100	100
Officelisenser	2 000	2 000	2 000	2 000
Pensjonsutgifter lærlinger	300	300	300	300
Statsbudsjett - Justering for etablering og tilpasning av bolig	2 250	2 250	2 250	2 250
Statsbudsjett - Justering for overføring av skatteoppkreving	-1 400	-2 800	-2 800	-2 800
Vakthold under meråpent bibliotek i Holmestrand	120	120	120	120
Vikarer bibliotekene	100	100	100	100
Sum Nye tiltak	2 908	508	508	508
Politiske vedtak				
KS-064/19 Barnetrygd sosialhjelp	2 000	2 000	2 000	2 000
KS-064/19 Rammekutt, udefinert	0	-3 381	-7 340	-7 102
KS-064/19 Tilskudd publikumsaktivitet	50	50	50	50
KS-064/19 Tilskudd, politiske råd	30	30	30	30
KS-064/19 Turistinformasjon, Eidsfoss	150	150	150	150
Sum Politiske vedtak	2 230	-1 151	-5 110	-4 872
Nye tiltak og realendringer	2 368	-3 413	-7 372	-7 134
Ramme 2020-2023	212 694	205 896	201 287	202 075

Sammendrag budsjett

Det er lagt inn noen innsparinger, som i realiteten er korrigeringer av budsjettposter som ikke har varig effekt, og som utgår i perioden.

Det er i tillegg foreslått en del reelle innsparinger som følge av kommunesammenslåingen. Dette gjelder blant annet innsparing av 1 kultursjef, 1 rådmann, 1 ordfører, 29 kommunestyrerepresentanter, innsparing på IKT-området (overgang fra Drammen IKT til Jarlsberg IKT) og øvrige stillinger i administrasjonen.

Det ligger også noe innsparing på NAV knyttet til økonomisk sosialhjelp, introduksjonsstønad og startlån. Når det gjelder budsjettøkninger anbefaler kommunedirektøren at det settes av 1 mill. kroner i 2020 som et engangsbeløp rettet mot rekruttering av sykepleiere. Sykepleierstillinger er en av de vanskeligste å rekruttere til. Det foreslås at dette tiltaket dekkes av engangsmidlene til kommunereformen.

Det er lagt inn en økning på 2 mill. kroner til lisenser. Dette knytter seg isolert til Office-lisenser, og skyldes at Microsoft i fremtiden kun vil tilby leie av lisenser, ikke kjøp, på den versjonen av Office som kommunen skal bruke. Kommunene har hittil kjøpt lisensene og da dekkes dette av investeringsmidler. Leie må derimot dekkes av driftsmidler. Beløpet er tentativt, da det foreløpig ikke er kjent hva det endelige beløpet vil være for Holmestrand kommune.

I statsbudsjettet er det foreslått at skatteoppkreverfunksjonen skal flyttes til statlig nivå fra 1. juni 2020. Det er derfor lagt inn en reduksjon i henhold til det kommunene samlet hadde av utgifter til denne funksjonen i 2019.

Når det gjelder reduksjonen på stillingen knyttet til boligkontoret, er dette bare en organisatorisk endring, ved at boligkontoret er flyttet fra NAV til kommunalteknikk.

I statsbudsjettet ble tilskudd til etablering og tilpasning av bolig innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Dette innebærer at kommunene ikke lenger skal søke Husbanken eksplisitt om disse midlene, men må opprette en egen budsjettpost til tiltaket.

13.5 Investeringsbudsjett

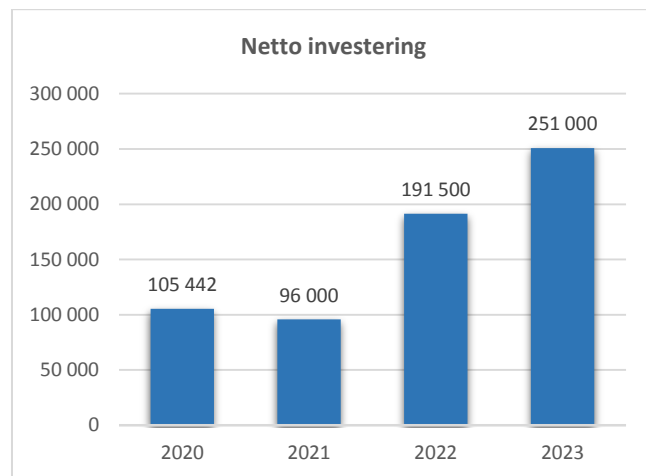
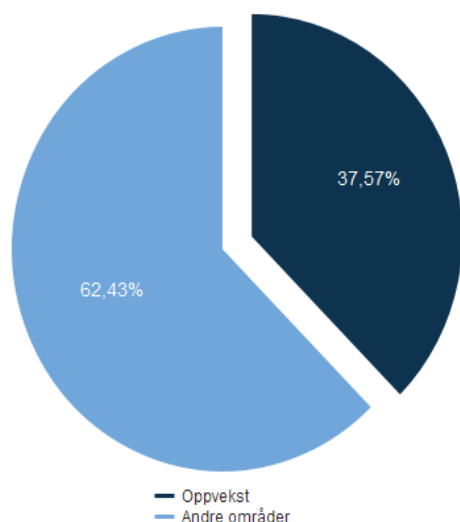
Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
	2020	2021	2022	2023	2020-23
Investeringsprosjekter					
Strategi og samfunnsutvikling					
Flersenterbygg Hof, inkludert uteområde	35 868	3 000	0	0	38 868
IKT og digitalisering	9 100	10 600	10 600	10 600	40 900
Inventar og utstyr flersenterbygg Hof	1 500	0	0	0	1 500
Nytt felles biblioteksystem, meråpent bibliotek Sande	300	100	100	100	600
Tilskudd kirken	2 800	2 900	2 700	2 700	11 100
Tiltak friluftspan Sande	400	400	400	400	1 600
Sum Strategi og samfunnsutvikling	49 968	17 000	13 800	13 800	94 568
Sum investeringsprosjekter	49 968	17 000	13 800	13 800	94 568

Det henvises til kapittel 11 – Investeringer for omtale av det enkelte prosjekt.

14 Oppvekst

Oppvekst - Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Brutto investeringer per år
Beløp i 1000 kr

Oppvekst - organisering

- 8 kommunale barnehager
- 14 private barnehager
- 7 barneskoler
- 2 ungdomsskoler
- 1 kombinert skole 1-10
- Virksomheten PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste)
- Virksomheten Barn, unge og familie
- Voksenopplæringen

PPT er lokalisert i Langgt. 47 i Holmestrand. Virksomheten følger opp skoler, kommunale og private barnehager i kommunen. PPT arbeider for å sikre tilfredsstillende og likeverdig opplæring for alle barn, unge og voksne med særskilte behov. PPT tilbyr råd, veiledning og utredning av vansker hos barn, unge og voksne, samt vurdering av behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehager og spesialundervisning i skolen. I forbindelse med Stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap vil PPT få et klarere mandat for å gjennomføre systemrettede kompetanseutvikling innen dette feltet.

Barn, unge og familie flyttes fra og med 1.1.2020 organisatorisk over til programområdet oppvekst. Dette vil gi bedre rammebetingelser for god samhandling og oppfølging av barn og unge. Hovedbase for virksomheten er i Langgt. 45 i Holmestrand, ellers er det aktivitet på arenaer som før – i Hof, Sande og Holmestrand.

Virksomheten består av:

- Barne- og familiesenteret
- Barneverntjenesten
- Barnehabilitering, i og utenfor institusjon
- Bosetting av enslige mindreårige flyktninger

Voksenopplæringen er samlokalisert i Sande sentrum. Høsten 2019 gjennomføres en utredning om hvordan voksenopplæringen skal organiseres i ny kommune. Voksenopplæringen har tre hovedområder i undervisningen; grunnskoleopplæring, norskopplæring og spesialundervisning for voksne.

14.1 Kostra-analyse

	Nye Holmestrand 2017	Nye Holmestrand 2018	Kostragruppe 13
Prioritet			
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B) *) **)	8 088	8 505	8 511
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B) *) **)	2 196	1 901	1 594
Netto driftsutgifter pr. innbyggere 201 førskole (B) *) **)	7 141	7 520	7 379
Netto driftsutgifter pr. innbyggere 202 grunnskole (B) *) **)	10 787	11 079	10 717
Netto driftsutgifter pr. innbyggere 213 voksenopplæring (B) *) **)	183	228	298

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

14.2 Utfordringer og strategi

Hele oppvekstområdet arbeider med ny, felles strategi for Holmestrand kommune. Denne, inkludert mål og satsningsområder, vil bli fremlagt i egen sak for politisk behandling våren 2020. Prosessen sluttføres i løpet av høsten 2019.

Holmestrand kommune investerer betydelige ressurser på å sikre kvalitet på tjenester til barn, unge og deres familier. God tverrfaglig samhandling er en forutsetning for å sikre helhet og sammenheng i tjenestetilbudet. Arbeidet med metodikk for tverrfaglig samhandling videreføres i perioden.

«På tvers» - tverrfaglig samhandling

Alle virksomhetene er aktivt med i samhandling «På tvers» med andre tjenester. På denne måten sikrer kommunen at barnehager, skoler, PPT og virksomheten Barn, unge og familie samhandler til det beste for barn og unge. Metoden - «På tvers» - sikrer tidlig innsats overfor barn, unge og familier med behov for tverrfaglig samhandling. Den elektroniske handlingsveilederen «På tvers.no» er revidert og inneholder kunnskapsgrunnlag og vedtatt metodikk. Veilederen er tilgjengelig for alle, internt og eksternt.

I 2020 får grunnskolen nye læreplaner (fagfornyelsen). De er utarbeidet med bred deltakelse og forankring på kommune- og skolenivå. I planperioden vil det bli arbeidet med å implementere læreplanene og derved etablere undervisningspraksis i samsvar med disse.

Barn og unge i Holmestrand skal gjennom tidsriktig læring i et inkluderende miljø få det beste grunnlaget for å lykkes i egne liv.

Innen programområdet Oppvekst vil det bli satset særlig på følgende områder:

Livsmestring: Hele oppvekstområdet arbeider med ny, felles strategi for den nye kommunen. Opplæringsløpet i Holmestrand skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å jevne ut sosiale forskjeller. Barn og elevers fysiske og psykiske helse skal fremmes i utdanningsløpet. Inkluderende og tilpasset opplæring vektlegges.

Språklig kompetanse: Arbeidet som ble påbegynt gjennom språkkommune-prosjektet fortsetter. Ferdighetene i lesing, skriving og muntlighet skal styrkes gjennom fortsatt fokus innenfor alle fag og på alle trinn. Samarbeidet på tvers av opplæringsområdene barnehage, grunnskole og videregående skole videreføres. Nettbasert språkplan og «språkløypene» benyttes i opplæringen.

Digital kompetanse: Holmestrand kommune satser målbevisst og systematisk på å utvikle det digitale i opplæringen. Dette handler om å utnytte mulighetsrommet som ligger i at alle elever har hver sin digitale enhet og tilgang til et bredt spekter av digitale læremidler. Kompetanseheving for ansatte og digitalpedagoger i hver skole skal bidra til solid oppfølging og motivere den enkelte. I perioden utvides den digitale satsningen til også å gjelde barnehage og voksenopplæringen.

I planperioden vil Holmestrand kommune fortsette med å prioritere videreutdanning for lærere innenfor «**kompetanse for kvalitet**». Innen utgangen av planperioden vil så godt som alle ha gjennomført formell videreutdanning, primært innenfor basisfagene. I samarbeid med USN gjennomfører Holmestrand kommune desentralisert kompetanseheving som etterutdanning innenfor digitalisering. En tilsvarende desentralisert ordning for barnehageansatte er under planlegging. Det vil videre bli lagt opp til kompetanseutviklingstiltak i forbindelse med implementering av ny strategiplan.

14.3 Mål

Det henvises til webutgaven av handlingsprogrammet for delmål innenfor programområdet:
<https://pub.framsikt.net/2020/nyeholmestrand/bm-2020-%C3%B8kplan2020-2023/#/budsa/orgstructuremain/20>

14.4 Driftsbudsjett

14.4.1 Fordeling per virksomhet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Barnehager felles	142 528	142 178	141 828	140 728
Hof barnehage	6 638	6 638	6 638	6 638
Eidsfoss barnehage	3 002	3 002	3 402	4 002
Gausetangen barnehage	11 653	11 653	11 653	11 653
Gullhaug barnehage	7 894	7 894	7 894	7 894
Kleiverud barnehage	11 869	11 869	11 869	11 869
Knutseskogen barnehage	9 197	9 197	9 197	9 197
Haga barnehage	11 842	11 842	11 842	11 842
Nordre Jarlsberg barnehage	13 396	13 396	13 396	13 396
Skole felles	24 323	23 053	7 803	7 803
Hof skole	36 498	36 498	36 498	36 498
Botne skole	24 421	24 421	24 421	24 421
Ekeberg skole	28 892	28 892	28 892	28 892
Kleiverud skole	14 633	14 633	14 633	14 633
Haga skole	28 268	28 268	28 268	28 268
Selvik skole	17 540	17 540	17 540	17 540
Galleberg skole	12 319	12 319	12 319	12 319
Kjeldås skole	14 118	14 118	14 118	14 118
Gjøklep ungdomsskole	33 907	33 907	33 907	33 907
Sande ungdomsskole	34 858	34 858	34 858	34 858
PP tjenester	10 550	10 550	10 550	10 550
Barn, unge og familie	82 319	82 109	80 319	80 319
Voksenopplæring	5 903	5 903	5 903	5 903
Sum	586 568	584 738	567 748	567 248

14.4.2 Driftsbudsjett med endringer

Økonomiplan

Beløp i 1000

	2020	2021	2022	2023
Opprinnelig budsjett	530 654	530 654	530 654	530 654
Sum Tekniske justeringer	28 119	28 119	28 119	28 119
Sum Budsjettendringer inneværende år	-1 859	-1 859	-1 859	-1 859
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Kommunepsykolog Barne- og familiesenteret	850	850	850	850
Leirskoletiltak Holmestrand vedtatt kun for 2018 og 2019	-250	-250	-250	-250
Redusert tilskudd 2019 RKB	170	170	170	170
Videreføring lærernorm	4 800	4 800	4 800	4 800
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	5 570	5 570	5 570	5 570
Tidligere vedtatt innsparing kommunereform				
Alternativ opplæringsarena	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Innsparing kjøp av private tjenester (Sande)	-150	-150	-150	-150
Nedleggelse av Bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger - utfasing av hybeltjenesten	0	-210	-2 000	-2 000
SFO - redusere kommunale kostnader	-416	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Tidligere vedtatt innsparing kommunereform	-1 566	-2 360	-4 150	-4 150
Konsekvensjusteringer	30 264	29 470	27 680	27 680
Konsekvensjustert ramme	560 918	560 124	558 334	558 334
Tiltak som følge av befolkningsendring				
Demografivekst barnehage	4 460	6 010	6 560	6 560
Sum Tiltak som følge av befolkningsendring	4 460	6 010	6 560	6 560
Innsparingstiltak kommunereform				
Endret barnehagestruktur - nedleggelse Eidsfoss barnehage	-1 250	-3 000	-3 400	-4 000
Strukturendring oppvekst	250	250	-15 000	-15 000
Sum Innsparingstiltak kommunereform	-1 000	-2 750	-18 400	-19 000
Nye tiltak				
Barnehabilitering i institusjon - nytt tiltak i Traneveien (fra september 2019)	1 350	1 350	1 350	1 350
Barnehabilitering utenfor institusjon - tilpasse dagens aktivitet	1 460	1 460	1 460	1 460
Gratis kjernetid for 2 åringer og søskenmoderasjon	3 945	3 945	3 945	3 945
Skysskostnader skole	1 600	1 600	1 600	1 600
Statsbudsjett - Justering for gratis kjernetid barnehage 2-åringer - helårseffekt 2020 (fra 1.8.2019)	255	255	255	255
Statsbudsjett - Justering for gratis SFO til barn med særskilte behov på 5.-7. trinn	94	94	94	94
Statsbudsjett - Justering for moderasjons-ordninger SFO 1.8.2020, innt. grad. 1.-2. trinn	262	576	576	576
Statsbudsjett - Justering for nettogevinst gjennomføring av prøver	-6	-6	-6	-6
Statsbudsjett - Justering for tilskudd til leirskole-opplæring	252	252	252	252
Statsbudsjett - Justering for økt foreldrebetaling barnehage fra 1.8.2019 helårseffekt 2020	-366	-366	-366	-366
Statsbudsjett - økt innslagspunkt RKB - Oppvekst	484	484	484	484
Tilskudd til private barnehager	8 100	8 100	8 100	8 100
Økt kostnad leasingbiler	130	130	130	130
Økt spes ped vedtak barnehager	3 000	2 500	2 000	1 500
Sum Nye tiltak	20 560	20 374	19 874	19 374
Politiske vedtak				
KS-064/19 Alternative opplæringsarenaer	1 000	0	0	0
KS-064/19 Eidsfoss barnehage	1 250	3 000	3 400	4 000
KS-064/19 Endring tilskudd private barnehager	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
KS-064/19 Engangsstøtte til private barnehager 2020	1 400	0	0	0
KS-064/19 Frokost, ungdomsskolene	30	30	30	30
KS-064/19 Leirskole, lokal variant	250	250	250	250
Sum Politiske vedtak	1 630	980	1 380	1 980
Nye tiltak og realendringer	25 650	24 614	9 414	8 914
Ramme 2020-2023	586 568	584 738	567 748	567 248

Sammendrag budsjett

14.4.3 Barnehage

Det foreslås en styrking av budsjettet for å følge opp enkeltvedtak om spesialpedagogiske vedtak i barnehager. Kommunale og private barnehager kompenseres for moderasjonsordninger, og tilskudd til private barnehager øker i 2020.

Barnehagestruktur og dimensjonering av barnehageplasser

Det lagt opp til en økning av antall barnehageplasser i kommunen. I første omgang utvides Gausetangen barnehage som ferdigstilles med to nye avdelinger i februar 2020. I dagens Holmestrand kommune er det planlagt å bygge ny barnehage på Gullhaug. Barnehagen blir utvidet fra dagens 4 avdelinger til 6-8 avdelinger. Dette vil sikre god barnehagekapasitet i et område med etablering av nye boliger og forventet befolkningsvekst. Arbeidet med ny barnehage på Gullhaug igangsettes i 2020, og skal stå ferdig i 2022.

Det er stor søkning til barnehagene i Sande. Alle med rett til barnehageplass er tilbudt plass i 2019. Med bakgrunn i utbygging og prognoser for befolkningsvekst i Sande, er det et stort behov for å etablere flere barnehageplasser i kommunen. Den største boligutbyggingen skjer i området Skafjellåsen og Nordre Jarlsberg brygge, men de siste årene har etterspørselen etter barnehageplasser i sentrum vært økende. Situasjonen medfører at kommunen har økte kostnader i forbindelse med at foreldre velger å ha barn i private barnehager i Drammen. Det er forventet at det vil være befolkningsvekst i Sande de kommende årene som vil gi en økt etterspørsel kommunen må imøtekomme ved å etablere flere barnehageplasser. Det bør også i framtiden være en god balanse mellom kommunale og private barnehager i kommunen. En ny barnehage i Sande bør være kommunal for å sikre at kommunen forblir en robust barnehageeier som drifter kostnadseffektivt og på denne måten sikrer at barnehagesektoren som helhet har en bærekraftig økonomi.

Kommunedirektøren har ikke funnet økonomisk handlingsrom til å prioritere oppstart av et barnehageprosjekt i Sande i 2020. Kommunedirektøren foreslår at dialogen med SBI (Sandehallen barnehage og idrettspark) videreføres for å kartlegge hvorvidt kommunen kan gå inn på eiersiden av prosjektet, og at Vestfold og Telemark fylkeskommune inviteres inn i et mulig samarbeidsprosjekt om idrettsdelen av prosjektet.

Flere private barnehager planlegger utvidelse de kommende årene. Dette gjelder Fredly, Holmestrand internasjonale Montessori barnehage og Vammen barnehage i Sande. Kommunen er i dialog med barnehagene for å ivareta en helhetlig og riktig dimensjonering av barnehagetilbudet i kommunen. Kommunedirektøren har vurdert nåværende barnehagestruktur. For å sikre god og effektiv drift av barnehagetilbudet med det formål å ha et likeverdig tilbud av høy kvalitet, foreslår kommunedirektøren at Eidsfoss barnehage legges ned med virkning fra august 2020.

Etter gjennomført hovedopptak i mars 2019 var det 9 ledige plasser i Ekeberg skoles opptaksområde, 7 plasser i Botne skoles opptaksområde, 4 plasser i Kleiverud skoles opptaksområde og 42 plasser i Hof skoles opptaksområde. Dette viser en stor overkapasitet i Hof. Eidsfoss barnehage hadde 12 ledige plasser og Hof barnehage hadde 14 ledige plasser etter gjennomført hovedopptak. Ved Espira Sundbyfoss er det 35 ledige plasser per oktober 2019.

Søkerlistene til barnehageplass viser at Eidsfoss barnehage har 0 søkere til supplerende opptak på første valg. Dette gjelder søkere som ikke søkte innen 1.mars 2019, og som ikke hadde rett til plass innen

1. desember 2019, men som ønsker plass fra nå og fremover til 30. juni 2020. I Hof skoles opptaksområde er det til sammen 3 søkere på listen som ønsker plass mellom mars 2020 og august 2020.

Befolkningsveksten i tidligere Hof kommune har vært synkende og antall fødsler har vært stabil de siste årene med ca. 30 barn.

Alle barn som går i Eidsfoss barnehage i dag, skal begynne på Hof skole. Slik situasjonen er i dag kan Hof barnehage ta imot alle barna i Eidsfoss barnehage.

Etter henvendelser fra foresatte om forhold i Eidsfoss barnehage ble det i 2018 gjennomført tilsyn. Tilsynet ble avsluttet uten funn av lovbrudd. I 2019 kom det nye henvendelser fra samarbeidsutvalget som førte til åpning av et nytt tilsyn. Tilsynet er ikke avsluttet, men det er skrevet foreløpig tilsynsrapport med varsel om rettinger. Begge tilsynene knytter seg til faglig innhold, kompetanse og personalsituasjonen. Eidsfoss barnehage er en liten barnehage med et lite fagmiljø, og dette utfordrer barnehagen spesielt når barn har særlige oppfølgingsbehov. I et faglig perspektiv er det gode argumenter for at barnehagetilbudet styrkes i større barnehager med et bredere fagmiljø.

Å drifte små barnehager gir kommunen økte kostnader per barnehageplass. I et økonomisk perspektiv er det helt nødvendig at Holmestrand kommune drifter barnehager kostnadseffektivt, og at barnehagene har en størrelse som gir bredde i fagmiljøet. Lave driftsutgifter knyttet til bygninger og vedlikehold av disse, samt høy oppfyllingsgrad i barnehagene sørger for at mest mulig av den økonomiske rammen går til styrking av innholdet i barnehagene til det beste for barn og foresatte. Ved å drifte på en slik måte sikrer kommunen et likeverdig og forsvarlig tilbud til alle barn i kommunale og private barnehager. Kommunedirektøren vurderer at det er demografiske, faglige og økonomiske hensyn som tilsier at Eidsfoss barnehage bør legges ned med virkning fra august 2020. Den økonomiske effekten av å legge ned Eidsfoss barnehage vil gi kommunen en besparelse på om lag 4 mill. kroner årlig. Da er direkte kostnader til drift av Eidsfoss barnehage og effekt av redusert tilskudd til private barnehager inkludert.

14.4.4 Grunnskole

Holmestrand kommune har i budsjettet videreført økt bemanning i grunnskolen i henhold til lærernormen. Behovet for økt bemanning er utregnet på skolenivå, og skolene har i dag bemanning som lærernormen forutsetter. Det legges opp til å opprettholde dette nivået.

Stortinget endret opplæringsloven med virkning fra august 2019. Endringen innebærer at kommunene skal tilby leirskole med minimum tre overnattinger. Kommunedirektøren vurderer fra et *faglig* ståsted at kommunen som en konsekvens av lovendringen bør organisere og tilby fullverdige leirskoleopphold på 7. trinn (fire overnattinger) med bruk av eksterne aktører. En slik ordning ville gi kommunen en kostnadsøkning på om lag 1 mill. kroner der økt tilskudd fra staten er hensyntatt. Det er ikke funnet økonomisk handlingsrom til å prioritere dette tiltaket.

Holmestrandsskolen skal jobbe målrettet for å utvikle et skoletilbud som er inkluderende og likeverdig. Det legges opp til at kjøp av elevplasser ved alternative opplæringsarenaer reduseres i perioden. Elever kan i perioder ha utbytte av at opplæringen legges utenfor det ordinære tilbudet, og skolene vil fortsatt ha mulighet til å vurdere dette i enkelttilfeller. Slike tiltak skal være tidsavgrenset med et mål om tilbakeføring til det ordinære tilbudet.

De to kommunene har i dag vesentlige merkostnader knyttet til skolefritidsordningen. I forbindelse med harmonisering av tilbudet og innarbeidelse av nye vedtekter foreslås det at kommunens kostnader reduseres noe. Kommunedirektøren vurderer at SFO til selvkost vil medføre en uhensiktsmessig stor

økning av foreldrebetalingen. Kommunedirektøren vil fremme en egen sak om vedtektsendringer for SFO.

14.4.5 Barn, unge og familie

Kommunedirektøren foreslår en styrking av barnehabilitering utenfor institusjon i nåværende Holmestrand som en tilpasning av tjenestenivået mellom de to kommunene. Barnehabilitering innenfor institusjon foreslås styrket i forbindelse med tiltak i institusjon på døgnbasis. Kommunen bosetter færre enslige, mindreårige asylsøkere og bofellesskapet foreslås nedlagt som en konsekvens av dette.

14.4.6 PPT

PPT har gjennom vertskommuneavtale tilpasset tjenestenivå og innhold til ny kommune. I handlingsprogrammet er det foreslått at dagens nivå videreføres.

14.4.7 Voksenopplæringen

Voksenopplæringen vil gjennom 2020 tilpasse organisering, innhold i tjenesten og økonomi. Budsjett for kommende år er en videreføring av budsjettene i dagens kommuner.

14.5 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

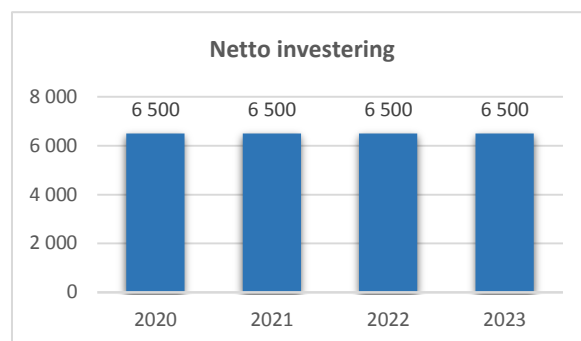
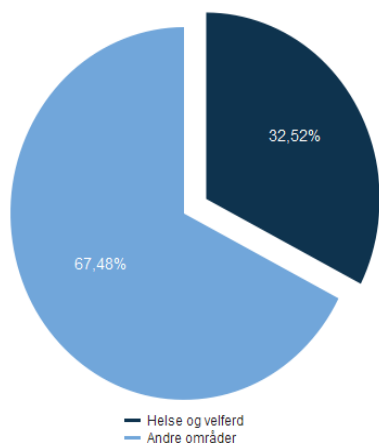
Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum 2020-23
	2020	2021	2022	2023	
Oppvekst					
Barnehage Gullhaug	2 500	10 000	47 500	0	60 000
Flerbrukshall Botne	0	0	59 992	0	59 992
Galleberg skole - rehabilitering	1 000	0	0	0	1 000
Inventar og utstyr Gausetangen barnehage	950	0	0	0	950
Inventar skoler	500	500	500	500	2 000
Lekeapparater barnehagene	500	500	500	500	2 000
Ny Kleiverud skole	25 000	85 000	30 000	0	140 000
Rehabilitering nærmiljøanlegg skole	500	0	0	0	500
Sentrumsskolene i Sande	35 000	106 600	113 000	230 000	484 600
Sum Oppvekst	65 950	202 600	251 492	231 000	751 042
Sum investeringsprosjekter	65 950	202 600	251 492	231 000	751 042

Det henvises til kapittel 11 – Investeringer for omtale av det enkelte prosjekt.

15 Helse og velferd

Helse og velferd - Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Beløp i 1000 kr

Brutto investeringer per år

Helse og velferd - organisering

Programområdet yter ulike helse- og omsorgstjenester til hele befolkningen og består av følgende virksomheter:

- Holmestrand bo- og behandlingssenter
- Hof bo- og behandlingssenter
- Sande bo- og behandlingssenter
- Hjemmebaserte tjenester
- Voksenhabilitering
- Folkehelse, forebygging og frivillighet
- Psykisk helse og forvaltning

15.1 Kostra-analyse

	Nye Holmestrand 2017	Nye Holmestrand 2018	Kostragruppe 13
Prioritet			
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B) *) **)	18 484	19 535	18 515
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B) *) **)	2 366	2 602	2 687
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B) *) **)	18 222	19 274	18 385
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B) *) **)	2 408	2 615	2 867
Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger 18 år og over (f234) (B) *)	1 410	1 378	1 246

	Nye Holmestrand 2017	Nye Holmestrand 2018	Kostragruppe 13
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B) *) **)	5 224	5 529	5 969
Produktivitet			
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B) *)	240 598	269 317	273 951
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B) *)	1 371 516	1 388 197	1 248 672
Dekningsgrad			
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)	41	41	37

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

15.2 Utfordringer og strategi

Det er et økende gap mellom behov og ressurstilgang i helse- og omsorgstjenestene. Programområdet Helse og velferd har store nåtidige og fremtidige utfordringer knyttet til kapasitet, effektivitet, spesialisering, kompetanse, kvalitet og samordning. Som i samfunnet generelt står også Holmestrand kommune overfor store fremtidige kostnadsdrivende endringer på helse- og omsorgsfeltet. Det er primært seks hoveddrivere som nå legger press på helse- og omsorgstjenestene i kommunen, og vil forventes å gjøre det i årene fremover:

1. Demografisk utvikling: Større befolkning, samt en dreining mot en eldre befolkning. Det er, og vil bli, flere syke og pleietrengende som trenger behandling fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Utviklingen i antall eldre i kommunen må i tillegg til aldersbæreevnen sees i forhold til bemanningsbehovet i helse- og omsorgstjenestene. Helse og velferd opplever allerede i dag utfordringer med å få rekruttert helse- og omsorgspersonell.
2. Flere behandlingsforløp flyttes ut av sykehusene. Antall pasienter i tjenesteforløp mellom kommune og spesialisthelsetjenesten er stort og økende. Kommunen opplever at dagens situasjon for pasienter med demens, avanserte medisinske sykdomstilstander, samt rus- og psykiske lidelser gir kompetanse- og kapasitetsutfordringer. Spesielt gjelder dette muligheten til å gi alle kompetent og individuell oppfølging.
3. Forventningsgap: I takt med endrede roller og økte oppgaver for den kommunale helse- og omsorgstjenesten øker også forventningene fra både innbyggere, spesialisthelsetjeneste og nasjonale myndigheter. Forventningene eser ut i utakt med tilgangen på tilgjengelige ressurser i kommunen.
4. Utfordrende og utagerende atferd hos ulike pasientgrupper er en problematikk som har økt betydelig. Utfordringene krever nytenkning og investeringer både knyttet til kompetanse og omgivelser for at kommunen skal kunne gi disse pasientene tjenester av god kvalitet. Per i dag kjøper kommunen flere eksterne omsorgstilbud for å sikre kvalitet i omsorgen.
5. Medisinske fremskritt vil øke overlevelsen, samt redusere sykehusopphold, men øke behov for rehabilitering og andre tjenester som tilbys i kommunen.
6. Digitalisering: Fremtidens helse- og omsorgstjeneste vil i stor grad digitaliseres. Ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) og velferdsteknologi vil bli tatt i bruk i tjenestene i langt

større grad enn i dag.

For flere av virksomhetene i Helse og velferd er det også svært kostnadsdrivende å opprettholde kvalitativt gode desentraliserte tjenestetilbud i tre kommunesentrene.

For at tjenesteproduksjonen i Helse og velferd skal kunne driftes innenfor økonomiske rammer kreves det store endringer, og kommunen må finne nye og smarte løsninger. I kommende planperiode må helse- og omsorgstjenestene utvikles for å treffe behov hos enkeltbrukere bedre enn i dag. Et tjenestetilbud som i større grad innrettes for å imøtekomme pasientenes behov vil ikke bare gi økt kvalitet, men vil ofte også være mer effektivt.

Kommunen må videre redusere etterspørselen etter helse- og omsorgstjenester ved å forebygge mer. Helse og velferd vil fra 2020 satse på faglig omstilling med samskapende sosial innovasjon, digitalisering, velferdsteknologi, folkehelse, helsefremming og forebygging, utvikling av spesialiserte tjenestetilbud, kompetanse, tillitsbasert ledelse, tillitsbaserte tjenester og tverrfaglig samarbeid.

Hjemmetjenestefokuset må styrkes og inkludere tilrettelegging av boliger. En prosess for å finne smarte løsninger for effektiv drift fremover, vil være ressurskrevende og forde involvering av frivillige organisasjoner, sosiale entreprenører, interesse- og befolkningsgrupper, samt brukere og pårørende i langt større grad enn i dag.

15.2.1 Digitalisering og velferdsteknologi

Helse og velferd har ambisjon om å legge til rette for utbredt digitalisering og bred implementering av ulike typer teknologi, og kombinere IKT med tjenesteinnovasjon, til beste for pasienter, pårørende, medarbeidere og samarbeidspartnere. Plan for innføring av velferdsteknologi 2018-2020 vil bli rullert, og lagt frem for politisk behandling, når pågående satsning på implementering av trygghetsskapende teknologi er gjennomført.

15.2.2 Folkehelse

Programområdet administrerer to store folkehelsesatsninger nedtegnet i Prosjektplaner for folkehelse frem mot 2022. Prosjektene involverer på tvers av programområder, frivillig sektor, næringsliv, nærmiljøer, befolkningsgrupper og enkeltindivider. Satsningene inngår i en nasjonal satsning på folkehelse og skal bidra til en langsiktig styrking av kommunens arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Barn og unge, psykisk helse og rusforebygging er sentrale tema.

15.2.3 Helsefremming og mestring

Holmestrand kommunene skal tilrettelegge tjenestetilbud slik at helse fremmes og Holmestrand kommunene skal tilrettelegge tjenestetilbud slik at helse fremmes og sykdomsutvikling hindres eller utsettes. Kommunen skal fortsette å øke fokuset på helsefremmende og forebyggende arbeid i samarbeid med befolkningsgrupper og frivillige organisasjoner. Det blir særdeles viktig å legge til rette for muligheter til å skape aktivitet og deltakelse i sosialt fellesskap - for å forebygge ensomhet, passivitet og sosial tilbaketrekning - med fornying av eksisterende aktivitetstilbud.

En helsefremmende satsning innebærer å gi innbyggere en reell mulighet til å delta i utformingen av de sosiale sammenhengene de skal inngå i. Holmestrand kommune skal mobilisere befolkningen og spesielle befolkningsgrupper til å engasjere seg i utforming av lokale tiltak og tilbud. Kommunen må bidra til å utvikle tilbud som innbyggerne selv finner attraktive å bruke. For at slike tiltak skal virke, kan

de ikke «vedtas» av eksperter, som for eksempel helsepersonell, men må være et resultat av demokratiske prosesser som involverer de berørte.

Gode tjenester starter alltid med spørsmålet: Hva er viktig for deg? Kommunen vil vektlegge innbyggernes og brukernes valgfrihet og legge til rette for medansvar, samskaping og deltakelse i både tjenesteutforming og tjenesteyting. Dette vil innebære et større fokus på brukernes behov og på tverrfaglig samarbeid over virksomhet- og tjenestegrenser, så tidlig som i utformingen av ulike tjenestetilbud. Forventningsgap og forventningsavklaring er en av framtidens viktigste utfordringer, og skal avklares tidlig gjennom samskaping og medvirkning for å sikre tillit.

15.2.4 Forebygging og tidlig innsats

Som del av «Opptappingsplanen for habilitering og rehabilitering» skal kommunen fortsette å styrke den tidlige innsatsen rundt barn, unge og eldre. Kommunen har lenge hatt fokus på tidlig helhetlig innsats, og mål om tverrfaglig samhandling over virksomhet- og tjenestegrenser. Arbeidet skal intensiveres i 2020.

Kommunen skal videreføre fokus på forebyggende hjemmebesøk, men søke å spisse tjenesten mot eldre som trenger den mest. Videre skal kommunen styrke den tidlige innsatsen til eldre med innføring av «trygghetspakker» med velferdsteknologi fra 2020. Trygghetspakker med velferdsteknologi vil være et tilbud som kan bidra til å tilrettelegge omgivelsene. Fallforebyggende treningstilbud og velferdsteknologi er på sikt svært kostnadseffektive tiltak for kommunen, og er samtidig gode tilbud for innbyggeren. Digi-hjelptilbud for opplæring og bistand til innbyggerne er etablert ved alle kommunens biblioteker innen inngangen til 2020.

Kvalitetsreformen «Leve hele livet» fra 2019 skal forbedre det aller viktigste i eldreomsorgen; mat, helsehjelp, aktivitet og fellesskap. En viktig gjennomgang for å sikre et likt og næringsrikt mattilbud til brukere av institusjons- og hjemmetjenester startes i 2020. Reformen skal også sikre sammenheng i tjenestene. Som del av satsningen på tidlig innsats og forebygging skal det fortsatt satses på:

- «Sterk og stødig»; treningsgrupper med frivillige instruktører gjennom det nasjonale sertifiseringsprosjektet.
- Balanse – og styrketreningsgrupper med variert funksjonsnivå, for å sikre at innbyggere med ulike behov får målrettet treningstilbud i gruppe.
- Fallforebyggende arbeid med standardisert kartlegging av redusert funksjon hos bruker.
- Registrering av antall brudd i institusjon og i hjemmet for å måle og kvalitetssikre at tiltakene som settes inn gir ønsket effekt.

Arbeidet med utvikling av et aldersvennlig samfunn er programoverskridende. Arbeidet er startet opp i 2019 med deltakelse i nettverk for satsningen i KS-regi.

15.2.5 Spesialiserte tjenestetilbud

Helse og velferd vil arbeide mot en spesialisering av ulike tjenestetilbud. Dette for å effektivisere drift, sikre tjenester av god kvalitet og rekruttering av spesialisert og kompetent fagpersonell. Det vil arbeides for spesialisering av følgende tjenestetilbud og områder fra 2020:

- Demensomsorg

- Rehabiliteringstjenester
- Avansert klinisk, somatisk pleie og omsorg
- Lindrende og palliativ behandling og omsorg
- Bolig- og tjenestetilbud til pasienter og brukere med utfordrende, utagerende og voldelig atferd
- Bolig- og tjenestetilbud til pasienter med psykiske lidelser kombinert med ruslidelser
- Bolig- og tjenestetilbud til pasienter med psykiske lidelser
- Bemannede omsorgsboliger til eldre
- Bolig- og tjenestetilbud til brukere med avanserte habiliterings- og omsorgsbehov
- Bolig- og tjenestetilbud til unge med nedsatt funksjonsevne

Flere av prosjektene knyttet til de ovennevnte bolig- og tjenestetilbud er igangsatt som ledd i effektivisering av tiltak i Boligsosial handlingsplan for Holmestrand kommune fra 2015-2018. Øvrige tiltak vil utredes i arbeidet med ny Boligsosial handlingsplan fra 2020, eller presenteres som isolerte prosjekter og legges frem til politisk behandling.

15.2.6 Hjemmetjenestefokus

Statlige styringsdokumenter gir kommunene føringer om å arbeide mer rehabiliterende, og yte helse- og omsorgstjenester på en slik måte at det bidrar til «at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre». Innbyggerne skal være trygge på å få hjelp når de trenger det.

Hverdagsrehabilitering kan bidra til økt livskvalitet og bedre funksjonsevne hos brukerne. Holmestrand kommune vil fortsatt intensivere fokuset på hverdagsrehabilitering som et tenkesett for alle tjenesteyterne, og fortsette hjemmetjenestefokuset slik at alle som ønsker det kan bo hjemme så lenge som mulig.

Et annet viktig ledd i å muliggjøre at pasienter og brukere kan bo hjemme er dagtilbudene for personer med demens, som er en lovpålagt tjeneste fra 2020. En bedre kvalitativ innretning av dagtilbud for hjemmeboende personer med demens vil inngå i arbeidet med spesialisering av kommunens demensomsorg.

15.2.7 Kompetanse og utvikling

I årene fremover vil det bli betraktelig mindre tilgang på helsepersonell. Dette vil medføre en betydelig belastning på helse- og omsorgstjenestene. Det er behov for å spesialisere tjenestetilbudene for å skape attraktive tverrfaglige og gode arbeidsplasser. Faglig omlegging og fornying av dagens tjenestetilbud, som skissert over, vil bidra til attraktivitet og rekruttering. Som ledd i dette skal Holmestrand kommune ha mange lærlingplasser, og inngå avtale om praksis og veiledning av studenter i ulike utdanningsløp.

Kravene til kvalitetsmessig gode tjenester tilsier at dagens medarbeidere gis mulighet for faglig utvikling og kompetanseheving. Det vil bli lagt vekt på å øke antall ansatte med relevant formell fagkompetanse og spesialkompetanse innen:

- Helsefag, sykepleie og vernepleie
- Innovasjon, samskaping og medvirkning
- Tverrfaglige intervensjoner og samarbeid
- Demens
- Avansert klinisk sykepleie og palliativ behandling og omsorg

- Sammensatte lidelser, herunder:
 - Psykiske lidelser kombinert med ruslidelser
 - Lidelser som medfører utfordrende, utagerende og voldelig atferd
- Digitalisering og velferdsteknologi

Det vil fortsatt arbeides med å fremme heltidskultur, sikre rett kompetanse og kvalitetsmessige gode tjenester. Det er en ambisjon om å rekruttere flere menn inn til kvalifisert arbeid i Helse og velferd generelt.

Vikarpool

For å gjøre noe med ufrivillig deltidsarbeid, sikre virksomhetene i Helse og velferd mot mangel på kvalifisert arbeidskraft, redusere kostbar innleie fra vikarbyråer og overtidsbruk vil det i 2020 etableres en vikarpool for omsorgstjenestene i Helse og velferd.

Prioriteringsvektøy i ergo- og fysioterapitjenestene

Felles prioriteringsvektøy i ergo- og fysioterapitjenestene er under utvikling i samarbeid med selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter. Prioriteringsverktøyet skal sikre at tjenestene gis til pasienter som trenger tjenesten og til rett tid.

15.2.8 Rullering av handlingsplaner

Holmestrand kommune skal arbeide med utvikling av nye handlingsplaner på området helse og velferd, og på tvers av programområder fra inngangen til 2020. Foruten bidrag til arbeid med ny Kommuneplan og utvikling av «Et aldersvennlig samfunn» vil programområdet ha fokus på utvikling av følgende handlingsplaner:

- Helse- og omsorgsplan
- Boligsosial handlingsplan
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan
- Smittevernplan
- Kompetanseplan
- Plan for habilitering og rehabilitering, inkludert plan for innføring av velferdsteknologi i årene fremover.

15.3 Mål

Det henvises til webutgaven av handlingsprogrammet for delmål innenfor programområdet:

<https://pub.framsikt.net/2020/nyeholmestrand/bm-2020-%C3%B8kplan2020-2023/#/budsa/orgstructuremain/30>

15.4 Driftsbudsjett

15.4.1 Fordeling per virksomhet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Helse og velferd felles	3 418	-2 782	-4 782	-4 782
Holmestrand bo- og behandlingssenter	52 845	52 845	52 845	52 845
Hof bo- og behandlingssenter	26 446	26 446	26 446	26 446
Sande bo- og behandlingssenter	68 266	68 266	68 266	68 266

Hjemmebaserte tjenester	116 462	115 962	115 962	115 962
Voksenhabilitering	126 302	126 302	126 302	126 302
Folkehelse, forebygging og frivillighet	55 755	55 845	55 795	55 795
Psykisk helse og forvaltning	27 591	27 491	26 491	26 491
Tjenestekontoret	7 331	7 331	7 331	7 331
Sum	484 416	477 706	474 656	474 656

15.4.2 Driftsbudsjett med endringer

Økonomiplan

Beløp i 1000

	2020	2021	2022	2023
Opprinnelig budsjett	436 976	436 976	436 976	436 976
Sum Tekniske justeringer	33 735	33 735	33 735	33 735
Sum Budsjettendringer inneværende år	-4 478	-4 478	-4 478	-4 478
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Engangs VTA-plasser	-200	-200	-200	-200
Fastlønnsstilskudd fysio	-200	-200	-200	-200
Hverdagsrehabilitering	200	400	400	400
Innføre egenandel gruppetilbud kommunal fysioterapitjeneste	-95	-175	-195	-195
Innlemming tilskudd psykolog - psykisk helse	100	500	500	500
Inntektsgaranti ny fastlege Hof	-40	-70	-100	-100
Kjøp av transport til dagsenter	350	350	350	350
Kompetanse kompensasjon	120	120	120	120
Ny fastlegehjemmel tilsynslege Sande BBS	600	600	600	600
Nye brukere Svingen	280	280	280	280
Stillingsressurs velferdsteknologi	-500	-500	-500	-500
Veileder 45 % stilling	210	210	210	210
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	825	1 315	1 265	1 265
Tidligere vedtatt innsparing kommunereform				
Heldøgns omsorg - psykisk helsetjeneste	-2 500	-3 000	-4 000	-4 000
Innsparing Tjenestekontor	-240	-240	-240	-240
Sammenslåing av Tjenestekontor i ny kommune (kommunereform)	-160	-160	-160	-160
Spider	300	-200	-200	-200
Strengere tildelingspraksis - vedtak	-1 000	-2 000	-4 000	-4 000
Økt brukerbetaling - Økning med 1 plass på Hof BBS	-150	-150	-150	-150
Sum Tidligere vedtatt innsparing kommunereform	-3 750	-5 750	-8 750	-8 750
Konsekvensjusteringer	26 332	24 822	21 772	21 772
Konsekvensjustert ramme	463 308	461 798	458 748	458 748
Innsparingstiltak kommunereform				
Reduksjon av kjøpte plasser	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Strukturendring helse og velferd	200	-5 000	-5 000	-5 000
Sum Innsparingstiltak kommunereform	-1 300	-6 500	-6 500	-6 500
Nye tiltak				
Fastlønn og nattvakt	1 550	1 550	1 550	1 550
Fastlønn/økt grunnbemanning	880	880	880	880
Feriepenger til støttekontakter	122	122	122	122
Forebyggende hjemmebesøk 0,2 årsverk	200	200	200	200
Innføring av elektronisk flåtestyring.	60	60	60	60
Inntekt ressurskrevende tjenester	-1 510	-1 510	-1 510	-1 510
Kjøp av private tjenester BPA/Sande	4 141	4 141	4 141	4 141
Nytt heldøgns tilbud BPA	2 600	2 600	2 600	2 600
Redusert tilskudd ressurskrevende tjenester	800	800	800	800
Statsbudsjett - Justering for dagaktivitets-tilbud til hjemmeboende personer med demens	1 800	1 800	1 800	1 800
Statsbudsjett - Justering for psykologer i de kommunale helse- og omsorgs-tjenestene	957	957	957	957
Statsbudsjett - nytt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	5 008	5 008	5 008	5 008

Tilpasning dagens tjenesteproduksjon Hjemmesykepleien	2 000	2 000	2 000	2 000
Tilpasning dagens tjenesteproduksjon, Psykisk helse og forvaltning.	1 800	1 800	1 800	1 800
Tilskudd VTA - 3 plasser Empus	120	120	120	120
Økt bemanning, Svingen	580	580	580	580
Økt grunnbemanning, Voksenhabilitering	1 400	1 400	1 400	1 400
Økt grunnbemanning, Voksenhabilitering. Tiltak iverksatt.	400	400	400	400
Økt inntekt ressurskrevende tjenester	-500	-500	-500	-500
Sum Nye tiltak	22 408	22 408	22 408	22 408
Nye tiltak og realendringer	21 108	15 908	15 908	15 908
Ramme 2020-2023	484 416	477 706	474 656	474 656

Sammendrag budsjett

Kommunedirektøren legger opp til å styrke programområdet Helse og velferd i kommende periode. Styrkingen omfatter både nye og eksisterende tiltak.

Innenfor hjemmetjenester foreslås det å styrke antall årsverk. Styrkingen av årsverk går også med til å dekke opp for noe av årets økte bemanningsbehov. Det innføres flåtestyring og Spider-system i Hjemmetjenesten for å ta ut gevinster ved optimal bruk/logistikk og administrasjon av tilgjengelige tjenestebiler.

Det legges i kommende periode opp til å kompensere legetjenesten. Legetjenesten har fått nye prioriterte oppgaver, blant annet knyttet til veiledning av turnusleger.

I kommende periode er det ikke funnet rom til å foreslå økt grunnbemanning ved kommunens tre bo- og behandlingssentre. Dagaktivitetstilbudet blir kompensert via rammeoverføringene i 2020, og vil fortsette i neste periode.

Det foreslås å styrke Voksenhabiliteringen i kommende periode. Voksenhabilitering er den virksomheten i Helse og velferd som kommunedirektøren ser har størst behov for økte budsjettmidler. Virksomheten opplever økt behov blant sine tjenestemottakere. Det er økning i antall BPA-brukere, og i tillegg er det behov for økt grunnbemanning som følge av funksjonsfall blant nåværende brukere. Det legges opp til kommunal medfinansiering av flere VTA-plasser, samt økt antall aktivitetsplasser.

Det søkes å gjennomføre flere innsparingstiltak som skal redusere utgiftene i Helse og velferd gjennom perioden. Det jobbes med å redusere kjøp av tjenestetilbud fra eksterne tilbydere. I tillegg til en økonomisk besparelse, er det et ønske om å bygge intern kompetanse, og få mer oversikt og fleksibilitet innad i egen kommune.

Kommunedirektøren legger opp til en ekstern gjennomgang av deler av programområdet Helse og velferd gjennom 2020. Det søkes å kartlegge i hvilken grad kommunen forvalter og organiserer sine ressurser til beste for de ansatte og kommunens innbyggere.

15.5 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

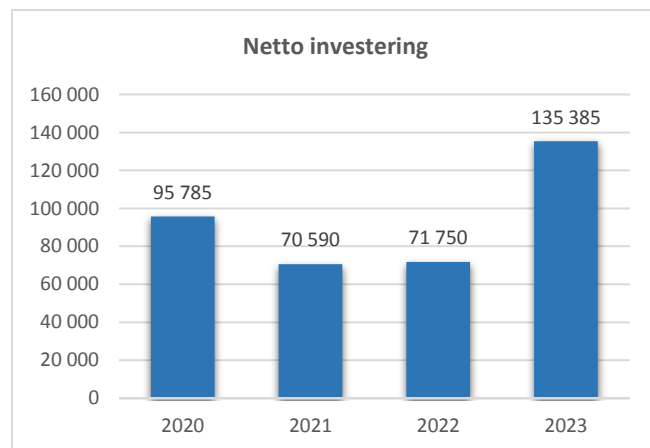
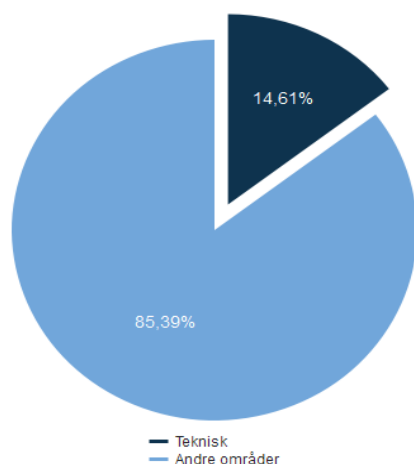
	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	2020	2021	2022	2023	2020-23
Helse og velferd					
Utskifting utstyr helse og velferd	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Velferdsteknologi	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Sum Helse og velferd	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000

Sum investeringsprosjekter	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000
----------------------------	-------	-------	-------	-------	--------

Det henvises til kapittel 11 – Investeringer for omtale av det enkelte prosjekt.

16 Teknisk

Teknisk - Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Brutto investeringer per år
Beløp i 1000 kr

Teknisk - organisering

Programområdet er organisert i virksomhetene:

- Plan, byggesak og landbruk
- Kommunalteknikk

I tillegg løses visse oppgaver i stab direkte underlagt kommunalsjefen. Det gjelder bl.a. kommuneplanlegging, utbyggingsavtaler, ekspropriasjon, kjøp og salg av fast eiendom, tingsrettslige forhold knyttet til kommunen som grunneier, rettstvister innenfor programområdet.

Plan, byggesak og landbruk utfører følgende lovpålagte oppgaver:

- Forvaltning av geodata
- Plan- og byggesaksbehandling
- Ulovlighetsoppfølging
- Fradeling, seksjonering, oppmålingsforretninger og føring av matrikkelen
- Oppgaver av juridisk karakter etter Friluftsløven
- Landbrukssaker og forvaltning av vannressursene Eikeren og Aulivassdraget innenfor kommunens grenser

Kommunalteknikk utfører følgende oppgaver/tjenester:

- Bygge, drifte og vedlikeholde kommunale bygg
- Renhold av kommunale bygg
- Anlegge, drifte og vedlikeholde kommunalt vann- og avløpsnett
- Anlegge, drifte og vedlikeholde kommunale veier
- Anlegge, drifte og vedlikeholde parker og torg, idrettsanlegg, lekeplasser og friområder
- Parkeringsdrift og håndhevelse av Vegtrafikkloven
- Trafikkhavn, småbåthavn og skjærgårdstjeneste
- Diverse utleie av kommunal grunn
- Parkeringstillatelser for forflytningshemmede
- Forurensning og klima

16.1 Kostra-analyse

	Nye Holmestrand 2017	Nye Holmestrand 2018	Kostragruppe 13
Prioritet			
Korrigerte brutto driftsutgifter (301) Plansaksbehandling, pr. innbygger **)	190	255	327
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B) *)	4 871	4 292	5 024
Produktivitet			
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1) *)	2 913	4 173	3 874

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

16.2 Utfordringer og strategi

Klima og miljø

Som følge av kommunesammenslutningen er vi endelig i stand til å øremerke en eksisterende stillingshjemmel på klima og miljø inkl. forurensningsmyndighet plassert i kommunalteknikk. Foreliggende klimaplaner vil bli vurdert for revisjon i forbindelse med utarbeidelse av planstrategien for den nye kommunen.

Teknologiutvikling

Ved ansettelse av ny virksomhetsleder for Plan, byggesak og landbruk ble kompetanse og interesse for å ta i bruk ny teknologi tillagt vekt. Det pågår en nasjonal utprøving av digitale løsninger for større grad av selvbetjening i byggesaksbehandlingen som vi tar mål av oss til å innføre i løpet av planperioden.

GIS-miljøet i kommunen er styrket med ett årsverk slik at planarbeid og kobling av geografi og tjenester/infrastruktur kan gjøres lettere tilgjengelig som beslutningsgrunnlag for bedre kommunal forvaltning og tjenesteproduksjon.

Innenfor renhold tas iPader i bruk for å registrere tilstand, behov og utført arbeid i tillegg til vaskeroboter på utvalgte objekter for å effektivisere driften.

Holmestrand by

En sentral premiss for byutviklingen er anlegg av ny fylkesvei i den nedlagte jernbanetraseen etter at fylkeskommunen besluttet å avvikle Holmestrandstunnelen som veitunnel. Kommunen og fylkeskommunen har kommet til enighet om sluttfinansieringen av den nye fylkesveien. Reguleringsplanen ble vedtatt i 2018 og stenger ikke for et parkeringsanlegg i Bakken, som ett av flere alternativer i byen. Veien detaljprosjekteres i 2019, men vegvesenet har avdekket kostnadsoverskridelser som sår tvil om forutsatt anleggsstart i 2020.

Flyttingen av fylkesveien, som også er beredskapsvei for E18, åpner for at Langgaten kan gjøres om til gågate mellom Tordenskjoldsgate og Weidemannsgate og videre realisering av utbyggingspotensialet i reguleringsplanen for fem kvartaler og kommunedelplan for bysentrum. Kommunen vil sette i gang arbeidet med en områdeplan i 2020, som vil avløse kommunedelplanen fra 2001 og legge til grunn en plansituasjon der fylkesveien er flyttet og NOAH har flyttet sin havnetrafikk til Felleskjøpet.

Holmestrand Skitunnel A/S (HST) og Vestfold fylkeskommune har inngått en intensjonsavtale om at HST overtar tunnelen. Fylkeskommunen vil sette i gang en mulighetsstudie i 2020 for utvikling av nordre bydel med utgangspunkt i sine arealer på nordsiden av tunnelen og Bane NORs arealer som ikke er kollektivterminal.

Sande sentrum

Å sikre en attraktiv stedsutvikling i Sande sentrum - *den urbane landsby* i samsvar med vedtatt områdereguleringsplan og områdemodell for felles infrastruktur.

Ettersom private reguleringsplaner blir vedtatt inngås utbyggingsavtaler som utløser infrastrukturbidrag når byggetillatelse blir gitt. Senest Bergbakken og etterhvert Wingejordet. Dette er resultat av områdemodellen, som forplikter både privat utbygger og kommunen som utbygger.

Hof sentrum

Bygging av flersenterbygg Hof vil styrke lokalsamfunnet og bidra til økt interesse for boligbygging i Prestegårdshagen og Kolstadjordet.

16.3 Mål

Det henvises til webutgaven av handlingsprogrammet for delmål innenfor programområdet:
<https://pub.framsikt.net/2020/nyeholmestrand/bm-2020-%C3%B8kplan2020-2023/#/budsa/orgstructuremain/40>

16.4 Driftsbudsjett

16.4.1 Fordeling per virksomhet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Teknisk felles	353	-1 847	-4 847	-4 847
Plan-, byggesak og landbruk	10 881	10 881	9 381	9 381
Kommunalteknikk	119 226	114 276	114 176	114 076
Vann avløp og renovasjon	-40 464	-45 799	-49 212	-50 936
Sum	89 996	77 511	69 498	67 674

16.4.2 Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Opprinnelig budsjett	79 690	79 690	79 690	79 690
Sum Tekniske justeringer	8 174	8 174	8 174	8 174
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Drift av base byggesaksarkiv	-30	-30	-30	-30
Endringer VA avløp	-4 117	-4 431	-4 431	-4 431
Endringer VA vann	-1 325	-1 679	-1 679	-1 679
Erstatning oljefyring	3 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kommunal veg - økte utgifter til vintervedlikehold	1 200	1 200	1 200	1 200
Matrikkelfører	390	390	390	390
Ny felles rammeavtale Sande og Holmestrand - renhold	200	250	250	250
VA endringer avløp Sande	-224	-422	-422	-422
VA endringer vann Sande	-320	-892	-892	-892
Økte gebyrer	-390	-390	-390	-390
Økte gebyrinntekter	30	30	30	30
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-1 586	-6 974	-6 974	-6 974
Tidligere vedtatt innsparing kommunereform				
Reduksjon årsverk teknisk sektor	-2 718	-2 718	-2 718	-2 718
Renhold - bruk av ny teknologi	0	0	-100	-200
Sum Tidligere vedtatt innsparing kommunereform	-2 718	-2 718	-2 818	-2 918
Konsekvensjusteringer	3 869	-1 518	-1 618	-1 718
Konsekvensjustert ramme	83 560	78 172	78 072	77 972
Innsparingstiltak kommunereform				
Areal- og energieffektivisering	200	-2 000	-5 000	-5 000
Sum Innsparingstiltak kommunereform	200	-2 000	-5 000	-5 000
Nye tiltak				
Boligkonsulent - overført fra NAV	650	650	650	650
Driftskonsekvens forskyvning sentrumsskolene i Sande	15 000	0	0	0
Driftskonsekvenser ved el-biler og ladere	120	120	120	120
Endring av vedtekter i Hof borettslag*	1 000	0	0	0
FDV renhold	55	55	55	55
FDV utvidelse Gausetangen barnehage	200	200	200	200
Korrigert VAR kalkyle 2020-2023	1 511	-2 386	-5 799	-7 523
Leasingkostnader bilpark	250	250	250	250
Leieavtale Fredlyveien 13, aktivitetssenter - Bortfall av tilskudd i 2020	150	150	150	150
Matter - renhold	100	100	100	100
Områdeplan Holmestrand sentrum	1 500	1 500	0	0
Vedlikehold av parkområder	200	200	200	200
Vegvedlikehold - økte kostnader	100	100	100	100
Økt forsikringspremie eiendom	300	300	300	300
Økt leieutgift Knutseskogen barnehage	100	100	100	100
Sum Nye tiltak	21 236	1 339	-3 574	-5 298
Politiske vedtak				
KS-064/19 Sentrumsskolen	-15 000	0	0	0
Sum Politiske vedtak	-15 000	0	0	0
Nye tiltak og realendringer	6 436	-661	-8 574	-10 298
Ramme 2020-2023	89 996	77 511	69 498	67 674

* mulig tilbakebetaling av deler av oppstartstilskudd samt årlig kompensasjonstilskudd

Sammendrag budsjett

Innsparing kommunereform

Det er forutsatt en innsparing på 2,7 mill. kroner ved reduksjon i årsverk innenfor programområdet teknisk. Reduksjonene tas som følge av at det blir færre ledere som konsekvens av sammenslåingen og som følge av andre effektiviseringsgevinster av sammenslåingen.

Videre er det lagt inn kostnader til utredningsarbeid i 2020, med sikte på besparelser ved energiøkonomisering og arealeffektivisering i størrelsesorden 5 mill. kroner mot slutten av planperioden.

Nye tiltak

Det er foreslått bevilgning på 3 mill. kroner til utarbeidelse av områdeplan for Holmestrand bysentrum. Tilsvarende beløp foreslås bevilget til utskifting av oppvarming basert på fossil fyringsolje, hvor deler av beløpet lå inne i gjeldende økonomiplan for Holmestrand. Utskiftningen gjennomføres, enten ved at oppvarming erstattes med biobrensel el-kjele eller jordvarme.

Basert på siste års erfaringer i Sande og Holmestrand, er brøytebudsjettet foreslått styrket. Det samme gjelder drift av parker, lekeplasser, kommunale veier og bygninger (renhold), da det har blitt flere av dem. Kommunedirektøren vil komme nærmere tilbake om bygningsvedlikehold på nyåret, og varsler at investeringsposten sekkepost teknisk, vil bli prioritert for dette formål der vedlikeholdet kan defineres som investering. Det innebærer at ubrukte midler på denne posten ved årets slutt vil bli overført til 2020.

Det er foreslått å sette av penger til leasing av elbiler, som skal erstatte fossilbiler der det er mulig av hensyn til tjenesten. Økte strømutgifter til ladning av kommunens elbiler, er en naturlig konsekvens ved utfasing av biler som bruker fossilt drivstoff.

Det er i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram ikke satt av midler til brøyting av turveien mot Sande. Turveien ligger i sjøkanten, og vintrene er gjennomgående milde.

16.5 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum 2020-23
	2020	2021	2022	2023	
Teknisk					
ENØK tiltak kommunale bygg	1 000	500	500	500	2 500
Forsterking / fastdekke grusveier	875	940	0	0	1 815
Investeringer VAR - vann og avløp	70 400	52 900	58 100	54 900	236 300
Klasse 1-bil med tipp	500	0	0	0	500
Offentlige pålegg - brann- og miljørettet helsevern	500	500	500	500	2 000
Overvann vei/kommunale eiendommer	800	800	800	0	2 400
Rehabilitering av nærmiljøanlegg	500	500	500	500	2 000
Riving og rehabilitering av dammer	4 300	0	0	0	4 300
Sande kommuneskog	250	250	250	250	1 000
Sande sentrum - strakstiltak	0	300	0	0	300
Sandetun uteområde/terrasser	300	300	0	0	600
Sekkepost teknisk	9 280	6 100	5 100	5 100	25 580
Trafikksikkerhet	2 500	2 500	1 000	1 000	7 000
Traktorgraver	2 500	0	0	0	2 500
Utskifting maskiner og utstyr renhold	350	0	0	0	350
Utstyr kommunelokalet i Sande	250	0	0	0	250
Vaskerobot	380	0	0	0	380
Sum Teknisk	94 685	65 590	66 750	62 750	289 775

Sum investeringsprosjekter	94 685	65 590	66 750	62 750	289 775
----------------------------	--------	--------	--------	--------	---------

Det henvises til kapittel 11 – Investeringer for omtale av det enkelte prosjekt.

17 Gebyrer, satser og brukerbetalinger 2020

17.1 Barnehage

Foreldrebetaling gjeldende fra 1.1.2020

Foreldrebetaling for hel plass settes til statens maksimalsats på 3.135 kroner per mnd. fra 1.1.2020. I tillegg kommer kostpris. Kostpris samordnes for barnehagene i Sande, Hof og Holmestrand fra 1.8.2020, og er satt til 300 kroner per mnd. for hel plass.

Frem til 1.8.2020 er kostpris for hel plass:

Sande:	250 kroner
Hof:	300 kroner
Holmestrand:	250 kroner

Holmestrand kommune tilbyr redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid etter til enhver tid gjeldende statlige retningslinjer og satser. Det forutsettes at familier som er berettiget til lavere sats tar kontakt med kommunen. Dersom kommunen ikke blir kontaktet, vil høyeste sats bli fakturert.

Satser til ikke-kommunale barnehager

Fra 1.1.2016 er det full kostnadsdekning for ikke-kommunale barnehager.

Pensjonsutgifter skal innarbeides i satsen med et sjablongmessig påslag på 13 pst, uavhengig av pensjonsutgiftene til kommunens egne barnehager. Forslag til de nye satsene for kapitaltilskudd, som gjelder for alle offentlige godkjente ordinære private barnehager, er følgende for 2020:

BYGGEÅR	PER HELTIDSPASS
Til og med 2011	9 300
2012 – 2014	16 400
2015 – 2017	20 200
2018 – 2020	23 900

Satsene for 2020 skal baseres på regnskapet for 2018 for de kommunale barnehagene, med påslag av deflator for det enkelte år.

Ved kommunesammenslåing skal den nye kommunen beregne tilskuddet til private barnehager ut ifra den tidligere kommunens regnskap og barnetall i to år etter at kommunesammenslåingen er gjennomført. Dette innebærer at det vil være to sett av satser til de private barnehagene i 2020.

Med disse forutsetningene blir satsene for de ikke-kommunale barnehagene i 2020 som følger:

Satser private barnehager i tidligere Holmestrand kommune

Satser for driftstilskudd per plass (100 %)

Barn 0-2 år	225 626
Barn 3-5 år	109 253

Satser private barnehager i tidligere Sande kommune

Satser for driftstilskudd per plass (100 %)

Barn 0-2 år	193 749
Barn 3-5 år	91 549

Satsene er eksklusiv kapitalsats.

Til private familiebarnehager utbetales gjeldende statlige satser for 2020.

17.2 Skolefritidsordningen

Satser

Satsene for SFO harmoniseres mellom de to tidligere kommunene og økes dernest med deflator på 3,1 pst. avrundet opp til nærmeste hele 5 kr. Satsene gjelder fra 1.8.2020.

Det vil følgelig være ulike økninger for skolene i kommunen. Utgangspunktene for oppholds satser er hentet fra Sande, mens kost- og aktivitetsbetalingen baseres på Holmestrand's satser.

Totalt vil økningen være størst for skolene i tidligere Holmestrand.

Det er i år mest oversiktlig å presentere satser og endringer i en egen, detaljert tabell med kommentarer. Tabellen viser nåværende satser og harmonisering av disse inn i ny kommune.

Tidlig i 2020 blir det utarbeidet nye vedtekter for SFO i Holmestrand. Disse skal vedtas av kommunestyret og vil gjelde fra 1.8.2020. Vedtektene må harmonisere alle sider ved driften av SFO i de to tidligere kommunene. Antall alternativer for opphold, moderasjonsordninger og inntektsavhengige satser vil være sentrale faktorer i de nye vedtektene.

SFO-satsene										Endringene			
	Sande 2019/20			Holmestrand 2019/20			Holmestrand 2020/21			Opphold		Mat etc	
Plasstype	SFO-sats	Mat etc	Sum	SFO-sats	Mat etc	Sum	SFO-sats	Mat etc	Sum	Sande	Hstr	Sande	Hstr
A - alle dager. Hel plass fra 07.00 til 17.00	2 805	210	3 015	2 675	250	2 925	2 895	270	3 165	90	220	60	20
B - 80 % plass, 4 dager per uke	2 455	170	2 625				2 535	220	2 755	80		50	
C - 60 % plass, 3 dager (Hstr: Redusert plass)	2 055	135	2 190	1 705	185	1 890	2 120	165	2 285	65	415	30	-20
D - 50 % plass, 2/3 dager annenhver uke	1 880	115	1 995				1 940	135	2 075	60		20	
E - 40 % plass, 2 dager per uke	1 640	95	1 735				1 695	110	1 805	55		15	
F - Formiddagsplass	1 450		1 450				1 495	0	1 495	45		0	
G - Ettermiddagsplass	2 455	210	2 665				2 535	270	2 805	80		60	
H - Dagplass	260		260	250		250	270	0	270	10	20	0	0
I - Morgentilbud				510		510	530	0	530		20	0	0
J - Den 11. måneden hel plass				3 040	250	3 290			UTGÅR				
K - Den 11. måneden halv plass				1 950	185	2 135			UTGÅR				
	I Sande betales det for 11 måneder per år. Det gis søskenmoderasjon: 30 % for barn nr. 2 og 50 % for barn 3 og 4. For familier med samlet inntekt på inntil kroner 500.500, vil prisen for full plass reduseres til 2.250,- pr. måned. Matpenger kommer i tillegg. Det er ikke inntektsavhengig betaling for deltidsplasser.			I Holmestrand er tre dager i uka definert som redusert plass. Det betales for 10 måneder. Den ellefte er valgbar. Søskenmoderasjon på 25 % fra og med barn nr. to på den billigste plassen Søskenmoderasjon på 50 % fra og med barn nr. tre på den billigste plassen. Det er ikke inntektsavhengig betaling			Gjelder fra august 2020. Indeksregulert med 3,1 % i forhold til 2019 avrundet opp til nærmeste 5-krone. Fra august 2020 betaler alle fast for 11 måneder per år. Kostprisen er fordelt ut fra prosent av hel plass kr 270						

17.3 Helse-, sosial- og omsorgstjenester

For å harmonisere tjenester, satser og egenandeler for helse- og omsorgstjenester i ny kommune, er følgende justeringer foretatt. Kommunen vil nå subsidiere mindre, grunnet den økonomiske situasjonen.

Egenandelen for praktisk bistand justeres i 2020 med deflator 3,1 pst. og harmonisering, avrundet opp til nærmeste hele 5 kr. Brukere som mottar minimum to timer praktisk bistand per måned, betaler egenandel tilsvarende abonnementsprisene i tabellen under. Pris for enkelttimer settes til 340 kroner per time.

Netto inntekt før særfradrag	Abonnement
0-2 G	210
2-3 G	975
3 G og over	2 325

Betaling for dag- og korttidsopphold, samt vederlag for langtidsplass i institusjoner, settes tilsvarende de til enhver tid gjeldende nasjonale forskrifters maksimalsatser.

Trygghetspakker

Kommunen skal bidra til at flere kan bo hjemme lengre i trygge omgivelser, og styrke den tidlige innsatsen til eldre ved innføring av trygghetspakker med velferdsteknologi fra 2020. Trygghetspakken inneholder en grunnpakke bestående av digital trygghetsalarm med røykvarsling, elektronisk dørlås og ulike sensorer for digitalt tilsyn; døralarmer, bevegelsessensor, fallsensor, trekkspor, stol- og sengealarm. Tjenesten er selvfinansierende og har en kostnad på 395 kroner per måned.

Pris på trygghetspakken gjelder de brukere som ikke har vedtak på gratis trygghetspakke.

Lokaliseringstjeneste med GPS inngår ikke i trygghetspakken. Tjenesten innvilges kostnadsfritt etter vurdering og fattning av vedtak for å opprettholde tjenestemottakers selvstendighet, aktivitetsnivå og mestrings- og trygghetsopplevelse.

Andre satser

- Utkjøring av varm og kald mat.
 - o Harmoniseres og settes til 105 kroner per måltid.
- Renholds-utstyr praktisk bistand.
 - o Egenandel harmoniseres og settes til 150 kroner per mnd. per husstand.
- Dagsenter hjemmeboende demente.
 - o Egenandel harmoniseres og settes til 195 kroner per dag. Opphold utgjør 90 kroner, og mat og aktiviteter utgjør 105 kroner per dag.
- Servicepakke.
 - o Pris harmoniseres og settes til 4.520 kroner per person per mnd.
 - o Samlet pris for ektefeller og samboere, settes til 7.230 kroner per husstand.
- Gruppebehandling, fysioterapeut
 - o Egenandel harmoniseres og prises iht. takstplakat.

17.4 Kultur

Holmestrandbibliotekene

Lånekort

Første lånekort er gratis. Erstatningskort 10 kroner.

Purregebyr

Voksne:

1.purrebrev: 30 kroner

2. purrebrev: 30 kroner

3. purrebrev*: 50 kroner

*Etter 3. gangs purring blir lånekort sperret for videre utlån, og erstatningskrav sendt. Blir materialet levert inn etter at erstatningskrav er sendt, må det i tillegg til purregebyret betales et fakturerings-gebyr på 50 kroner. Utestående gebyrer som overskrider 100 kroner, må betales før man kan låne igjen.

Barn og unge under 16 år:

1. purrebrev: 0 kroner

2. purrebrev: 0 kroner

3. purrebrev: 0 kroner

Erstatningskrav gjeldende fra 1.1.2020

Materialtype	Voksenavdelingen	Barne- og ungdomsavdelingen
Skjønnlitteratur	500 kroner	300 kroner
Faglitteratur	500 kroner	300 kroner
Lydbøker på CD (ved tap av 1 CD erstattes hele)	400 kroner	300 kroner
DVD	200 kroner	200 kroner
Tegneserier, heftet	100 kroner	100 kroner
Tidsskrifter	Vurderes særskilt	Vurderes særskilt
Språkkurs	Vurderes særskilt	
Materiale innlånt fra andre bibliotek	i hht. långivende biblioteks krav	i hht. långivende biblioteks krav

Kulturskolen

Per semester

Elevplass	1 620
Elevplass nr. 2 – 30 %	1 140
Søskenmoderasjon – 30 %	1 140
Utvidet tid 10 minutter	570
Utvidet tid 20 minutter	1 140
Instrumentleie	310
Plass på talentprogrammet (i tillegg til vanlig elevplass)	2 303

Leiepriser kommunale lokaler

Skoler:	<i>Tilskudds-berettigede organisasjoner eller for skoler</i>	<i>Andre lag og foreninger og privatpersoner</i>	<i>Kommersielle aktører</i>
Aktiviteter for barn og unge under 20 år	gratis	samme pris som voksne	
Klasserom per time	120	250	
Personalrom per dagdel Hof/Sande	300	600	
Blindkjeller Kjeldås per dag	300	600	
Blindkjelleren rigging dagen før	250	500	
Galleberg skole: Sletta og Hagan per dag	300	600	
Lavvo/grillhytte Hof skole	450	900	
Skolekjøkken Hof	300	600	
Gjøklep auditorium, per time	120	250	

Trening, øvelser, kamper:

Tilskudds-berettigede
organisasjoner eller for
skoler

Andre lag og
foreninger og
privatpersoner

Kommersielle
aktører

	priser per time		
Aktiviteter for barn og unge under 20 år	gratis	samme pris som voksne	
Ekeberghallen (inkl. garderobe)	175	600	
Høyanghallen (inkl. garderobe)	175	600	
Hofhallen (inkl. garderobe og kiosk)	175	600	
Sandehallen (inkl. garderobe)	175	600	
Selvikhallen (inkl. garderobe)	175	600	
Treningskamper i tildelt treningstid	250	600	
Gymsal Kleiverud skole	100	350	
Gymsal Botne skole	100	350	
Gymsal Haga skole	100	350	
Gymsal Kjeldås skole	100	350	
Gymsal Galleberg skole	100	350	
Gymsalene Sande Ungdomsskole	100	350	
Klatrevegg Gjøllep	60	Kun etter samråd med klatregruppen	
Klatrevegg Hofhallen	120	Kun etter samråd med klatregruppen	
Kunstgressbanen ved Sandehallen, januar-mars/ april-september	150	750	
Kun garderobe idrettshall/gymsal	75	200	
Møterom Hofhallen	Inkl. ved leie av hallen; ellers 150 per dagdel	ikke mulig	
Arrangement i hallene:			
Idrettsarrangement per time Holmestrand/Sande	550	550	etter avtale
<i>Andre arrangement avtales i hvert enkelt tilfelle</i>			
Obligatorisk leie av gulv ved diverse arrangementer, inkl legging og rengjøring	9500	9500	etter avtale
Utrykning vakt pr time (utrykning faktureres minimum 2 timer)	1000	1000	1000

**Kulturhus og
forsamlingshus:**

Tilskudds-
berettigede
organisasjoner
eller for skoler

Andre lag og
foreninger og
privatpersoner

Kommersielle
aktører

Kulturhus og forsamlingshus:	<i>Tilskudds- berettigede organisasjoner eller for skoler</i>	<i>Andre lag og foreninger og privatpersoner</i>	<i>Kommersielle aktører</i>
Lys- og lydtekniker per time (gjelder alle bygg)	360	etter avtale	etter avtale
Ekstra renhold mm. per time (gjelder alle bygg)	750	1000	1000
	<i>priser per dag</i>		
Biorama storsal forestillingsdag	5 000	etter avtale	etter avtale
Biorama storsal øvelsesdag (i tilknytning til en forestilling)	1 000	etter avtale	etter avtale
Biorama Maskinrommet per dagdel (inntil 3 timer)	250	500	
Biorama Bandrom, barn og unge, per dagdel (inntil 3 timer)	Gratis	250	ikke mulig
Biorama Bandrom per dagdel (inntil 3 timer)	200	400	etter avtale
Biorama Bandrom per dag/kveld ved langtidsleie	130	250	ikke mulig
Biorama Speilsal per dagdel (inntil 3 timer)	250	500	ikke mulig
Biorama Lager per halvt år	1000	1000	ikke mulig
Kultursal Hof med kjøkken per dag	2900	4700	4700
Kultursal Hof hovedinngang, vestibyle og kjøkken per dag	1000	2000	2000
Kultursal Hof rigging dagen før	650	800	800
Hof Bandbinge, barn og unge, per dagdel (inntil 3 timer)	Gratis	250	ikke mulig
Hof Bandbinge, voksne, per dagdel (inntil 3 timer)	200	400	etter avtale
Hof Bandbinge, voksne, per dag ved langtidsleie	130	250	ikke mulig
Sande kommunelokale, sal og kjøkken, per dag	2900	4700	4700
Sande kommunelokale, rigging dagen før	650	800	800
Sande kommunelokale, lagerrom 2. etasje per halvt år	1000	ikke mulig	ikke mulig
Sande kommunelokale, lagerbod 2. etasje per halvt år	500	ikke mulig	ikke mulig

Kulturhus og forsamlingshus:	<i>Tilskudds- berettigede organisasjoner eller for skoler</i>	<i>Andre lag og foreninger og privatpersoner</i>	<i>Kommersielle aktører</i>
Sande prestegård, peisestua med kjøkken, per dag	1500	2500	2500
Sande prestegård, sal med kjøkken, per dag	1500	2500	2500
Sande prestegård, sal, peisestua med kjøkken, per dag	2500	4000	4000
Sande prestegård, rigging dagen før	650	800	800
Ødegårdbua mandag - torsdag, fra november til og med mars	800	1500	1500
Ødegårdbua fredag - søndag, fra november til og med mars	1200	2000	2000
Voldshagan inkl. kjøkken, mandag - torsdag	800	1500	1500
Voldshagan inkl. kjøkken, fredag - søndag	1200	2000	2000
Voldshagan rigging dagen før	650	800	800
Sandetun aktivitetssenter, kafeområdet med kjøkken	800	etter avtale	ikke mulig
Sandetun aktivitetssenter, møterom	250	etter avtale	ikke mulig
Kjærsenteret, mandag - torsdag	800	1500	1500
Kjærsenteret, fredag - søndag	1200	2000	2000
Bibliotek Holmestrand, multirom	800	1500	etter avtale
Bibliotek Holmestrand, diverse møterom	Gratis	etter avtale	etter avtale
Bibliotek Hof	Gratis	etter avtale	etter avtale
Bibliotek Sande	Gratis	etter avtale	etter avtale

Billettinntekter

For å få en mer forutsigbar økonomi på profesjonelle konserter og forestillinger i Biorama settes eventuelle overskudd fra billettinntekter og øvrige inntekter på fond øremerket profesjonelle produksjoner i Biorama.

Ved utleie av torgplasser, park/grøntanlegg og friluftsområder med mer vurderes leieprisen i hvert enkelt tilfelle.

17.5 Gebyrregulativ tekniske tjenester

Gebyrregulativ for vann, avløp og slamtømming

Rammer for gebyrberegning

- Gebyrinntektene skal ikke overstige kommunens kostnader, men kan avregnes over en 4 års periode.
- Holmestrand kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, MKD, februar 2014).
- Utdypende informasjon til gebyrregulativ finnes i Holmestrand kommunes «Forskrift for vann- og avløpsgebyrer» og «Forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende, Holmestrand, Vestfold»
- Arealet beregnes som bruksareal BRA [m²] etter NS 3940.
- Alle priser tillegges mva.

Engangsgebyr for tilknytning

Engangsgebyr betales ved tilknytning til offentlig vann- og/eller avløpsledningsnett.

Gebyrsatsene gjelder både for næringsbygg, boliger og fritidseiendommer.

For boliger og hytter beregnes gebyret separat for den enkelte boenhet. Fritidseiendom som ikke har registrert boenhet skal betale engangsgebyr som en fast sats per fritidsbolig.

For andre bygg (f.eks. næringsbygg) skal tilknytningsgebyret utgjøre et fast beløp per bygg, men per eiendom dersom et bygg er oppdelt i flere eiendommer, f.eks. gjennom seksjonering.

For kombinasjonseiendom betales gebyr for hver av delene etter reglene over.

Gebyrsatsen er lik for bolig og næring, og er uavhengig av byggets areal (flat sats).

Engangsgebyr for tilknytning	Vann	Avløp
Bolig og næring	15.000 kroner	15.000 kroner

Ved ny tilknytning av fast eiendom gjelder krav om installering av vannmåler.

Årsgebyr

Årsgebyret er todelt og består av abonnementsgebyr (fast del), og et forbruksgebyr (variabel del).

Forbruksgebyret beregnes enten ut fra målt forbruk, eller stipuleres etter boligens/bygningens størrelse/areal. Ny tilknytning av fast eiendom skal installere vannmåler.

Hvor stor andel av årsgebyret som skal være henholdsvis fast og variabel del;

For vann skal 40 % av årsgebyret være fast del og 60 % være variabel del.

For avløp skal 49 % av årsgebyret være fast del og 51 % være variabel del.

For eiendommer som må installere avløpspumpe, reduseres årsgebyr avløp med 30 pst. per eiendom per år. Dette gjelder både abonnementsgebyr og forbruksgebyr.

Abonnementsgebyr (fast del)

Abonnementsgebyret differensieres etter brukerkategori:

- Abonnementsgebyr for næring betales av næringseiendom, offentlige virksomhet, kombinasjonseiendom, o.l.
- Abonnementsgebyr for bolig, f.eks. helårsbolig og fritidsbolig. Abonnementsgebyrer beregnes per boenhet.

Abonnementsgebyr:	Fastgebyr	Vann	Avløp
Bolig- og fritidseiendommer:	1	1 285	2 553
Næring, og kombinasjonseiendom:			
Kategori 1 (0-300) m ³	1	1 285	2 553
Kategori 2 (301-1000) m ³	3	3 855	7 659
Kategori 3 (1001-3.000) m ³	6	7 710	15 318
Kategori 4 (3.001-6.000) m ³	12	15 420	30 636
Kategori 5 (6.001-20.000) m ³	24	30 840	61 272
Kategori 6 (20.001-50.000) m ³	50	64 250	127 650
Kategori 7 (over 50.000) m ³	100	128 500	255 300

Alle priser tillegges mva.

Forbruksgebyr (variabel del)

Forbruksgebyret beregnes på grunnlag av målt eller stipulert forbruk.

Målt forbruk

Vannforbruket fastsettes med en vannmåler. Avløpsmengden regnes lik vannmengde.

Gebyrberegningen fastsettes slik: målt forbruk [m³] * enhetspris [kr/m³] = forbruksgebyr.

Enhetspris for vann:

Enhetspris for avløp:

8,74 kroner per m³

13,53 kroner per m³

Stipulert forbruk

For abonnenter som ikke har vannmåler, stipuleres forbruksgebyret ut fra byggets areal.

For bolig beregnes arealet separat for den enkelte boenhet. Bruksarealet er definert i Norsk Standard 3940.

Forbruksgebyr bolig:	Vann	Avløp
Kategori 1 - (under 70 m ²) - Bolig/per boenhet	1 530 kroner <i>Stipulert ut fra areal: 175 m³ * kr 8,74 per m³</i>	2 367 kroner <i>Stipulert ut fra areal: 175 m³ * * kr 13,53 per m³</i>
Kategori 2 - (over 70 m ²) - Bolig/per boenhet	1 967 kroner <i>Stipulert ut fra areal: 225 m³ * kr 8,74 per m³</i>	3 044 kroner <i>Stipulert ut fra areal: 225 m³ * * kr 13,53 per m³</i>
Forbruksgebyr næring:	Vann	Avløp
Stipulert ut fra arealsteg på 100 m ² (Beregnes per påbegynt 100 m ²)	874 kroner per 100 m ² Stipulert ut fra areal: 100 m ³ * kr 8,74 per m ³	1353 kroner per 100 m ² Stipulert ut fra areal: 100 m ³ * kr 13,53 per m ³

Installasjon og avlesning av vannmåler:

Vannmåler bekostes av kommunen. Installasjon av vannmåler bekostes av abonnenten. Vannmåler er kommunens eiendom dersom ikke annen ordning er avtalt med abonnenten.

Avlesningsgebyr: 800 kroner per avlesning. Gjelder når abonnenten unnlater å foreta den årlige avlesningen.

Midlertidig tilknytning av vann og avløp:

Eier/fester av eiendom som midlertidig knyttes til kommunens vann- og avløpsanlegg, skal betale abonnementsgebyr og forbruksgebyr etter gjeldende regler for næringsvirksomhet. Det betales ikke engangsgebyr for tilknytning ved midlertidig bruk, men kommunens eventuelle kostnader ved tilknytning og frakopling belastes utbygger ev. eier/fester av eiendommen.

Gebyrreduksjon:

Abonnenten har rett til reduksjon i gebyr (prisavslag) ved feil eller mangel ved vannforsyningen i medhold av Forbrukerkjøpslovens regler om prisavslag.

Vilkår for gebyrreduksjon er at mangelen skyldes forhold på kommunens side, for eksempel forurensing i vannkilde eller feil ved kommunalt anlegg.

Sats 250 kroner eksklusiv mva.

For de kommunale abonnentene på Bjerkøya som ikke er tilknyttet renseanlegg, men annen kommunal avløpsløsning gis det en reduksjon på kr. 300,- eks. mva.

Når kommunen foretar fra-/eller tilkoblingen skal det betales et gebyr for dette;

Gebyr for frakobling er 800 kroner, og gebyr for tilkobling er 800 kroner.

For innbetaling av gebyrene henvises det til Forskrift om vann- og avløpsgebyrer for Holmestrand kommune.

Tømming av slam fra private avløpsanlegg

Kommunal tømming av slam fra minirensesanlegg, slamavskillere og tette tanker utføres gjennom et vertskommunesamarbeid «Tilsyn med små avløpsanlegg i Drammensregionen» med Lier som vertskommune. Eget gebyrregulativ gjelder. Under følger årets gebyrsatser.

Gebyr beregnet etter medgått tid:

For søknader/arbeid som ikke dekkes av de vedtatte satser, eller når arbeidet krever større arbeidsmengde på grunn av ekstra kontroller og lignende, skal gebyret beregnes etter medgått tid.

Det belastes ikke mva. for gebyr etter medgått tid.

	2020 eks. mva
Tilsynskontorets personell, arbeid etter medgått tid, jf. gebyrregulativets punkt 1.2	1 088
Beløpsgrense for overføring av utestående beløp, jf. gebyrregulativets punkt 1.8	543

Gebyr for slamtømming:

Oppgitt pris er per tømming, se gebyrregulativet for normal tømmeffrekvens.

	2020 eks. mva
Tankvolum til og med 3 m ³	1 933
Tankvolum større enn 3 m ³ til og med 6 m ³	2 929
Tankvolum større enn 6 m ³ til og med 12 m ³	4 711
Tankvolum større enn 12 m ³ + behandling av volum over 12 m ³	5 469 558 /m ³
Ekstraarbeid ved tømming, pris per time	1 297
Utedo / tørrtoalett, pris per tømming	3 446
Oppmøte uten å få tømt, pris per gang	607
Tillegg for utrykning	998

Tilsynsgebyr av avløpsanlegg:

Det belastes ikke mva. for gebyr på tilsyn.

	2020 eks. mva
Tilsyn av avløpsanlegg, pris per år	542

Gebyr for utslippstillatelser:

Det belastes ikke mva. for gebyr på utslippstillatelser.

	2020 eks. mva
Søknad om utslippstillatelse, pris per sak	8 088

Gebyrregulativ for husholdningsavfall

Grunnlag for gebyrregulativet:

- Forskrift for husholdningsavfall, Holmestrand kommune, med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) §§ 30, 31, 33, 34, 37, 79, 83 og 85.
- Et system som skal stimulere til bedre avfallssortering og avfallsreduksjon.
- Gebyrene differensieres.
- Alle kostnadene skal dekkes av gebyrinntektene (selvkost).
- Gebyrregulativet gjelder kun for husholdningsrenovasjon og ikke for næringsavfall

Ut fra selvkostprinsippet kan det utledes at brukeren (eller brukergrupper) skal betale hva det faktisk koster å betjene en eiendom med den konkrete tjenesten. Muligheten til å differensiere gjøres ut fra en erkjennelse av at det faktisk kan være ulik kostnad med å yte samme tjeneste til ulike grupper av brukere. Videre bruker kommunene differensierte gebyrer for å bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning.

Avfallsreduksjon og økt gjenvinning

- Fellesløsninger (deler beholdere)
- Delt abonnement (deler volum)
- Hjemmekompostering
- Prinsippet med å la restavfallsvolumet være dimensjonerende for gebyret.

Ulikheter i faktisk kostnad ved å yte tjenesten

- Gangtillegg
- Sommerrenovasjon
- Redusert størrelse (hybler)
- Enslige/eldre

I tillegg til elementene over, er det nødvendig å ha med gebyrsatser for en del tjenester/sanksjoner som ikke er differensiert:

- Ekstrasekker
- Tømming utenom vanlig rute
- Tilleggsgebyr for mangelfull sortering

Fellesløsninger - rabattordning på 15 pst.

Dette er situasjoner der flere enheter (abonnenter) har felles beholdere. Beholderstørrelsen som brukes til fellesløsninger er 240, 360, 660 og 1000 liter.

Delt abonnement - rabattordning på 35 pst.

Her deler 2 (eller flere) abonnenter selve volumet, ikke bare beholdere. Restavfallsvolumet bestemmer prisen. Dersom 2 naboer deler 140 liter til restavfall, kan de godt ha 240 liter for papir uten ekstra kostnad.

Hjemmekompostering - rabattordning på 25 pst.

Her forutsettes det at abonnenten ikke har bioavfallsbeholder og at det dermed ikke er knyttet kostnader til verken beholder, bioposer, tømming eller behandling av avfallet. Abonnent må selv kjøpe isolert varmkomposteringsbeholder, og inngå avtale med Vesar.

Restavfallsvolum som dimensjonerende kriterium for gebyrberegningen

Det gis rabatter dersom man klarer seg med mindre restavfallsvolum enn i et standard-abonnement. Tilsvarende er det dyrere å bruke større restavfallsvolumer enn standard. Gebyr fastsettes i forhold til størrelse på beholder.

Rabatten/økningen i pris per volumenhet restavfall settes som et fast kronebeløp som indeksreguleres i henhold til endringene i kostnadsbildet for denne renovasjonstjenesten.

Det er gratis å øke beholdervolumene for papp og papir og for bioavfall.

140 liter matbeholder settes ut til 4-5 husstander. Den største vi har er på 240 liter. Glass- og metallemballasje kan også økes uten ekstra kostnad. Er det 4 eller flere i et samarbeide betales det heller ikke for fellesbeholder for plastemballasje.

Sommerrenovasjon – 75 pst. av standardabonnement

Dette gjelder fritidsboliger som har renovasjon bare deler av året. Fritidsboliger som renoveres hele året har standardabonnement. I Holmestrand kommune er sesong for sommer-renovasjonsordningen 6 mnd. Det påløper en rekke faste kostnader som også skal belastes fritidsboligene på lik linje med helårsboliger. I tillegg kommer det normalt svært mye avfall fra hyttene i sommermånedene.

Hybler

2 hybler som deler felles kjøkken, skal regnes som 1 boenhet og at dette skal utgjøre 1 standardabonnement. Utover 2 hybler beregnes 1 boenhet per 2. hybler. En hybel i en privatbolig er per definisjon (Statens kartverk):

«En hybel er et rom med egen inngang beregnet som bolig for en eller flere personer, som har adgang til vann og toalett uten at det er nødvendig å gå gjennom annen leilighet (Bolig er fellesbegrep for leilighet og hybel)».

Eksempelvis: hybel i internater og tilsvarende typer boligformål.

En hybel er derfor ikke en selvstendig boenhet og skal altså ikke gebyrlegges. Dersom det finnes en egen boenhet i en privatbolig som har eget kjøkken og bad/WC og med egen inngang uten å måtte gå gjennom annen bolig, skal dette alltid regnes som boligenhet, uansett størrelse, og det skal knyttes et standardabonnement til denne bruksenheten.

Enslige/eldre – rabattordning på 8 pst.

Dette er et tilbud til de som produserer lite restavfall. Det settes et merke på restavfalls-beholderen som markerer det volumet som abonnenten har tilgang på – for eksempel 80 liter. Renovatør må melde fra til Vesar dersom beholder overfylles. Hentekostnad og beholderkostnad er den samme, men det kan gis en rabatt på 8 pst. for redusert behandlingskostnad (behandlingskostnad for restavfall utgjør ca. 16 pst. av gebyret).

Ekstra sekker

Det tilbys ekstra sekker. Ekstra sekker selges i ruller av 5 sekker. Prisen inkluderer alle kostnadene til henting og behandling av husholdningsavfallet.

Det kan også bestilles hageavfallssekker som blir tilkjørt abonnenten av renovatør. Sekkene for hageavfall selges i ruller av 15 sekker. Prisen inkluderer ikke henting og behandling.

Vi har bestilling og utkjøring av sekker to ganger per år, vår og høst.

Tømming utenom rute

Dette skal dekke de tilfellene hvor Vesar må ut og tømme særskilt av årsaker som skyldes abonnenten:

Ikke sørget for strøing, ikke satt fram beholder på tømmedag osv.

Mangelfull sortering – 100 pst. tillegg

Etter gjentatte tilfeller må det kunne reageres fordi dette faktisk medfører betydelige merkostnader som alternativt må dekkes av de andre abonnentene som oppfyller sine forpliktelser.

Prisliste

Pris for standard renovasjon og øvrige faste beløp vedtas av kommunestyret, normalt i forbindelse med budsjettbehandlingen.

TYPE ELEMENT/VARE	PRISING
Standardrenovasjon	Kr 2.575,- /år
Rabatt, fellesløsning	15 %
Rabatt, delt volum/abonnement	35%
Rabatt, hjemmekompostering	25%
Rabatt, redusert restavfallsvolum	Kr 710,- /år
Rabatt 80 liter restavfall	8 %
Tillegg, økt restavfallsvolum	Kr 710,- /år
Ekstrasekker (rull, 5 sekker)	Kr 198,- /rull
Tømming utenom vanlig rute	Kr 577,-
Tilleggsgebyr for mangelfull sortering	100 % tillegg
Sommerrenovasjon	75 % av standard abonnement
Rabatt, fellesløsning	15 %
Rabatt, delt volum/abonnement	35%
Rabatt, hjemmekompostering	25%
Rabatt, redusert restavfallsvolum	Kr 710,- /år
Rabatt, 80 liter restavfall	8 %
Tillegg, økt restavfallsvolum	Kr 710,- /år
Hage- og grovavfallsinnsamling	
Enkelthenting hageavfall	Kr 126,-
Enkelthenting grovavfall	Kr 230,-
Hageavfallssekker (rull, 15 sekker)	Kr 518,-/rull
Gangtillegg (årsgebyr, for transport av beholder utover de ordinære 15 meter fram til bil)	
Inntil 5 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 298,-
Inntil 10 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 797,-
Inntil 15 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 1294,-
Inntil 20 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 1792,-
Inntil 25 meter i tillegg (til ordinær 15 meter)	Kr 2289,-
Gangtillegg beholder med 4 hjul (i tillegg til ordinær 15 meter)	Kr 296,- pr. meter pr. beholder
Leie av beholder til plastavfall	
LEIE 240L BEH. 1 ABB	Kr 195,- /år

Alle priser eksklusiv mva.

Gebyrregulativ for feiing og tilsyn

Grunnlag for gebyrregulativet:

- Forskrift om feiing og tilsyn, Holmestrand kommune, med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 28 og forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 17.

Gebyret skal dekke kommunens utgifter ved levering av feie- og tilsynstjenesten.

Gebyr for feiing og tilsyn av ildsted er 422 kroner som faktureres per skorsteinsløp/røykløp.

Gebyr- og selvkostberegning VAR

Årsgebyrer vann, avløp, renovasjon og feiing 2020 (Gjelder fra 1.1.2020)

For en vanlig bolig i Holmestrand kommune vil vann, avløp, renovasjon koste per år (når vannmåler ikke er montert):

Boligstørrelse under 70 kvadratmeter

Vanngebyr	2 815 kroner	Abonnement + forbruk
Avløpsgebyr	4 920 kroner	Abonnement + forbruk
Renovasjonsgebyr	2 575 kroner	Standard renovasjon
Feiing og tilsyn	422 kroner	Per skorsteinsløp/ røykløp
Merverdiavgift	2 683 kroner	
Sum per år	13 415 kroner	Inklusiv mva.

13 415 kroner/4 terminer per år = 3 354 kroner per termin (kvartal).

Boligstørrelse over 70 kvadratmeter

Vanngebyr	3 252 kroner	Abonnement + forbruk
Avløpsgebyr	5 597 kroner	Abonnement + forbruk
Renovasjonsgebyr	2 575 kroner	Standard renovasjon
Feiing og tilsyn	422 kroner	Per skorsteinsløp/røykløp
Merverdiavgift	2 962 kroner	
Sum per år	14 808 kroner	Inklusiv mva.

14 808 kroner/4 terminer per år = 3 702 kroner per termin (kvartal).

Gebyrene innkreves i 4 terminer:

1. termin: Forfall 20. mars
2. termin: Forfall 20. juni
3. termin: Forfall 20. september
4. termin: Forfall 20. desember

Hovedoversikt VAR	Budsjett 2020
Vann	
Driftsinntekter	-36 233
Bruk/avset. av fond	-2 872
Sum inntekter	-39 105
Driftsutgifter	26 070
Renter og avskrivninger	13 035
Sum driftsutgifter	39 105
Selvkost grad	-100 %
Avløp	
Driftsinntekter	-58 213
Bruk/avset. av fond	1 026
Sum inntekter	-57 187
Driftsutgifter	30 626
Renter og avskrivninger	26 560
Sum driftsutgifter	57 186
Selvkost grad	-100 %
Renovasjon	
Driftsinntekter	-27 830
Bruk/avset. av fond	-2 218
Sum inntekter	-30 048
Driftsutgifter	30 048
Sum driftsutgifter	30 048
Selvkost grad	100 %

Gebyrregulativ for plan- og byggesaker per 1.1.2020

Kapittel I – Alminnelige bestemmelser

1.0	Hjemmel For dette regulativet viser kommunen til: - Plan- og bygningsloven § 33-1 - Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) - Forurensningsloven § 52 a - Matrikkelloven § 32 - Forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) - Eierseksjoneringsloven § 15
1.1	Alle gebyrer betales til kommunekassen etter oppgave fra bygningsmyndigheten. Gebyrer utstedes til den som er tiltakshaver/rekvirent. Behandlingsgebyret for reguleringsaker sendes tiltakshaver før vedtak om offentlig ettersyn i det faste utvalg for plansaker. Alle gebyrer forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato. Faktura som ikke blir betalt sendes etter puring til tvangsinnfordring. Dersom kommunen har en forfalt fordring overfor tiltakshaver eller rekvirent, kan kommunen kreve at gebyr for den nye saken er betalt før behandling av denne påbegynnes. For byggesaker vil ikke igangsettingstillatelse, brukstillatelse eller ferdigattest bli gitt før gebyr for rammetillatelse eller ett-trinnstillatelse er betalt.
1.2	Gebyret dekker kommunens arbeid med saken og må betales for hver enkelt søknadsbehandling, også om søknaden avslås. Dersom ny eller revidert søknad fremmes innen 3 måneder etter slikt avslag, skal 50 % av totalt innbetalt gebyr fra forrige søknad gå til fradrag på nytt gebyr.
1.3	Kommunen kan rekvirere sakkyndig bistand etter plan- og bygningslovens § 33-1, første ledd jfr. pbl § 25-2, andre ledd for tiltakshavers regning.
1.4	For saksbehandling etter lovverkene nevnt i pkt. 1.0 som ikke framgår av dette regulativ betales 940 kroner pr. time for kontorarbeid og 1 290 kroner pr. time for feltarbeid. Minstegebyr: 2 780 kroner.
1.5	Hvis gebyret anses å bli åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnadene kommunen har hatt med saken, eller anses åpenbart urimelig av andre grunner, kan det fastsette et passende gebyr. En rimelighetsvurdering etter denne bestemmelsen bør ta utgangspunkt i gebyr for sammenlignbare saker. For oppmålingssaker kan det fastsettes et passende gebyr på grunnlag av anvendt tid, jmf. satsene i pkt. 1.4. <i>Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen.</i>
1.6	Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages da dette kun er oppfølging av regulativet. Dette gjelder ikke der gebyret fastsettes skjønnsmessig. Avgjørelser av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages til fylkesmannen for saker etter Plan- og bygningsloven og til kommunens klagenemnd for saker etter Matrikkelloven.
1.7	NS 3940:2007 – Areal- og volumberegning av bygninger benyttes ved utregning av bygningsarealer.

Kapittel II – Gebyrer

		2020
2.1	Tiltak uten ansvarsrett etter pbl § 20-4	
2.1.1	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav a (mindre tiltak på bebyggt eiendom)	4 620
2.1.2	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav b (driftsbygninger i landbruket) <= 1000 m ²	5 770
	Midlertidig tillatelse inntil 2 år.	
2.1.3	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav c (midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg)	3 650
2.1.4	Søknad om tiltak som omfattes av pbl § 20-4, første ledd, bokstav e (andre mindre tiltak)	3 650
2.2	Helårsboliger og fritidsboliger etter pbl § 20-3 jf. § 20-1	
2.2.1	Enebolig/fritidsbolig og første boenhet i flerboligbygg	21 810
2.2.2	Tillegg for sekundærleilighet i enebolig – samme søknad	12 240
2.2.3	Tillegg for garasje – samme søknad – pr garasjebygg pbl § 20-3 jf. § 20-1	4 620
2.2.4	Rekkehus, kjedehus, tomannsboliger og andre boligbygg, oppdeling/tilbygg med ny boenhet - Pr. boenhet	12 240
2.3	Øvrige søknadspliktige bygg etter pbl § 20-3 jf. § 20-1	
	Andre kategorier nybygg samt tilbygg, påbygg, hovedombygging og bruksendring beregnes etter bruksareal iht. NS 3940.	
2.3.1	0-50m ²	6 060
2.3.2	51-100m ²	9 020
2.3.3	101-200m ²	13 700
2.3.4	201-500m ²	19 730
2.3.5	501m ² - 1000m ²	25 920
2.3.6	- deretter pr 100m ²	2 280
2.4	Øvrige søknadspliktige tiltak etter pbl § 20-3 jf. § 20-1	
2.4.1	Øvrige søknadspliktige tiltak som skilt, riving, sammenføring av bruksenheter, nettstasjoner, konstruksjoner og anlegg (både sjø og land), tekniske installasjoner, fasadeendring, endring av tidligere tillatelser.	5 450
2.4.2	Rehabilitering av pipe/installering av ildsted.	1 170
2.4.3	Søknad om bruksendring etter pbl § 20-3 jf. § 20-1 bokstav d) uten bygningsmessige endringer.	5 450
2.4.4	Igangsettingstillatelse ut over den første jf. pbl § 21-2	5 450
2.5	Dispensasjoner	
2.5.1	For dispensasjoner i henhold til plan- og bygningslovens kap. 19 betales et gebyr pr dispensasjon pålydende	8 380
2.5.2	Ved dispensasjon etter pbl kap. 19 der regionale og statlige myndigheter er høringspart betales et gebyr pr dispensasjon pålydende	19 220
2.5.3	For dispensasjoner i henhold til plan- og bygningslovens § 31-2, fjerde ledd betales gebyr pr. dispensasjon	8 380
2.5.4	For dispensasjon fra byggegrense mot uregulert kommunal vei	2 780
2.6	Delingssøknader	
2.6.1	Pr. vedtak i regulert område hvor grenser er fastlagt i planen	4 000
2.6.2	Pr. tomt utenfor regulert område	8 380
2.6.3	Arealoverføring	4 980
2.7	Personlig ansvarsrett	
2.7.1	Personlig ansvarsrett (egeninnsats på bolig/fritidsbolig)	2 450
2.8	Øvrige gebyrer	

		2020
2.8.1	Ved behandling av søknad der saken begynte som ulovlighetsoppfølging (saker der arbeid påbegynnes eller utføres uten kommunens tillatelse eller før kommunens frist til å behandle søknad er gått ut), ilegges tilleggsgebyr etter medgått tid etter pkt. 1.4. Gebyret kommer i tillegg til ordinært gebyr. Satser pr. time. Maksimumgebyr: kr 19 220	Kontorarbeid: 940 Befaring: 1 290
2.8.2	Forurensningssaker: Opprydding av forurenset grunn i forbindelse med bygge- og gravearbeider, beregnes etter medgått tid, jf. pkt. 1.4.	Kontorarbeid: 940 Befaring m.m.: 1 290
3.0	PLANSAKER Gebyr i plansaker beregnes etter planens grunnflate og utviklingspotensial. Gebyret beregnes etter regulativ gjeldende på dato for førstegangsbehandlingen. Følgende reguleringsformål trekkes fra det totale planarealet for å beregne <i>planens grunnflate</i> : • LNF-formål • Natur- og friluftsområder i sjø • Grønnstruktur • Samferdselsanlegg som skal være offentlige, herunder trasé for teknisk infrastruktur • Grav- og urnelunder • Hensynssone for bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, der disse ikke reguleres som byggeområde • Sikringssoner, der disse ikke reguleres som byggeområde Planens <i>utviklingspotensial</i> beregnes i form av det bruksareal, jfr. veileder for grad av utnytting, som planen åpner for. Der det ikke foreligger et konkret prosjekt benyttes som hovedregel omregningsformelen [BRA = 0,9 BYA x etasjeantall].	
3.1.1	Oppstartsmøte – gebyret trekkes fra dersom komplett planforslag sendes kommunen innen 1 år etter avholdt oppstartsmøte.	30 000
3.1.2	Saksbehandling etter plan- og bygningsloven §12-8 andre ledd og Planforskriften §4.	30 000
3.2	Endringer	
3.2.1	Endring av reguleringsplan, jfr. pbl. § 12-14, andre ledd	30 000
3.2.2	Kurant endring jfr. delegasjonsreglementet	8 000
3.3	Private reguleringsplaner, jfr. pbl. § 12-11	
3.3.1	Beregnet grunnflate på 0 til og med 5.000 m ²	79 390
3.3.2	Beregnet grunnflate fra 5.001 m ² til og med 10.000 m ²	109 290
3.3.3	Ny plan/endring over 10 daa	144 340
3.3.4	Pr. påbegynt 1.000 m ² beregnet grunnflate utover 10.000 m ² (tillegg til punkt 3.3.3)	2 720
3.4	Det beregnes i tillegg gebyr for planlagt bebyggelsesareal (BRA):	
3.4.1	For boligformål pr. 100 m ² mulig BRA	1 300
3.4.2	For næringsformål pr. 100 m ² mulig BRA	660
3.4.3	Når BRA ikke kan beregnes, betales gebyr for hver 100 m ² mulig BYA	1 470
3.5	Reguleringsplaner som krever særskilt behandling og krav til utredning	
3.5.1	For planer som faller inn under forskrift om konsekvensutredning iht. pbl. §§ 4- 2 og 4-3	30% av punkt 3.3
3.5.2	Planer i strid med kommuneplanens arealdel eller områdeplan	25% av punkt 3.3
3.5.3	Planer innenfor senterområder i kommuneplanens arealdel tilknyttet Holmestrand by	25% av punkt 3.3
3.5.4	Ved behov for bearbeiding av digitale data som ikke tilfredsstiller kommunens kravspesifikasjoner betales tilleggsgebyr	10 000,-
3.6	Avslag etter offentlig ettersyn - sak	
3.6.1	Saker som avsluttes etter førstegangsbehandling. Gjelder planer som avvises av det faste utvalget for plansaker ved behandling for utlegging til offentlig ettersyn.	75 % av gebyr etter pkt. 3.3
4.0	OPPMÅLINGSSAKER, MATRIKKELLOVEN § 32	

		2020
4.1	Oppretting av matrikkelenhet	
4.1.1	Oppretting av grunneiendom og festegrunn:	
	Areal fra 0 - 2000 m ²	28 660
	Areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt daa	2 530
	Ved samtidig oppmåling av flere tilgrensende tomter samtidig rekvidert av samme rekvident, gis følgende reduksjoner i gebyret: 6-10 tomter: 10% reduksjon 11-25 tomter: 15% reduksjon 26 tomter eller fler: 20% reduksjon	
4.1.2	Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn:	
	Areal fra 0 – 2000 m ²	4 590
	Areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt da.	770
4.1.3	Oppmåling av uteareal på eierseksjon:	
	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon	
	Areal fra 0 – 100 m ²	8 420
	Areal fra 101 – 250 m ²	12 660
	Areal fra 251 – 500 m ²	21 430
	Areal fra 501 – 2000 m ²	24 460
	Areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt 0,5 daa.	2 530
4.1.4	Oppretting av anleggseiendom:	
	Gebyr som for oppretting av grunneiendom.	
	Volum fra 0 – 2000 m ³	28 660
	Volum fra 2001 m ³ - økning pr. påbegynt 1000 m ³	2 530
4.2	Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning:	5 260
	I tillegg kommer gebyr for å gjennomføre oppmålingsforretning, jfr. pkt. 4.1.	
4.2.1	Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering:	
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter pkt. 4.1 og 4.2	
4.3	Grensejustering	
4.3.1	Grunneiendom, festegrunn og jordsameie:	
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av minste eiendoms areal (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. Max verdi for netto justering er 1 G (folketrygdens grunnbeløp). For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.	12 660
4.3.2	Anleggseiendom:	
	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ³	12 660
4.4	Arealoverføring:	
4.4.1	Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	
	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.	
	Areal fra 0 – 500 m ²	17 470
	Arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på.	1 265
	Gebyr for arealoverføring mellom konsesjonspliktig landbrukseiendommer fastsettes særskilt.	
4.4.2	Anleggseiendom	
	For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.	
	Volum fra 0 – 500 m ³	13 740
	Volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ³ medfører en økning av gebyret på	1 265

		2020
4.5	Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er angitt i målebrev med landsnett koordinater.	
	For inntil 2 punkter	5 890
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	1 210
4.6	Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke er koordinatbestemt i landsnett/klarlegging av rettigheter (inkl. oppmålingsforretning).	
	For inntil 2 punkter	10 120
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	3 380
4.7	Betalingsbestemmelser	
	Gebyret fastsettes etter det regulativ og de satser som gjelder på rekvisisjonstidspunktet. Eventuelle tinglysingsgebyr og dokumentavgift kommer i tillegg, men kreves inn av kommunen.	
	Gebyret kan kreves inn før forretning avholdes, i alle tilfeller må alle gebyrer være betalt før tinglysing. (Disse bestemmelsene framgår av matrikkelloven)	
4.8	Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken	
	Gjør rekvisenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.	
	Endring i maksimalsatsene fastsettes av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.	
5.0	EIERSEKSJONERING	
5.1	Begjæring om seksjonering eller reseksjonering av eiendom	8 380
6.0	KARTDATA	
	Kartdata er avgiftsbelagt for bruk av kart som kommunen helt eller delvis har bekostet/besørget utgivelse av/ajourført jf. teknisk forskrift TEK kap. II om Kartverk § 2.1. Betaling av avgift gir rett til kopiering til eget bruk. Ervervsmessig kopiering er ikke tillatt.	
6.1	Digitale data fra kartsystemet. <u>For salg av digitale kartdata henvises til www.infoland.no</u>	
7.0	MILJØFYRTÅRN – sertifisering	
	Diplomet bekostes av kommunen	6 580
8.0	LANDBRUKSSAKER	
8.1	Konsesjon for kjøp av fast eiendom - unntak for slektskapskonsesjon vedr. lovbestemt boplikt	5 000
8.2	Samtykke etter Jordloven for fradeling fra landbrukseieendom	2 000

18 Vedlegg - Årets spillemiddelsøknader

Prioritering	Ordinære anlegg	Søker	Kostnad	Søknadsbeløp	Søknadstype	Tildelt i 2019
1	Etablering av Friidrettsstadion, Hvitstein Stadion	Holmestrand kommune	14 722 800	3 927 000	Gjentatt	1 960 000
2	Rehabilitering rundbaner, kast og hoppfelt	IL Sandvin, Sande	737 500	246 000	Fornytt 2. gang	
3	Rehabilitering av skytebane og bygningsmasse Standplasshus	Sande Skytterlag	4 876 600	1 000 000	Fornytt 1. gang	
4	Rehabilitering av Kunstisbane. Hvitstein Stadion	Holmestrand kommune	8 250 000	2 000 000	Fornytt 1. gang	
5	Etablering av 11' er kunstgressbane, Hvitstein Stadion	Holmestrand kommune	7 875 000	2 700 000	Fornytt 1. gang	
6	Bygging av BMX bane på Lersbrygga, Sande	Sande Sportsklubb	1 976 450	903 000	Ny	
7	Speaker og tidtakerbu på Montebello arena, Sande	Sande Sportsklubb	567 300	187 200	Ny	
8	Solcellsanlegg m. batteribank, Klubbhus Vestskogen	Sande Sportsklubb	770 000	260 000	Ny	

Prioritering	Nærmiljøanlegg	Søker	Kostnad	Søknadsbeløp	Søknadstype	Tildelt 2019
1	Mistel aktivitetspark, Grefsrud, Skileik - akebakke	Holmestrand kommune	272 750	136 000	Ny	
2	Mistel aktivitetspark, Grefsrud, Idretts- & aktivitetselementer	Holmestrand kommune	193 760	96 000	Ny	
3	Mistel aktivitetspark, Grefsrud, klatreanlett	Holmestrand kommune	609 700	300 000	Ny	
4	Mistel aktivitetspark, Grefsrud, ballslette 20x40	Holmestrand kommune	263 820	131 000	Ny	
5	Mistel aktivitetspark, Grefsrud, treningsfelt & tuftepark	Holmestrand kommune	628 250	300 000	Ny	
Prioritering	Kulturbygg	Søker	Kostnad	Søknadsbeløp	Søknadstype	Tildelt 2019
1	Nybygg Scene på Eidsfoss	Eidsfoss Musikkforeining	1 454 900	386 000	Gjentatt	132 000

Idrettsrådene i Sande og Holmestrand har i fellesskap, behandlet søknadene, og prioriterte dem i rekkefølge som beskrevet i tabellen over.

19 Vedlegg forskriftskjemaer

19.1 1A Bevilgningsoversikt – drift

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Rammetilskudd	-697 362	-697 362	-697 362	-697 362
Innteks- og formuesskatt	-703 868	-703 868	-703 868	-703 868
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	-43 028	-43 028	-43 028	-43 028
Sum generelle driftsinntekter	-1 444 258	-1 444 258	-1 444 258	-1 444 258
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 343 525	1 332 336	1 310 474	1 319 738
Avskrivninger	77 433	77 433	77 433	77 433
Sum netto driftsutgifter	1 420 958	1 409 769	1 387 907	1 397 171
Brutto driftsresultat	-23 300	-34 488	-56 350	-47 086
Renteinntekter	-9 903	-9 903	-9 903	-9 903
Utbytter	-108	-108	-108	-108
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-10 100	-10 100	-10 100	-10 100
Renteutgifter	49 866	53 347	57 780	61 029
Avdrag på lån	78 625	82 837	88 247	92 267
Netto finansutgifter	108 380	116 073	125 916	133 185
Motpost avskrivninger	-77 433	-77 433	-77 433	-77 433
Netto driftsresultat	7 647	4 151	-7 868	8 665
Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 759	-3 211	-3 211	-3 211
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-888	-941	11 078	-5 455
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-7 647	-4 151	7 868	-8 665
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

19.2 1B Bevilgninger – drift

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Strategi og samfunnsutvikling	212 694	205 896	201 287	202 075
Oppvekst	586 568	584 738	567 748	567 248
Helse og velferd	484 416	477 706	474 656	474 656
Teknisk	89 996	77 511	69 498	67 674
Felles inntekter og utgifter	-36 866	-16 683	-5 883	4 917
Felles skjema 1A	-270	-270	-270	-270
Sum bevilgninger drift, netto	1 336 539	1 328 898	1 307 036	1 316 300
Herav:				
Netto renteutgifter og -inntekter	3	3	3	3
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 759	-3 211	-3 211	-3 211
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-230	-230	-230	-230
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 343 525	1 332 336	1 310 474	1 319 738

19.3 2A Økonomisk oversikt - investering

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Investeringer i varige driftsmidler	214 603	289 190	336 042	311 550
Tilskudd til andres investeringer	2 500	2 500	2 500	2 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0
Utlån av egne midler	70 000	70 000	70 000	70 000
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	287 103	361 690	408 542	384 050
Kompensasjon for merverdiavgift	-28 661	-47 128	-55 498	-51 240
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-163 543	-112 725	-175 893	-53 300
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-163 494	-245 967	-240 319	-156 917
Sum investeringsinntekter	-355 698	-405 820	-471 710	-261 457
Overføring fra drift	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	68 595	44 130	63 168	-122 593
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	68 595	44 130	63 168	-122 593
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

19.4 2B Bevilgningsoversikt - investering

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Strategi og samfunnsutvikling	48 968	14 500	11 300	11 300	86 068
Oppvekst	105 442	96 000	191 500	251 000	643 942
Helse og velferd	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000
Teknisk	95 785	70 590	71 750	135 385	373 510
Sum 2B	256 695	187 590	281 050	404 185	1 129 520

19.4.1 Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Tilskudd kirken	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Tilskudd til andres investeringer	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000

19.4.2 Investeringer i aksjer og eiendeler

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Sum 2B	0	0	0	0	0

19.4.3 Utlån

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan Sum 2020- 2023
Startlån	70 000	70 000	70 000	70 000	280 000
Utlån av egne midler	70 000	70 000	70 000	70 000	280 000

19.5 Økonomisk oversikt drift (skjema 3)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Rammetilskudd	-697 362	-697 362	-697 362	-697 362
Inntekts- og formuesskatt	-703 868	-703 868	-703 868	-703 868
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre skatteinntekter	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-46 267	-46 267	-46 267	-46 267
Overføringer og tilskudd fra andre	-193 446	-193 498	-193 498	-193 498
Brukerbetalinger	-67 692	-68 306	-68 326	-68 326
Salgs- og leieinntekter	-156 746	-164 773	-168 186	-169 910
Sum driftsinntekter	-1 865 380	-1 874 073	-1 877 506	-1 879 230
Lønnsutgifter	885 418	881 080	874 651	875 539
Sosiale utgifter	226 510	246 693	257 493	268 293
Kjøp av varer og tjenester	569 480	551 140	528 340	527 640
Overføringer og tilskudd til andre	83 240	83 240	83 240	83 240
Avskrivninger	77 433	77 433	77 433	77 433
Sum driftsutgifter	1 842 081	1 839 585	1 821 156	1 832 144
Brutto driftsresultat	-23 300	-34 488	-56 350	-47 086
Renteinntekter	-9 903	-9 903	-9 903	-9 903
Utbytter	-108	-108	-108	-108
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-10 100	-10 100	-10 100	-10 100
Renteutgifter	49 866	53 347	57 780	61 029
Avdrag på lån	78 625	82 837	88 247	92 267
Netto finansutgifter	108 380	116 073	125 916	133 185
Motpost avskrivninger	-77 433	-77 433	-77 433	-77 433
Netto driftsresultat	7 647	4 151	-7 868	8 665
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 759	-3 211	-3 211	-3 211
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-888	-941	11 078	-5 455

Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-7 647	-4 151	7 868	-8 665
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0